

Universitätsbibliothek Wuppertal

Plutarchu Chairōneōs Ta Sōzomena Panta

Continens Vitas Parallelas Graecè & Latinè

Plutarchus

Francofurti, 1620

Timoleon et L. Paulus Æmilius

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1340)

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

Βίοι παράλληλοι

ΤΙΜΟΛΕΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ.

ΤΙΜΟΛΕΩΝ.

Tὸ μὲν Συρακυσίων πρῶτα παρὰ τὸν Τιμολέοντος εἰς Σικελίαν ἀποστολῆς οὕτως εἶχεν. ἐπεὶ Δίων μὲν ὄξελθας Διονύσιον τὸν τυράννον, ὁ δὲ δὴν ἄλλοις διέστησαν οἱ σὺν Δίῳ Συρακυσίοις ἐλευθερώσαντες ἢ τὴν πόλιν, ἄλλον δὲ ἄλλῃ μετὰ ἄλλῃ σα στωεῖως τυράννον, ὑπὸ πλήθους κακῶν μικρῶν ἀπέλιπεν ἔρημος εἶ. τῆς δὲ ἄλλης Σικελίας, ἢ μὲν αἰάσματος καὶ ἀπόλις πόμπασιν ἢ δὴ ἀφ' οὗ ποῖς πολέμοις ὑπῆρχεν, αἱ δὲ πλείσται πόλεις ὑπὸ βαρβάρων μιγάδων καὶ στραπωτῶν ἀμείδων κατεῖχοντο, ῥαδίως παρσημεθίων τὰς μέγιστολας τῶν δυνάστων Διονύσιος ἔπει δεκάτῳ ξένους στωαζαγῶν, καὶ τὸν τότε κραπιώτα τὸν Συρακυσίων Νησῶν ἐξελάσας, ἀμέλαβε τὰ πρῶτα πάλιν, καὶ κατεστῆκε τυράννος ὡς ἀρχῆς, τῶν ἀλόγως μὲν ὑπὸ μικρῶν δυνάμεως τῶν μεγίστην τῶν ποτε τυραννίδων ἀπολέσας, τῶν ἀλογώπερον δὲ αὐτῆς, ἐκ φυγάδων καὶ πατεινῶν τῶν ἐκβαλόντων κυριος ἡρόμενος. οἱ μὲν οὖν ὑπομείναντες ἐν τῇ πόλει τὸν Συρακυσίων ἐδούλων οὐτ' ἄλλως ὅτι πεικεῖ τυράννον, καὶ τότε πόμπασιν ὑπὸ συμφορῶν ἀπηρησώμεθα τῶν ψυχῶν οἱ ἢ βέλπτοι καὶ γνωριμῶτατοι παρὲς Ἰκέτιον τυράντες, τὸ δυνάστων ἄντα τὸν Λεοντίνων, ἐπέτρεψαν αὐτοῖς ἐκείνῳ, καὶ στρατηγὸν εἶλοντο τῶν πολέμου, βελτίῳ μὲν ὁσθένος ὄντα τὸ ὁμολογημένως τυράννον, ἐτέραν δὲ οὐκ ἔχοντες ἀποπροφίλῳ, καὶ πρὸς ἄσταντες Συρακυσίῳ ὁ ἡμος ὄντι, καὶ κεκτημένῳ δυνάμιν ἀξιόμαχον παρὲς τὸν τυράννον. ἐν τούτῳ δὲ Καρχηδονίων σὺν μεγάλῳ τῶν ἀγρομέων εἰς Σικελίαν, καὶ τοῖς πρῶτα ἐπαμειβόμενων, φοβηθέντες οἱ Σικελιώται, παρσεβείαν ἐβούλοντο πέμπειν εἰς τῶν Ἑλλάδα, καὶ τῶν Κορινθίων βοήθειαν ἀπαιτεῖν, οὐ μόνον ἀφ' οὗ τὸ συχένδον, ἀλλ' ἀφ' οὗ ἢ δὴ πολλάκις διεργάτετο πιστεύοντες ἐκείνοις, ἀλλὰ καὶ κατόλου τῶν πόλιν ὁρῶντες φιλελεύθερον καὶ μισοτύραννον οὖσαν αἰεὶ, καὶ τῶν πολέμων τοῖς πλείστοις καὶ μεγίστοις πεπολεμηκῶν, οὐχ ὑπὸ ἡγεμονίας καὶ πλεονεξίας, ἀλλ' ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας. ὁ δὲ Ἰκέτις, αἰετὴ δὴ τὸ στρατηγίας ὑπόθεσιν τῶν τυραννίδων πεπονημένος, ἐπὶ τῶν Συρακυσίων ἐλευθερίας, κρύφα μὲν ἢ δὴ παρὲς τοῖς Καρχηδονίοις διείλετο, φανερώς ὅ τοῖς Συρακυσίοις ἐπὶ λέει, καὶ τοῖς παρσεβείας εἰς Πελοπόννητον στωεξέπεμψεν. οὐ βοουλόμενος ἐλθεῖν συμμαχίαν ἐκείθεν, ἀλλ' ἐδὴ (ὅσῳ εἰχὲς ἔω) οἱ Κορινθιοὶ ἀφ' οὗ τῶν Ἑλλήνων παρσεβείας καὶ ἀσολίας, ἀπείπωσι τὴν βοήθειαν, ἐλπίζων ῥα οὐ ὅτι τοῖς Καρχηδονίοις τὰ πρῶτα μεταξείν, καὶ χρησεσθαι συμμαχίαν καὶ στωαζωνισαῖς ἐκείνοις ὅτι τοῖς Συρακυσίοις, ἢ καὶ τῶν τυράννου. ταῦτα μὲν οὖν ὀλίγον ὕστερον ὄξελθῆναι τῶν παρσεβείων τῶν ἀγρομέων, οἱ Κορινθιοὶ κήδεσθαι μὲν αἰεὶ τῶν ἀποικίδων πόλεων καὶ μάλιστα τῆς Συρακυσίων εἰωθότες,

PLVTARCHI

vita comparata

TIMOLEONTIS ET PAVLI ÆMILII.

TIMOLEON.

Ante Syracusanos ante Timoleontis in Siciliam expeditionem hoc modo se res habebant. Postquam Dion qui Dionysium tyrannum exegerat, breui post dolo sublatu, & dissentio orta est inter eos qui Dionis in liberandis Syracusanis socii fuerant, atque ex assidua aliorum ex aliis tyrannorum vicissitudine tantis demersa miseris vrbs, parum ut abfuerit, quin deserta, reliqua vero Sicilia in totum vasta iam incultaque per bella esset, pleraque autem oppida a barbaris mixtistenerentur & militibus vagis, qui proni erant ad conuersiones dominatus, Dionysius anno decimo conscripsit externum militem, ac Nysæo qui id temporis Syracusarum potiebatur, eiecto, recuperavit imperium, & tyrannus denuo factus est, ac qui mirabili modo maxima omnium quæ vnquam fuerunt tyrannide a parua manu exutus fuerat, mirabiliore exul & abiectus euasit iterum illorum qui ipsam expulerant dominus. Igitur qui in vrbe Syracusana hæserant, tyranno seruibant nec alias moderato, & tum a cladibus animi semel efferati. Optimates & nobilissimi quique Icetem Leontinorum dynastem respexerunt, eique se permittentes ducem belli cepere, nihilo quidem manifestis tyrannis meliore, verum quia refugium non erat aliud ad manum, eius fidem, quod esset Syracusis oriundus, & validas copias ad resistendum haberet tyranno, sunt sequuti. Quum interea Carthaginenses magna classe Siciliam appulissent, atque intulæ immineret, perculsi Siculi, decreuerunt legatos in Græciam ad opem a Corinthiis petendam mittere. Quibus non tantum ob necessitudinem, & quia multa iam beneficia in se eorum extabant, fidem habebant, sed & quod plane libertatis amantem, & infestam semper tyrannis viderent eam ciuitatem esse, plurimaque & maxima bella non pro imperio & dominatu, sed pro Græcorum suscepisse libertate. Ictes vero, qui ducatus sui argumentum tyrannidē præstituerat, non Syracusanorum libertatem, occulta iam colloquia habuerat cum Carthaginensibus. Syracusanos tamen palam laudauit, adiunxitque in Peloponnesum, legatos, non quia auxilia inde desideraret accire, sed si Corinthii, (quod erat verisimile) ob tumultus Græciæ & occupationes abnuerent suppetias, quod facilius res ad Pœnos inclinaturum speraret se, sociisque his atque auxiliariis aduersus Syracusanos vel tyrannū vsurum. Id quod paulo post compertum fuit. Nam postquam aduenerunt legati, Corinthii coloniarum suarum perpetuo curam præcipue Syracusanorum soliti agere,

nec vlllo negotio ipsi tunc Græciæ forte implicati, sed in pace & otio agentes, prompte decreuerunt auxilium. Quū dux quæreretur, suggererentq; & subiicerent magistratus eos ciues qui inclarescere studebant, vnus de vulgo exurgens Timoleonem nominauit Timodemii filium, qui rem publicam nondum attigerat, neq; in eam venerat spem vel institutum, sed nimirum Dei alicuius instinctu. Tantus ibi statim in designando eo effulsit fortunæ fauor, & alia eiis gesta ad decorandam virtutem eius tam secunda prosequuta est aura. Parentes habuit Timodemum & Demaristem, illustres ciues. Fuit patriæ amans & mirifice placidus, nisi quod tyrannis esset & improbis admodū infestus. In armis tam bene & modice temperato erat ingenio, vt insignis in iuvene prudentia, & virtus in senectute non minor in rebus gestis eluceret. Fratrem Timophanem habebat ætate maiorem, longe sibi disparem, stolidumq; atq; dominandi libidine à prauis amicis & militibus extraneis, quibus semper cinctus erat, corruptum, feruidum (vt videbatur) in expeditionibus, & periculorum contemptorem: qua re ciuium gratiam emeritus quasi bellator & strenuus ad imperia adspirauit. Atq; hinc in rebus erat ei Timoleon adiutor, qui peccata eius aut prorsus obtegebat aut offuscabat, dotes vero à natura collatas cohonestabat amplificabatque. Quum dimicarent cum Argiuis & Cleonæis Corinthiis, stabat Timoleon inter pedites. Ibi Timophanes præfectus equitibus, in anceps discrimen incidit. Equus vulnere afflictus excussit eum inter hostes. Sodales eius partim metu dissipati, qui substiteret, pauci cum multis dimicantes ægre restabant. Vbi Timoleon eam fortunam animaduertit, properauit opem ferre, atq; tegens iacentem Timophanem clypeo suo, multis iaculis multisq; cominus ictibus corpore & armis exceptis, magno labore repulit hostes, & fratrem eripuit. Porro veriti Corinthii ne in idem relaberentur mali quo ante, quum per socios amisissent urbem, decreuerunt quadringentos milites conductitios alere, atq; his imposuere Timophanē. Qui omni posthabito honesto & bono, rationem inire protinus cœpit quemadmodum urbem sui arbitrii faceret, ac magno numero principum ciuitatis indicta causa necato, declarauit semetipse tyrannū. Id grauitè ferens Timoleon, atq; illius improbitatem in suam ratus perniciem vergere, annisus est agere cum eo, & monere vt ommissa ista vesana & importuna libidine, aliquam rationem quæreret eluendorum apud ciues eommisforum suorum. Quo repellente & repudiante monitionem suam, asciscit tandem sibi ex necessariis fratrem vxoris Timophanis Æschylum, atque ex amicis vatem, quem Satyrum Theopompus, Ephorus & Timæus Orthagoram vocant, atque intermissis paucis diebus ascendit iterum ad fratrem, circumfistentesq; hi tres eum, tunc saltem respiceret inuenteretq; se, obsecrauerunt. Sed quum eos Timophanes primum rideret, deinde in iram irrumperet & indignaretur, recessit Timoleon paululum à fratre, obuolutoque capite, conficit lacrymabundus, illi strictis gladiis hominem confestim obtruncarunt.

οἱ τρεῖς κατὰ κράτος, ἀλλὰ νῦν γε χρησάμενον λογισμῶ μεταβαλέσθαι τὸ δὲ Τιμοφαιῶν πατρῶν κατὰ κράτος, ἔπειτα δὲ πρὸς ὄργην ἐκφραζόμενον καὶ χαλεπαίνοντος, ὁ μὲν Τιμόλεων ἀποχωρήσας μικρὸν αὐτῷ καὶ συγκαλυφάμενος, εἰσὶν κει δακρύων· ἐκείνοι δὲ τὰ ξίφη ἀπασάμενοι, ταχὺ διαφθίσειαν αὐτὸν.

A ὁ δὲ τὸν δὲ αὐτῶν τότε τῷ Ἑλληνικῶν καὶ τύχῃ παρεχλωῦτος, ἀλλ' ἐν εἰρήνῃ καὶ εὐφροσύνῃ, ἐψηφίσαντο παρ' αὐτῶν βοήθειαν. Ζητούμενος δὲ στρατηγὸς, καὶ τῷ δεχόμενον γραφόντων καὶ παρβαλλομένων τοῖς δόδοκιμῶν ἐν τῇ πόλει ἀπουδάροντας, εἰς ἐκ τῶν πολλῶν ἀσαστῶν ὀνόμασε Τιμόλεον τὸν Τιμοδήμου, μήτε παρσιόντα τοῖς κεινοῖς ἔπαι, μήτ' ἐλπίδος τοιαύτης χροῦσθαι ἢ παρσιόσεως, ἀλλὰ θεοῦ πινος (ὡς εἴοικεν) εἰς νεῦν ἐμβαλόντος τῶν ἀνδρῶν ποσάτη καὶ πρὸς τὴν ἀρετὴν διήγῃ ἐλαμψὴν τύχης δι' ἡμέραν, καὶ ταῖς ἄλλαις παρ' αὐτῶν ἐπηκροῦθησε χάρις, ἐπιπροσέδοσα τῷ B ἀρετῇ τῶ ἀνδρός. ἰὼ μὲν οὖν γενέων ὅτι φαιδῶν ἐν τῇ πόλει Τιμοδήμου καὶ Δημοκρίτου, φιλόπατρις δὲ καὶ παρσιός Διὰ φερῶντος, ὅσα μὴ σφόδρα μισοτύραννος εἶναι καὶ μισοπόνητος. ἐν ᾧ τοῖς πολέμοις ἔτω καλῶς καὶ ἐμαλῶς ἐκέρχετο τὸ φύσιν, ὡς πολλῶν μὲν ἐν νεῶ σιπέσιν, ἐκ ἐλαπίω δὲ γρη῏ντος ἀνδρείαν ὅτι φαιδῶν ταῖς παρ' αὐτῶν. ἀδελφὸν δὲ εἶχε Τιμοφάϊον, παρσιόσεως, ὁ δὲ ἀπὸ παρσιόμοιον, ἀλλ' ἐμπληκτον, καὶ διεφθαρμένον ἐρωτὶ μοναρχίας ὑπὸ φίλων φαύλων καὶ ξένων στρατιωτικῶν ἀεὶ πρὸς αὐτὸν οἴων, ἔχειν τὴν δόξαντα βαγδαῖον ἐν τῇ στρατείῃ καὶ φιλεκίνC δυνον ὡ καὶ τοῖς πολίταις παρσιόσεως γέννητος, ὡς αἰὲρ πολεμικός καὶ δραστήσιος, ἐφ' ἡγεμονίαν ἐπάτητο. καὶ πρὸς ταῦτα Τιμόλεων αὐτῶν σιωπῆσαι τὰ μὲν ἀμύθητα πᾶντά πασιν ἀποκρύπτων, ἢ μικρὰ φαιδῶν ποιῶν, ἀ δὲ ἡ φύσις ὅτι φερῶν ἀρετῆς κατὰ κράτος καὶ σιωπῆσαι. ἐν δὲ τῇ πρὸς Ἀργείοις καὶ Κλεωναίοις μάχῃ τῷ Κορινθίων, ὁ μὲν Τιμόλεων ἔτυχεν ἐν τοῖς ὀπλίταις τεταγμένος, τὸν δὲ Τιμοφάϊον τῷ ἰππέων ἡγεμόνον κατὰ λαμβανὴν κίνδυνος ὅτι φερῶν ὅτι φερῶν αὐτὸν ἀπεσείσατο πληγῇ πρὸς πεσῶν εἰς τοῖς πολεμίοις, καὶ τῷ ἑταίρων οἱ μὲν διήγῃ ἐσχρηπίασθαι φοβηθέντες· οἱ δὲ D πρὸς αὐτῶν, ὀλίγοι πρὸς πολλοὺς μαχόμενοι, χαλεπῶς αἰτείων. ὡς οὖν ὁ Τιμόλεων κατείδε τὸ συμβέβηκός, δρόμῳ παρσιόσεως, καὶ τῷ ἀσπίδα τῶ Τιμοφαιῶν κεινοῦ παρσιόσεως, καὶ πολλὰ μὲν ἀκινήσιμα, πολλὰς ᾗ πληγὰς ἐκ χειρὸς ἀσπιδῶν εἰς τὸ σῶμα καὶ τὰ ὄπλα, μόλις ἐώσατο τοῖς πολεμίοις, καὶ δέσσωσε τὸν ἀδελφόν. ἐπεὶ δὲ οἱ Κορίθιοι, δεδῶτες μὴ πάθουσι οἷα καὶ πρὸς τῶν συμμάχων, ἀποβαλόντες τῷ πόλιν, ἐψηφίσαντο τρέφειν ξένοισι τε βαρσίοις, καὶ τούτων ἀρρητὰ Τιμοφάϊον κατείστησαν· ὁ δὲ τὸ καλῶν καὶ δικαίων ὑπὸ φιδῶν, διήγῃ ἐφ' αὐτῶν ὅτι φερῶν E ποιήσεται τῷ πόλιν ὑφ' αὐτῶν, καὶ συγχοῖς αἰετῶν ἀκρίτοις τῷ παρ' αὐτῶν πολίτῶν, ἀπέδειξεν αὐτὸς ἑαυτὸν τύραννον. βαρῶς δὲ φέρων ὁ Τιμόλεων, καὶ συμφορῶν ποιουμένων ἑαυτῷ τῷ ἐκείνου κακίας, ἐπεχείρησεν μὲν αὐτῶν διαλέγεσθαι καὶ πρὸς αὐτῶν, ἀφέντα τῷ μδρία καὶ δυστυχίᾳ τῆς ὀπιθυμίας ἐκείνης, ζητεῖν πᾶν τῷ ἡμῶν τηλῶν ἐμδρόθωσιν πρὸς τοῖς πολίταις. ἀπασάμενον δὲ ἐκείνου καὶ κατὰ φρονήσαντος, οὕτω πρὸς αὐτῶν τῷ μδρία οἰκείων Αἰγύλον, ἀδελφὸν ὄντα τῆς Τιμοφαιῶν γυναικός, τῷ ᾧ φίλων τῶν μαίτην, ὃν Σάτυρον μὲν Θεόπομπος, Ἐφορος δὲ καὶ Τιμῶς Ὀρθαγῶν ὀνομάζουσι. καὶ διαλιπὼν ἡμέρας ὀλίγας, αὐτῶν ἀπέβη πρὸς τὸν ἀδελφόν· καὶ πρὸς αὐτῶν αὐτὸν

της δε προξενου διαβολησις, οι μιν κειντοι τω Κρι-
 νων επηριου τιω μισοπονηρια και μεγαλοψυχια τω Τι-
 μολεοντος, οτι χρηστος ανη και φιλοκαιος, ομους τιω πατειδα
 της οικειας, και ο κελον και ο δικαμον παρετημησεν τω συμ-
 φεροντος, ορις δοντα μιν εωφ της πατειδος δεσπωσης τ
 αδελφον, επιβουλοσαντα δε αυτη και κεραιδουλωσαμνον
 αποκτεινας. οι δε μη διωαμνοι ζην εν τη δημοκρατια, και
 προς τοις διωατας αποβλεπειν εωθότες, τω μιν θανατω
 τω τυραννου παρεσποιουτω χαρειν, τον δ Τιμολεοντα λαι-
 δεσμιωτες, ως ασβεες δεξερλασμειον και μυσωδες εργον,
 εις αθυμια πεσεισσαν. επει ο και τιω μητερα δυσφο-
 ρειν πυρομνος, και φωνας τε δεινας και κειρας επ αυτον
 αραδα φεικαδεις, εβαδιζε τωραμουθουμνος, η δε
 παρεσδειν ουχ εμεμεινε τιω οψιν, αλλα τιω οικιαν α-
 πεκλεισε, ποτε δη πυρτα πασι πελιυπος ηρομνος, και στω-
 παραθει: τιω διανοιαι, ωρμησε μιν, ως διαφθερων εαυ-
 τον, απεχεσται εφης: τω δε φιλων ου πειδοντων, αλ-
 λα πασαν δεσιν και πασαν αναγκην παρεσνεκαμνων, εγνω
 ζην και εαυτον εκμεισου ηρομνος. και πολιτεια μιν α-
 πασαν αφηκεν, πεις ο πασαις χροιοις οσδε καιων εις πο-
 λιν, αλλ αδημοιων και πλααιμνος, εν τοις ερημοτατοις των
 αγρων διετεισεν. ουτως ακρισεις, αν μη βεβαοτητα και ρω-
 μιν εκ λερου και φιλοσοφιας παρεσλαεσαν επι ταις παρ-
 ξεις, σιοιται και τωρα φερονται ραδιως εω τω τυραντων
 επαμων και φορων, εκκρουομνοι τω οικειων λογιμω. δε
 γαρ ου μονοι τιω παρξεν και λιω ειναι και δικαας, αλλα
 και τιω δοξαν αφ ης παρξεται μοιμον και αμεταστων,
 ινα παρξωμιν δοκιμασαντες: μηδ εωπερ οι λιχοι, τα
 πλησνια των εδεσμων οζυατη διωκοντες επιθυμια,
 ταχιστα δυχερανοισιν εμπληθεντες: ουτως ημεις επι ταις
 παρξεισιν στωτελεσταισιν αθυμωμιν δι αδενειδιν, απο-
 μαρασινωμης της τω κελου φατασιας. ασηρον γδ η μετα-
 νοια ποιει και ο κελως πεπαρξμενον: η δε δε επισημης
 ωρμηληρη και λογιμοδ παρεσρεσις, ουδ αν πασωσιν αι
 παρξεις, μεταβαλλεται. δε Φωκιων μιν ο Αθλωατος, τοις
 εω Λεωαθεις παρεσπομνοις εναπρωθεις, επειδη και
 πορτου εκεινος εδοκει, και ηοντασ εωρα και μεγαλαυρου-
 μνοις τη νικη τοις Αθλωατοις, ειπεν ως εβουλετο αν αυτω
 τωτα μιν πεπαρξται, βεβουλοσται δ εκεινα. σφοδρο-
 τερον δε Αρειειδης ο Λοκρος, εις αν των Πλατωνος επαμ-
 ρων, απωωτος μιν αυτω γωακα Διονισιου ε παρεσουτερου
 .. μιναι τω θυγατερων, Ηδιν αν εφη νεκεαν ιδειν τιω κριω η
 .. τυραννω στωικουσαν. αποκτειναντος ο τοις παιδας αυτω
 μετ ολιγην χροιον τω Διονισιου, και πυρομνου προς υ-
 βειν, ει τιω αυτω επι γωμιν ερι πελ της εκδοσεως τω
 θυγατερων, απεκρινατο, τοις μιν γεγημημοις λυπεισται,
 τοις δε ειρημοις μη μεταμελεισται. τωτα μιν οτω ισως
 μειζονος και τελειοτερας δερετης εστιν. ο δε Τιμολεοντος
 επι τοις πεπαρξμενοις παθος, ειτ οικτος ω τω τετηκη-
 ποσ, ειτε της μηεσ αιδωσ, ουτω και εκλασε και στωεπειφεν
 αυτω τιω διανοιαι, ωστ ειχοσι γεδον επων δεξαμνων,
 μηδεμιασ επιφαδουδσ μηδε πολιτικης αφασται παρ-
 ξεωσ. αιαγροθηνιτος οτω αυτω, και τω δημου παρεθυμης δεξαμνου και χροπονησαντος, διασας Τηλεκλειδης, ο
 ποτε και διωαμει και δεξη παρεστων εν τη πολει, παρεκαλει τον Τιμολεοντα πελ ταις παρξεις αγαθον αι-
 δρα ειναι και ηναιον. Αν μιν γαρ (εφη) κελως αγωνιση, τυραννον αμηρηκεναι δεξομιν αν δε φαυλωσ, αδελφον.

A Re divulgata Corinthiorum primores improbi-
 tatis odium in Timoleonte & magnitudinem a-
 nimi extulerunt, quod, quamvis mitis & in suos
 esset pius, patriam tamen propinquitati, hone-
 stumque & rectum potius duxisset vtili, qui pra-
 clare pro patria certantem servasset fratrem, eun-
 dem postquam insidiis eam circumvenit & op-
 pressit, interemisset. Qui vero vivere in aequabili
 libertate non poterant, & erant dominos soliti
 respicere, tyranni quidem caede simulabant laeta-
 ri se, sed Timoleontem, ut impium & nefandum
 facinus ausum, insectando animum eius infre-
 gere. Ut vero matrem quoque iniquo animo fer-
 re intellexit id factum, ad deouere caput suum
 dirasque imprecari sibi, atque profectum ad i-
 psam leniendam, illa ne in conspectum quidem
 admisit, sed praclusit fores: tum oppressus dolo-
 re, atque animo perculsus, instituit conficere se in-
 edia. Verum amicis curam eius gerentibus, varia-
 que preces & omnem adhibentibus vim, statuit
 priuatus in solitudine degere: atque a republica
 profus remouit se, diu etiam vrbe abstinuit, mce-
 rensque & vagans in praediis maxime solis age-
 bat. Vsq; adeo iudicia, nisi stabilitatem & ner-
 uos ex ratione & philosophia factis suis accom-
 modauerint, vacillant & quibusuis laudibus vel
 probris transfersum auferuntur, suaque ipsis con-
 filia facile extorquentur. Debet enim non actio
 modo honesta & iusta esse, sed & firma atque im-
 mota, a qua efficiatur opinio, ut cum iudicio a-
 gamus: non sicut voraces, qui cibariorum sagi-
 nam acerrima persequuntur aviditate, sed citissi-
 me nauseant saturi, ita rebus nos perpetratis ab-
 iiciamus animum per imbecillitatem elanguet-
 scente honesti specie. Reddit enim poenitentia
 vel id quod recte factum est turpe: at profecta ex
 certa ratione deliberatio, ne si impingat quidem,
 variat actiones. Quapropter Atheniensis Phocion
 ceptis reluctatus Leosthenis, vbi magnificas res
 gerere ille visus est, victimasque populum Athe-
 niensem cadentem ac gestientem victoria vidit,
*Letarer quidem, inquit, si hac gessissem: sed non poeniter
 me consiliorum.* Acrius Aristides Locrensis, Platonis
 sodalium vnus, quum ab eo Dionysius maior
 vnus filiarum eius nuptias petisset: Mortuam,
 inquit, malim puellam aspicere, quam matri-
 monio iunctam cum tyranno. Ut paulo post li-
 beros eius interemit Dionysius, & per ludibrium
 quae fuit num de filiarum nuptiis in eadem mane-
 ret sententia, Factis respondit angise ipsius, non
 poenitere dictorum suorum. Caeterum maioris
 haec fortassis sunt & consummatoris virtutis.
 At Timoleontis mentem perturbatio animi ex
 iis quae acta erant, siue defuncti miseratio, siue
 pudor matris erat, ita fregit & oppressit, ut viginti
 prope interiectos annos actionem insignem vel
 publicam attigerit nullam. Ergo renunciato eo,
 ac populo libente id suffragiis approbante, exur-
 gens Teleclides, opibus tunc & claritate princeps
 ciuitatis, hortatus Timoleontem est ut illa in pro-
 uincia bonum & egregium virum se praerberet: Si
 enim decertaueris, inquit, praclare, tyrannum
 occidisse te arbitrabimur: sin ignauiter, fratrem.

Interea dum classem instruit Timoleon & delectum habet, redditæ sunt Corinthiis ab Ictete literæ, quibus mutationem & proditionem suam declaravit: nam simulatq; legatos misit, Carthaginensibus sociatus aperte agebat cum illis, ut, exacto Dionysio, ipse tyrannidem sibi quæreret. Veritus autem ne, prævenientibus Corintho copiis & duce, ccepta frustrarentur se, misit Corinthiis epistolam, qua significavit ne fatigaret se, neu impensas subirent in expeditionem Siciliensem, nec pericula eo nomine fulciperent, maxime quum id verent Carthaginenses, & magno numero navium classem ipsorum captent, quos ipse illorum subactus cunctatione parasset aduersus tyrannum socios. His recitatis literis, si quis ante Corinthiorum lentus ad eam expeditionem fuerat, tunc cuncti ira flagrant in Ictetem, ut prompte Timoleonti necessaria præberent, & ad apparandam iuuarent classem. Quæ iam instructa, subministratisq; omnibus quibus opus erat exercitui, sacerdotes Proserpinæ Cererem & Proserpinam visæ sunt videre ad peregre proficiscendum se ornantes, & cum Timoleonte dicentes nauigaturas se in Siciliam. Quare triremem sacram Corinthii parauerunt deabus nuncupatam. Timoleon Delphos ipse profectus, sacra Apollini fecit, cui in manteon descendenti hoc fit prodigium: Ex suspensis donis vitæ delapsa, quæ coronis & victoriis erat distincta, caput Timoleontis est amplexa, ut coronatus à Deo ad res gerendas mitti videretur. Naues habebat Corinthias septem, duas Corcyrenses, decimam Leucadii præbuere. cum his soluit. Nocte quum in alto esset, & secundo vento veheretur, visum ei repente cœlum est fissum, & super nauem copie fam effudisse & luculentam flammam. Indefix elata mysticis germana, comitantq; eos & tenens eundem cursum, quam potissimum Italiæ partem gubernatores petebant, in eam est delata. Vates hanc speciem consonare cum sacerdotum somniis assueverunt, & huic expeditioni esse præsto deas, atque hoc iubare cœlitus prælucere. Esse enim Proserpinæ Siciliam sacram: nam raptam quoque ibi fabulantur, atque hanc insulam ei nuptiali dono datam. Ac diuinitus quidem ad hunc modum confirmata classis fuit, qui pelagus cursim emensi Italiam legebant. Quæ vero ex Sicilia annuntiabantur, ingentem Timoleonti perplexitatem, & angorem obiiciebant militibus. Siquidem Dionysium Ictetes acie fufum ac Syracusarum plerisque partibus occupatis, arci & illi parti quæ Nassa dicitur, circumsidebat, & circumuallabat inclusum, Carthaginensibus curæ esse iusserat ne Timoleon attingeret Siciliam, sed ipse repulsi illis, libere inter se insulam partirentur. Miserunt hi viginti triremes Rhegium, in quibus illius ad Timoleontem legati vehebantur, quibus mandata factis dederat congruentia. Speciosæ enim captiones erant & verba ad flagitiosa tegenda consilia: postulauerunt enim ut ipse (si ei videretur) proficisceretur Timoleon ad Ictetē, illiq; in consilio adesset, & omnium esset successuum confors, naues copiasque, quod bellum pene patratum esset, remitteret Corinthū, tiliū n̄son. οἱ δὲ πέμποισιν εἴχουσι τεύχερες εἰς Ῥήγιον, ἐφ' ὧν ἐπλεον παρεσβόται παρ' αὐτῶν πρὸς Τιμολέοντα χρομίζοντες λόγους τοῖς παραπομπόις ὁμοίους. πρὸς αὐτὸν γὰρ ὁ παρεπείσθη, καὶ φάσεις ἦσαν ἐπὶ μορθητοῖς βασιλευσίν, ἀξιοῦντων αὐτὸν μὴ εἰ βούλοιοτο, Τιμολέοντα σύμβουλον ἔχειν παρ' Ἰκέτιου, καὶ χριστωνόν δὲ ἀναπεπαραχμένων ἀποδύτων. ἄς δὲ ναῦς καὶ τοῖς στρατιώταις ἀποστέλλειν εἰς Κορίνθον, ὡς τὸ πολέμου μικρὸν ἀπολείποντος σιωπηρῶς,

A πρὸς αὐτὸν γὰρ ὁ παρεπείσθη, καὶ φάσεις ἦσαν ἐπὶ μορθητοῖς βασιλευσίν, ἀξιοῦντων αὐτὸν μὴ εἰ βούλοιοτο, Τιμολέοντα σύμβουλον ἔχειν παρ' Ἰκέτιου, καὶ χριστωνόν δὲ ἀναπεπαραχμένων ἀποδύτων. ἄς δὲ ναῦς καὶ τοῖς στρατιώταις ἀποστέλλειν εἰς Κορίνθον, ὡς τὸ πολέμου μικρὸν ἀπολείποντος σιωπηρῶς, καὶ δεδδικῶς μὴ πρὸς τερῶν ἐλθουσης ἐκ Κορίνθου δυνάμεως καὶ στρατηγῶν, ἀναφύζωσιν αἱ στρατίαι αὐτῶν, ἐπεμψεν ἑπιστολῶν τοῖς Κορίνθιοις φράζεσθαι ὡς εἰδέν δέοι παραγγεῖλαι καὶ διαπομπὰς ἔχειν αὐτοῖς, πλεονεχίας εἰς Σικελίαν καὶ κινδυνόουσαν ἄλλως τε Καρχηδονίων ἀπαρροδόντων καὶ παραφρονησάντων ἰαυοὶ πολλῶν τὸν στόλον, οἳ αὐτὸς ἀναγκαθεῖς, ἐκείνων βραδυνόντων, ποιήσαντο συμμάχους ἐπὶ τὸν τυραννον. οὐτῶν ὅ τῶν γραμματέων ἀναγνωσθέντων, εἰ καὶ πρὸς ἡπίως εἶχε πρὸς τὴν Κορίνθιον πρὸς τὴν στρατίαν, τότε πρὸς ἡ πρὸς τὸν Ἰκέτιου ὀργὴν παρῴζειεν, ὥστε συγχρηγήσαντο πρὸς τὸν Τιμολέοντι, καὶ συμπαρασβόλαι τὸν ἐκπλοῦν. ἡροληθῶν ὅ τῶν καὶ ἐτόιμην, καὶ τοῖς στρατιώταις ὧν εἶδε προελθόντων, αἱ μὲν ἱερεῖαι τῆς Κόρης ὄναρ ἐδοξάν ἰδεῖν ἄς θεὰς πρὸς ἀποδημίαν πινὰ γελοιομένης, καὶ λεγούσας ὡς Τιμολέοντι μέλλουσι συμπλεῖν εἰς Σικελίαν. εἶθ' καὶ τεύχερα κατασβόλαισάντες ἱεραὶ οἱ Κορίνθιοι τῶν θεῶν ἐπανόμασαν· αὐτὸς δὲ ἐκείνος εἰς Δελφοὺς πορεύθεῖς, ἔθυσεν τῶν θεῶν, καὶ καταβαίνοντας εἰς τὸ μάρτυριον αὐτῶν, γίνεται σημεῖον. ἐκ γὰρ τῶν κρεμασμένων αἰαθημάτων ταμίαις ἀπορρέουσα, καὶ φερομένη, φεφάμοις ἔθυσαν καὶ νίκας ἐμπειποικιλμένης, ἀπέπεσε τῆ κεφαλῇ τῆ Τιμολέοντος· ὡς δοκεῖν αὐτὸν ὑπὸ τῆ θεοῦ φεραίου μῦθον ἐπὶ τῶν στρατίαις πρὸς ἐμπειπασθαι. ναῦς ὅ Κορίνθιας ἔχον ἐπὶ τὰ, Κερκυραίας ὅ δὲ δύο, καὶ τὴν δεκάτιον Λακαδων πρὸς ἀπορροδόντων, ἀνήρθη. καὶ νυκτὸς ἐμβαλὼν εἰς τὸ πέλαγος, καὶ πνέουσα καλῶν χρομῶντος, ἐδόξεν ἀφινιδίως φάσμα τὸν οὐρανὸν ὑπὸ τῆς νεῶς ἐκχέαι πολὺ καὶ ἀειφανὲς πῦρ· ἐκ ὅ τούτου λαμπρὰς ἀρτίαις τῆς μουσικῆς ἐμφερῆς, καὶ συμπαρασβόλαι τὸν αὐτὸν δρόμον, ἢ μάλιστ' αὐτῆς Ἰταλίας ἐπέστη οἱ κυβερνήται κατέσκηψεν. οἱ ὅ μάρτυρες τὸ φάσμα τοῖς ὀνειράσι τῶν ἱεραῶν μαρτυρεῖν ἀπεφάνοντο, καὶ ἄς θεὰς σιωπεπαραπομπὰς τῆς στρατίας, παραφαίνειν ἔξ ἔρανοῦ τὸ σέλας. εἶθ' ἡ ἱεραὶ τῆς κόρης τὴν Σικελίαν· ἐπεὶ καὶ τὰ πρὸς τὴν ἀρπαγῶν αὐτῶν μυθολογῶσι γινέσθαι, καὶ τὴν νῆσον ἐπὶ τοῖς γάμοις ἀνακαλυπθῆσθαι αὐτῆ δουλίῳι. τὰ μὲν οὖν πρὸς τῶν θεῶν ἔτω τὸν στόλον ἐπαρρῶσιν, καὶ σπεύδοντες ὡς τὸ πέλαγος ἀναπλέοντες, ἐκομίζοντο πρὸς τὴν Ἰταλίαν. τὰ δὲ ἀπὸ τῆς Σικελίας ἀγγελοῦντα, πολλὴν ἀπορία παρ' Τιμολέοντι καὶ δυσθυμίαν τοῖς στρατιώταις παρεῖχεν. ὅ γ' Ἰκέτης, μάχη νεικηκῶς Διονύσιον, καὶ τὰ πλείστα μερῆ τῶν Συρακουσῶν κατεπληφῶς, ἐκείνον μὲν εἰς τὴν ἀκρόπολιν καὶ τὴν κελουμένην νῆσον σιωπεπαραπομπῶν αὐτὸς σιωπεπολιόρκει καὶ συμπειπετεῖται. Καρχηδονίους ὅ φροντίζεν ἐκέλθεν ὅπως ὄσκι ἐπιβῆσσι το Τιμολέων Σικελίας, ἀλλ' ἀπρωσθέντων ἐκείνων, αὐτοὶ καθ' ἡσυχίαν ἀνανεμοῦνται πρὸς ἀλλήλους

Καρχηδονίων ὅ κωλύειν τὴν Διάβασιν, καὶ μάχεσθαι πρὸς
 βιαζομένους ἐπιπέμποντων. ὡς οὖν καταπλεύσαντες εἰς τὸ
 Ῥήγιον οἱ Κορινθιοί, τοῖς τε πρεσβύταισιν τούτοις ἐπέτυ-
 χον, καὶ τοῖς Φοίνικας οὐ παρέσω ναυλοχοῦντας κατείδον, ἠ-
 ρστοῖτο μὲν ὑβρισμένοι, καὶ παρῆσαντο πᾶσιν ὀργή πρὸς τὸν Ἰ-
 κέτιον, καὶ δέος ὑπὲρ Σικελιωτῶν, οἷς σαφῶς ἐώρων ἀθλα-
 λειπομένους καὶ μισθὸν Ἰκέτη μὲν παρεδδοσίας, Καρχηδονίοις
 δὲ τυραννίδος. ἐδόκει δὲ ἀμύχανον ὑπερβυλάσαι καὶ τὰς
 αὐτοῖσι τῶν βαρβάρων ναῦς διπλασίας ἐφορμούσας, καὶ τὴν
 ἐκεῖ μετ' Ἰκέτου δύναμιν ἢ στρατηγήσαντες ἤκειεν. οὐ μὲν
 ἄλλ' ὁ Τιμολέων τοῖς πρεσβύταις καὶ τοῖς ἀρχαῖσι τῶν Καρ-
 χηδονίων ἐπιπέμπων, ὅτι πεικῶς ἐφῆ πείθεσθαι μὴ οἷς κελθού-
 σι. (ἢ γὰρ ἂν καὶ φράσιν ἀπειθῶν;) ἐπέλεγει δὲ ταῦτα πόλεως
 Ἑλλωίδος καὶ φίλης κρινῆς τῆς Ῥηγίων ἐναπίον ἀκούσας
 καὶ εἰπόν ἀπαλλάττεσθαι. καὶ γὰρ αὐτῶν τῶν πρὸς ἀσφα-
 λείαν Διάφεριν κακίνοις ἐμμένειν βεβαίωτερον οἷς ἐπαγ-
 γέλλοντα πρὸς Συρακυσίων, δὴ μὲν μάρτυρα τῆς ὁμολογίας
 πρὸς καταπλεύσαντας. ταῦτα δὲ ὑπομένειν αὐτοῖς ἀπάτιον
 ὅτι τῆς Διαβάσει τυχόντων καὶ σωετέχων οἱ τῶν Ῥηγί-
 νων στρατηγὸν πρύτατες, ὅτι θυμωῦντες ἐν Κορινθίοις τὰ πρὸς
 γματα τῶν Σικελιωτῶν ἠρέσασιν, καὶ φοβούμενοι τὴν τῶν
 βαρβάρων ἠγνίασιν. δὲ σιωπῆσαν ἐκκλησίαι, καὶ τὰς πύλας
 ἀπέκλειον, ὡς μὴ πρὸς ἄλλο πείθεσθαι τοῖς πολίταις. καὶ
 παρελθόντες εἰς τὸ πλῆθος, ἐχρῶντο μήκει λόγων, ἐπειρῶν
 ἑτέρω πρὸς διδοῦν τὴν αὐτῶν ὑπόθεσιν, πρὸς ἑδὲν τέλος,
 ἀλλὰ Διαγόντες ἄλλως τὸν χρόνον, ἕως αἰαχθῶσιν αἱ τῶν
 Κορινθίων τεύχεαι, καὶ Καρχηδονίοις ὅτι τῆς ἐκκλησίας
 κατέχοντες αὐτόπρωτος, ἅ τε καὶ τὸ Τιμολέοντος παρόντος,
 καὶ παρέχοντος δόκησιν ὅσον οὐ πῶ πρὸς τὸν λόγον αἰτίασθαι
 καὶ δημηγορεῖν. ὡς δὲ ἀπήγγειλέ τις αὐτῶν κρύφα τῶν μὲν
 ἄλλας τεύχεαι αἰχμητῶν, μίθην ὅτι τὴν ἐκεῖνου πειρῶν ἐν-
 πολελεῖ μὲν, διεκδίδε τὸν ὄχλον, ἅμα τῶν πρὸς τὸ βῆμα
 Ῥηγίων σωεπεκρυπτόντων, καὶ καταβάς ὅτι τὴν θάλασσαν
 ἐξέπλευσεν Διαβυλάσαι, καὶ κατήρτησεν εἰς Ταυρομέ-
 νιον τῆς Σικελίας, ὑποδεχομένου καὶ κελουῖτος αὐτοῖς ἐπι-
 πάσαι πρὸς ἄνδρα Ἀνδρομάχου, τὸ τὴν πόλιν ἐχόντος καὶ
 διωαφεύοντος. οὗτος ἦν πατήρ Τιμολέοντος τῆς ἰσοκρίτου καὶ πο-
 λὺ κρείσσος τῶν τότε διωαφεύοντων ἐν Σικελία ἡρόδωτος,
 τῶν τε ἑαυτοῦ πολιτῶν ἠγείτο νομίμως καὶ δικαίως, καὶ πρὸς
 τοῖς τυραννοῖς φανερῶς ἢ αἰεὶ Διακείμενος ἀπεχθῶς καὶ
 ἀλλοτριῶς. δὲ καὶ Τιμολέοντι τότε τὴν πόλιν ὀρμηθῆσαν
 παρέχε. καὶ τοῖς πολίταις ἐπέειπε σωαγωνίζεσθαι τοῖς Κο-
 ρινθίοις, καὶ σωελεθερεῖν τὴν Σικελίαν. οἱ δὲ ἐπιπέμπων
 Ῥηγίω Καρχηδονίοι, τὸν Τιμολέοντος ἀνηγμένου, καὶ τῆς ἐκ-
 κλησίας Διαλυθείσης, χαλεπῶς φέροντες ἐπιπέμπων κατεστρα-
 τηγῶσιν, Διατεβύω τοῖς Ῥηγίοις παρῆσαν, εἰ Φοίνικες
 ὄντες οὐκ ἐρέσκειντο τοῖς δι' ἀπάτης πρὸς ἀπομύνοις. πέμ-
 πεισι δὲ οὖν εἰς τὸ Ταυρομένιον πρὸς ἀπομύνοις ὅτι τεύχεαι,
 ὅς πολλὰ Διαλεχθεῖς πρὸς τὸν Ἀνδρομάχου, ἐπαχθῶς καὶ
 βαρβαρικῶς αἰατεινόμενος, εἰ μὴ τὴν ταχίστην ἐκβάλλει
 τοῖς Κορινθίοις, τέλος ὑπόσπασιν τὴν χεῖρα δειξάσας, εἴτ' αὐτῆς κα-
 παρέφασας, ἠπέλιψε ποιαύτιον οὐκ αὐτῶν τὴν πόλιν, ποιαύ-
 τίον ποίησεν. γελῶσας δὲ ὁ Ἀνδρομάχος, ἄλλο μὲν οὐδὲν ἀπεχρῖνατο
 δὲ πρὸς ἀπομύνοις, ἐκέλευσεν ἀποπλεῖν αὐτὸν, εἰ μὴ βούλοιο τὴν ναῦν αὐτῆς ποιαύτης ἠρέσθαι ποιαύτιον. οἱ δὲ Ἰ-
 κέτης πρὸς ἀπομύνοις τὴν Τιμολέοντος Διαβυλάσαι, καὶ φοβηθεῖς, μετεπέμψατο πολλὰς τῶν Καρχηδονίων τεύχεαι.

A arcere Carthaginenses classem ipsius traiectu, &
 armis repellere, si vi agant, paratos esse. Ut igitur
 Rhegium Corinthii decurrere, & cum his oratori-
 bus venerunt in colloquium, nec procul in anco-
 ris consistentes conspexerunt naues Punicas, de-
 lufos se dolebāt, exarseruntq; omnes in Icetem, &
 timuerunt Siculis, quos aperte videbant premium
 relictos & mercedem Iceti prodicionis, Pœnis ty-
 rannidis: neque cernebant vlla ratione supe-
 rare se posse & præsentem barbarorum duplo tan-
 to maiorem quam ipsi essent imminetem classem
 & illas quæ cum Icete erant, quarum ad ducatum
 venerant, copias. Cæterum cum legatis & præfe-
 ctis Pœnorum Timoleon congressus, placide ait
 se iussis eorum pariturum: quid enim profecturum
 non parendo? Velle autem, simulatque hæc
 ultro citroque coram Græca ciuitate vtrisque
 amica edidissent Rhegio, se recipere: id & suæ
 securitatis interesse, & illos fidelius promissis suis
 de Syracusanis staturus, si apud populum testē pa-
 cta edidissent. Hæc propoluit, dolum iis ad trans-
 mittendum struens: qua in re administros omnes
 habebat Rheginorum prætores, qui Corinthios
 cupiebant in Sicilia rerum potiri, & vicinitatē me-
 tuebant barbarorum. Itaq; aduocauerunt concio-
 nem, & ne ciues diuerterent alio, portas claufere.
 Inde progressi in medium, duxerunt in longum o-
 rationes, tradideruntq; alter alteri idem argumen-
 tum, nihil aliud quærentes, nisi vt tempus, dū sol-
 uissent naues Corinthiorum, extraherent, detine-
 rentq; in concione nihil suspicantes Pœnos: vt pro-
 te Timoleonte præsentem, quem exspectabant iam
 iam exurrecturum ad dicendum & concionandū.
 Vt nuntiatum ei à quodam clam est cæteras naues
 in altum prouectas, solam ipsius relictâ operiri, e-
 lapsus per turbam, simul Rheginis, qui suggestum
 circumfistebant, cum tegentibus, quum ad mare
 descendisset, propere soluit. Tauromenium Siciliae
 appulere, excipiente eos, à quo erant iam pridē ac-
 cersiti, propense, illius oppidi principe & dynaste
 Andromacho. Pater hic Timæi historici fuit, lōgo
 omnium qui tunc dominabantur in Sicilia opti-
 mus. Is ciues suos legitimo & iusto imperio habe-
 bat, neq; dissimulabat omnib. tyrannis infestum se
 esse & alienum. Quare Timoleonti hoc oppidum
 belli sedem aperuit, suosq; induxit populares vt ar-
 ma coniungerent cum Corinthiis, sociosq; se ad li-
 berandam Siciliam præberent. At Pœni, qui Rhe-
 gii erant, dimissa à Timoleontis profectioe con-
 cione, indigne feretes impositum sibi esse iocum,
 præbuerunt Rheginis quod Pœnis displicerent
 fallaciae. Hinc legatum eum triremi Taurome-
 nium mittunt: qui post multa odiosa verba apud
 Andromachum facta & fulmina barbarica, nisi a-
 ctutum eiicerent Corinthios, postremo manum
 supinam ostendit, inde inuertit, additis minis
 ciuitatem eius se, quæ talis esset, talem redditu-
 rum. Ei ridens Andromachus, nihil aliud responsi
 dedit: sed manum, vt ille, nunc supinam proten-
 dens nunc pronam, iussit cum naue abire, nisi eam
 pro tali effici veller talem. Ictes autem de trans-
 missione Timoleontis certior factus metuq; per-
 cussus, multas exciuit Carthaginensium naues.

ὅτε καὶ

Tunc verò omnem spem Syracusani salutis depofuerunt, quum Pœnos cernerent portum suum tenere, potiri vrbe Icetem, arcem habere Dionysiu in potestate, Timoleonem verò ex Tauromenitarum oppidulo, quasi ex minuta fimbria, adhaerentem Sicilia, eumq; tenui spe & angustis copiis succinctum. Neque enim plus mille militibus & comœatu his necessario habebat: neq; credebant eis ciuitates Sicilia, quòd oppressæ malis essent & in omnes exasperatæ exercituum duces, præcipuè ob Callippi & Pharacis perfidiam : quorum hic Lacedæmonius, Atheniensis ille : quum libertatis eorum causa & obtendorum dominorum ferret vterq; se venisse, auream rem esse Sicilia tyrannidem ostenderant, effecerantq; beatiore ut viderentur illi qui sub tyrannide expirauerant, quàm qui gustauerant libertatem. Itaque nihilo illis Corinthium potiore expectantes fore, sed referri denuò sibi eadem cum magnifica spe & benignis pollicitationibus commenta & blandimenta, quo ad conuersionem noui domini lactarentur, suspectas habebant repudiabantq; Corinthiorum exhortationes, præterquam Adranitæ, qui angustum quidem oppidum, sed deo sacrum Adrano, quem tota Sicilia venerantur religiosissimè, colentes, mutuis inter se agitabantur seditionibus. Horum vna pars Icetè & Pœnos accerserat, altera asciscerat Timoleonem. Accidit autem forte fortuna, dum pro se maturat vterque, ut sub idem tempus adessent ambo. Verum ducebat Ictetes secum quinque millia militum, Timoleon milites habebat non amplius mille ducentos. Cum his à Tauromenio mouit, quod distat ab Adrano quadraginta duo millia quingentos passus, nec multum itineris primo die emensus, castra metatus est. Postero die ducto raptim agmine, ac superatis asperis locis, præcipiti iam in vesperum die accepit ad oppidum accessisse Ictetem, iuxtaq; castra ponere. Hic manipulorum & ordinum ductores consistere principes iubent, ut refecti cibo & quiete, dimicarent alacrius. Cæterum aduolans Timoleon orauit, ommitterent hoc, & citatum agmen raperent, quo inconditos hostes (ut verisimile erat) recentes ab itinere atque ad tentoria & cœnam parandam occupatos adorirentur. Simul cum dicto arrepto clypeo ante ordines procedit velut ad certam victoriam. Sequuti cæteri sunt animo erecto. Aberrant ab hostibus minus quatuor millia passuum: quibus confectis, incidunt in tumultuantes, & fugam capeffentes ut primum adesse eos sensere. Quod in causa fuit ut trecenti, nec multo plus ceciderint, bis totidem viui in eorum potestatem venerint. castra quoque capta. Adranitæ patefactis portis in Timoleonis partes cõcessere, cum horrore & stupore nuntiantes fuisse sacra vestibula templi in ipso articulo prælii sua sponte patefacta, visam dei hastam summa cuspide vibrare, faciemq; eius largo sudore manare. Hæc profectò non eam tantum victoriam sponderunt, verum etiam res consequentes, quibus aperuit illud certamen fores. Etenim ciuitates missis extemplo legatis coniunxerunt se Timoleonti. Iam Mamercus Catanæ tyrannus, vir bello fortis & pecuniosus, societatem eius quæsiuit, & quod erat præcipuum, Dionysius spem iam despondens,

A. ὅτε καὶ πρῶτα πρὸς σικελίαν τῶν Συρακυσίων ἀποβάναι τὴν ὁρμήν, ὅρα δὲ τὸν μὲν λιμὸν αὐτῶν Καρχηδονίους κρατύνει, τὴν δὲ πόλιν Ἰκέτιω ἐξήρξα. τῆς δὲ ἀκρας κυριεύουσα Διονύσιον Τιμολέοντα ὅ, ὡς περὶ ἐκ κρασπέδου ἑνὸς λεωτοῦ τὸ Ταυρομενίτιον πολίχνης, τῆ Σικελία παρὰ σπηρτημίον, ἐπὶ ἐλπίδος ἀσθενῆς, καὶ βραχέας διωάμεως. χιλίων γὰρ αὐτῶν στρατιωτῶν, καὶ ἑσφῆς τῶν τοῖς ἀνακίχας πλέον ὄσθεν ὑπῆρχεν. ἔδ' ὅτι σκευον αἱ πόλεις, ἐξέπλεον κακῶν ἕσται, καὶ πρὸς ἀποδύσας ἀπηγεωμῆσαι τῶν ἠγεμῶν στρατοπέδων· μάλιστα δὲ τὸ Κρηπίπου καὶ φάρακτος ἀπίσιαι· ὧν ὁ μὲν, Ἀθηνῶν ὧν, ὁ δὲ Λακεδαιμόνιος, ἀμφοτέροι δὲ φάσκοντες ἑσφῆ τὴν ἐλευθερίας ἠκεῖν καὶ καταλύειν τῶν μοναρχίας, χροσὸν ἐδείξαν τῆ Σικελία τῶν ἐν τῆ τυραννίδι συμφορῶν, καὶ μακαριωτέρως δοκεῖν ἐποίησαν τῶν κατατρέψαι τῶν ἐν τῆ δαλεία τὸ ὅτι δόντων τὴν ἀβνομίαι. ὄσθεν οὖν ἐκείνων βελτίονα τὸ Κορινθίων ἕσται πρὸς δοκῶντες, ἀλλὰ ταῦτα πάλιν ἠκεῖν ἐπὶ αὐτοῖς σφίσιματα ὅ, ἐλεάσματα μετ' ἐλπίδων χροσῶν, ὅ, φιλαδέφπων ὑποχέσεων, εἰς μεταβολῶν δεσποτῶν καὶ ἕσται σπουδῶν, ὑποπλήθον καὶ διεκρόντο τῶν τὸ Κορινθίων παρὰ κλήσεις· πλείω Ἀδρανίτιον, οἱ πόλιν μικρὰν μὲν, ἱεσθὲν δὲ ἕσται Ἀδρανίου, θεοῦ πινος ἠγεμῶν ἐξέφερον τῶν ἐν ὅλη Σικελία, κατοιχωῶντες, ἐσαίσασαι πρὸς ἀλλήλους, οἱ μὲν Ἰκέτιω παρὰ τῶν ἠγεμῶν καὶ Καρχηδονίους, οἱ δὲ πρὸς Τιμολέοντα ἐξέπεμψον, καὶ πῶς ἀπὸ αὐτῶν σικελίαν, σκευδόντων ἀμφοτέρων, εἰς ἕνα καρὸν ἀμφοτέροις ἠγεσθῶν τὴν παρὰ σίαι. ἀλλ' Ἰκέτιος μὲν ἠκεῖν πενταχιλίους στρατιώτας ἕσται, Τιμολέοντι δὲ οἱ σύμπαντες ἠσαν ἕσται πλείους χιλίων ἐξέκροσων· ἕσται ἀναλαβῶν ἐκ τῶν Ταυρομενίων, σαδίων πρὸς τὸ Ἀδρανίων ὄντων τετρακισχίλια καὶ τριακισχίλιον, τῆ μὲν πρὸς τῆ ἡμερῶν ἕσται πολὺ μέρους τὸ ὄσται πρὸς ἐλαβε, καὶ κατηλίσατο· τῆ δὲ ὑπερσία σικελίαν ὄσται ὄσται, καὶ χαλεπὰ χροσὶα διεθῶν, ἠδὲ τὴν ἡμέρας καταφερομένης ἠκεῖν δὲ πρὸς μιγνῶναι τὴν Ἰκέτιω τῶν πολίχνης, καὶ καταστρατοπέδου. οἱ μὲν οὖν λοχαγοὶ καὶ παξίαρχοι τῶν πρὸς ἐπέσται, ὡς ἐμφαροσὶ καὶ ἐξέσται παυσανῶν χροσῶν πρὸς ὑμοτέροις· ὅ, ὅ, Τιμολέων, ὅ, ἐπιπορόστος ἐδείτο ταῦτα μὴ ποιεῖν, ἀλλ' ἄρῶν καὶ τῶν, καὶ σικελίαν τοῖς πολεμίοις ἀσικελίαν ἕσται, ὡς εἰσθῶν, δὲ πρὸς παυσανῶν ὄσται πρὸς, καὶ πρὸς σικελίαν καὶ δειπνον ἀσθῶν ὄσται, καὶ λέγων αἶμα ταῦτα, τὴν ἀσικελίαν λαβῶν ἠγεῖτο πρὸς, ὡς πρὸς τῶν νικῶν πρὸς δὲ ὄσται· οἱ δὲ εἶπον τεταρρηκῶντες, ἐλατίον ἢ τριακισχίλια σαδίων ἐπὶ τῶν πολεμίων ἀπέχοντες, ὡς ὅ, καὶ τῶν δὲ ὄσται, ὅ, ἐπὶ τῶν αὐτοῖς παρὰ τῶν ἠγεμῶν καὶ φάρακτος, ὡς πρὸς τῶν ὄσται πρὸς ὄσται. ὄσται δὲ ἀμφίσται μὲν ἕσται πλείους τριακισχίλιον, ἐάλωσται ὅ, δὲ πρὸς τῶν ζῶντες· ἐλήφθη ὅ, ὅ, στρατοπέδου. οἱ δὲ Ἀδρανίται τῶν πύλας αἰοῖσαντες πρὸς τῶν τῶν Τιμολέοντι, μὲν φέικης καὶ θαύματος ἀπαγγέλλοντες ὡς ἐπὶ τῶν τῶν μάχης οἱ μὲν ἱεσθὲν τῶν νεῶν πυλῶν αὐτόματα ἀφανοῖσται, ὄσται ὄσται ὅ, τῶν θεοῦ ὅ, μὲν δὲ ὄσται σικελίαν ἐκ τῶν ἀχμῆς ἀκρας, ὅ, πρὸς ὄσται ἰδρῶν πολλῶν ὄσται. ταῦτα δὲ, ὡς εἰσθῶν, οὐ πῶν τότε νικῶν ἐσθῶν μαγεμόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν μετὰ ταῦτα πρὸς ἕσται, αἶς ἐκείνος ὁ ἀγὼν ἐξέλιω ὄσται παρὰ τῶν. καὶ γὰρ πόλεις δὲ ὄσται ὄσται πρὸς τῶν πρὸς τῶν Τιμολέοντι, καὶ Μαμερκῶν ὁ Κατόν τῶν τυραννῶν, πολεμῶν αἶς καὶ χροσῶν

μασιν ἑρῶν μὲν, ἔδωκεν αὐτὸν εἰς συμμαχίαι. ὅ δὲ μέγιστον, αὐτὸς Διονύσιος ἀπειρηκῶν ἠδὲ τῶν ἐλπίσται, X

καὶ μικρὸν ἀπολιπὼν ἐκπολιορκεῖσθαι, ἔμην Ἰκέτῃ κατε-
 φέρησεν ἀγροῦς ἠπικέρου, τὸ δὲ Τιμολέοντα θάυμαζον,
 ἐπέμψεν ἐκείνῃ καὶ Κορινθίοις τῶν ἀδιδδῶν αὐτὸν καὶ τὴν ἀ-
 κρόπολιν. δὲ δὲ ἀμύμος δὲ ὁ Τιμολέων τὴν ἀέλπιστον δὲ τυχεῖν,
 ἀποπέμψει τὸς πρὸς Εὐκλείδην καὶ Τηλέμαχον ἀδρας Κο-
 ριθίους εἰς τὴν ἀκρόπολιν, καὶ φρασίῃ τας τε βαρυσόους, ἔχοντο
 πρὸς τας, ὅσπερ φανεράς, (ἀδιδύατον γὰρ ἴδω, ἐφορμούτων πο-
 λεμίων) ἀλλὰ κρύφα καὶ κατ' ὀλίγους παρεπισπίστας. οἱ μὲν
 οὖν φρασίῃ τας παρέλαβον τὴν ἀκρόπολιν καὶ τὰ τυραννεία μὲν
 τῆς τῶν ἀσπίδων, καὶ τῶν χρησίμων τῶν τὸν πόλεμον ἵππων τε
 γὰρ ἐνήσαν ὅσα ὀλίγους, καὶ πᾶσα μηχανήματα ἰδέα καὶ βελῶν
 πληθῆος. ὀπλων δὲ ἀπέκειντο μυριάδες ἑπτά τεθρονα-
 εισμῶν ἐκ παλαῶν, φρασίῃ τας δὲ διχάλιοι τὰς Διονυσίῃ
 παρήσαν, ἔς ἐκείνος, ὡς τὰλλα τὰς Τιμολέοντι παρέδωκεν.
 αὐτὸς δὲ χρημάτα λαβὼν καὶ τὴν φίλων ἔ πολλοὺς, ἔλαθεν ἐκ-
 πλάσας τὴν Ἰκέτῃ καὶ χρηματῆς εἰς τὴν Τιμολέοντος φρα-
 σίῃ τας, τότε τῶν ἰδιώτης καὶ ταπεινὸς ὄφθεις, ὅτι μίας νεῶς
 καὶ χρημάτων ὀλίγων εἰς Κόρινθον ἀπεσάλῃ. ἡμιθῆς μὲν καὶ
 τραφεῖς ἐν τυραννίδι τῇ πασῶν ὅτι φανεράτη καὶ μεγί-
 στη, καὶ τῶν τῶν αὐτῷ ἔτη δέκα, δώδεκα δὲ ἄλλα μὲν
 τὴν Δίωνος φρασίῃ τας, ἐν ἀγῶσι καὶ πόλεμοις ἀφορηθείς. ἀ-
 δὲ ἐπὶ τῶν τυραννῶν, οἷς ἔπαθεν ἑσθέρω ἀμύμος. καὶ γὰρ ἦν
 ἐπιδικῶν θανάτοις, καὶ θυγατέρων καταπονήσεις παρθέτων
 ἐπέιδε, καὶ τὴν αὐτῷ ἀδελφῶν καὶ γυναῖκα, ζῶσα μὲν, εἰς
 τὸ σῶμα τὴν ἀσελγείας τῶν τὸν πολέμων ἠδοναῖς τῶν
 νομηθείσων, βία δὲ ἀποβαλοῦσα μὲν τὴν τέκνων, καὶ καταπον-
 τασθεῖσαι εἰς τὸ πέλαγος. ταῦτα μὲν οὖν ἐν τοῖς πρὸς Δίῳ
 ἀκεῖνως γέγραπται. τὸ δὲ Διονυσίου καὶ ἀπλάσθαι εἰς
 Κόρινθον, ὅσπερ εἰς τὴν Ἑλλάδι ὅς ἐχὶ θάσασα καὶ τῶν
 ἐπόησεν αὐτὸν. ἀλλ' οἱ τε χαίροντες ὅτι τῶν συμφοραῖς,
 ἀφ' ἡμῶν, ἀσπίδων σιωπῶν, οἷον ἔρριμῶν τῶν τὸν
 χης πατήσαντες. οἱ τε τῶν τῶν μεταβολῶν ἑπόησεν
 καὶ συμπαροῦντες, ἐθῶντο πολλῶν ἐν ἀδενέσι τοῖς ἀδρα-
 ποῖς καὶ τῶν ἀδελφῶν τῶν τῶν ἀδελφῶν καὶ τῶν διδάμιν.
 ὅσπερ γὰρ οὐτε φύσεως ὁ τότε χαρῆς, οὐτε τέχνης, ὅσπερ
 τῶν τῶν ἐργῶν ἐπεδείξατο, τὸν Σικελίας ὀλίγων ἔμπερ
 τυραννῶν, ἐν Κόρινθῳ ἀφ' ἡμῶν τῶν τῶν ὀφλοπῶν, ἢ
 καὶ τῶν μωροπῶν, πίνοντα κεκεῖν τῶν τῶν κα-
 πηλείων, καὶ ἀφ' ἡμῶν τῶν τῶν ἐν μέσῳ τοῖς ἀφ' ὧρας
 ἐργαζομένων γυναῖκοις. τῶν τῶν μουσουργῶν ἐν τῶν
 ἀδασκῶν, καὶ τῶν τῶν ἀσμάτων εἰς τῶν ἀσπυδαζοῦν
 τῶν τῶν ἐκείνας πρὸς μέλους ἁρμονίας. ταῦτα δὲ οἱ μὲν
 ἄλλως ἀλύοντα, καὶ φύσει ῥάθυμον ὄντα καὶ φιλακῶν
 ὄντο ποιεῖν τὴν Διονύσιον οἱ δὲ τῶν τῶν καὶ φρασίῃ τας καὶ μὴ
 φοβερῶν εἰς τοῖς Κορινθίοις, μὴ δὲ ὑποπτον, ὡς βαρυνόμενον
 τῶν τῶν μεταβολῶν τῶν βίου, καὶ τῶν τῶν ἐπιέμενον, ὅτι τῶν
 δδύειν, καὶ τῶν τῶν φῶσιν πολλῶν ἀβελτηείας
 ὅτι δεικνύμενον ἐν τῶν τῶν οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ λῶν πινῶν
 αὐτῶν μνημονόονται, δὲ ὡν ἐδοκεῖ συμφέρεσθαι τοῖς παρῶν
 ὅσα ἀγῶν. τῶν τῶν μὲν γὰρ, εἰς Λακωνίας καὶ τῶν τῶν πόλιν ἀ-
 πακιδύμενον τῶν Κορινθίων, ὡς τῶν τῶν Συρακυσίων, ταῦτα
 ἔφη πεπονθέναι τοῖς ἐν ἀμύρτημασιν ἡμιθῆς τῶν νεαίσκων.
 ὡς γὰρ ἐκείνοι τοῖς μὲν ἀδελφοῖς ἰλαρῶς σιωδίζεσθαι
 τῶν τῶν πατέρων ἀμύρτημασιν φθῶνται. ἔτις αὐτὸς ἀδύ-
 μος τὴν μὲν πόλιν, ἠδέως ἀν' αὐτῶν μετ' ἐκείνων κατὰ κείν.

A quum tantum non obsidione expugnatus esset, Iacetem fœdè fufum despexit : ad Timoleontem autem, quem habebat in admiratione, legatis mis-
 fis, in fidem eius & Corinthiorum se arcemque permisit. Hanc prosperam tam inexpectatam fortunam Timoleon amplexus, Euclidem & Tele-
 machum, ciues Corinthios, in arcem mittit cum militibus quadringentis, non simul omnibus neq; propalam (quippe id fieri portum infidentibus hostibus non poterat) sed furtim & cateruatim ir-
 repere. Hi milites arcem & tyranni cum omni instrumento sedem atque cum rebus ad bellum necessariis acceperunt. Equorum ibi inuentus haud exiguus numerus, omnisque generis ma-
 chinx & telorum vis ingens. Armorum recon- dita erant lxx millia, quæ fuerant ex longo tem-
 pore parata. Habebat insuper duo millia militum Dionysius, quos Timoleonti ille præter cætera tradidit. Ipse cum pecunia & paucis amicis in Timoleontis est castra clam Icete deuectus. Ac tunc primùm priuatus & demissus est visus, vnoq; nauigio cum modico pecuniæ Corinthum de-
 portatus, qui in tyrannide natus fuisset & enutritus omnium clarissima & maxima, quam decem annos tenuerat, alios fuerat duodecim à bello per Dionem gesto certaminibus & bellis iactatus. Hic scelera sua superauit calamitatibus : filiorum enim adultorum funera, filias virgines conspe-
 xit constupratas, sororis eiusdemque coniugis obscenissimis libidinibus ab hostibus violatum corpus, eam inde vi cum liberis peremptam & in altum demersam : quæ in Dionis historia sumus persequuti. Dionysium, postquam delatus Co-
 rinthum est, nemo fuit inter Græcos quin aspice- re & appellare desideraret. Alii cladibus eius ex odio læti libenter eò concurrerunt, vt à fortuna velut præcipitatum conculcarent, alii inclinatio-
 nem respicientes atque vicem eius dolentes, con- templabantur in rebus infirmis mortalium & ma- nifestis exemplis obscurarum & diuinarum vir-
 tutem caufarum. Nullum enim tantum vel natu- ræ ea tempestas vel artis, quantum illud fortunæ opus edidit, quæ illum ostendit paulò ante Sici-
 liæ tyrannum, agentem cum muliere quæ exer- cebat popinam, vel in myropolis sedentem, bi- bentem ex cauponis dilutum, & altercantem in publico cum mulierculis, quæ formam quæstui habebant, psaltrias in cantibus docentem & circa cantilenas theatricas cum iis enixè de modorum digladiantem concentu. Hæc facere ideo Diony-
 sium aliqui, quòd alias torpidus & ignauus sua sponte esset atque proteruus, existimabant : alii quòd contemneretur, nec formidabilis Corinthiis foret vel suspectus, quasi grauitè ferret vicissitu-
 dinem vitæ, & dominandi cupiditate flagraret, magnamque affectasse & simulasse præter inge-
 nium suum, atque ad otium fallendum præ se tulisse stoliditatem. Et quidem commemoran- tur nonnulla eius dicta quæ declararunt non tulisse eum præsentem fortunam abiectè. quod partim hinc intelligas, Leucadem delatus (quæ colonia erat, sicut Syracusæ, Corinthiorum) idem sibi ait quod adolescentibus qui peccassent vsu-
 uenire : vt enim illi hilariter versantur cum fra- tribus, sed ex verecundia patrum conspectum fugiunt : ita rubore se vrbis quæ author origi- nis suæ sit, libentem apud illos ibi mansurum.

Partim
 thi de
 piebat
 terque
 pillet
 fedus
 ram
 cerro
 uerfo
 (it
 ma
 bere
 fuisset
 illis
 ingre
 die
 enire
 lippo
 seinte
 nyfus
 quon
 scite
 tu &
 tion
 ferat
 ver
 qui
 Dic
 ter
 cen
 cipi
 min
 bif
 pon
 pri
 nid
 tation
 & au
 abho
 torib
 habe
 Dion
 fuit
 quon
 arcent
 nyhan
 Corin
 quib
 quon
 m
 celle
 stere.
 Qu
 bi c
 runt
 frum
 duon
 dias
 ille
 plane
 feriat
 forte
 succ
 cum
 dpa
 v

Partim inde, quod quum hospes quidam Corin-
 thi de eius cum philosophis consuetudine, qua ca-
 piebatur in dominatu, asperius ei insultaret, roga-
 retque ad postremum, quemnam ex Platonis ce-
 pisset sapientia fructum, Nihilne (inquit) tibi pro-
 fectus videmur à Platone assequuti, qui ita vices
 feramus fortunæ? Ad musicum Aristoxenum &
 certos alios qui quærebant unde & quamnam ad-
 uersus Platonem ei offensio extitisset, Tyrannis
 (inquit) cum multis est referta malis, tum longè
 maximo, quod nemo ex iis qui dicuntur amici, li-
 berè loquatur. siquidem illorum se opera Platonis
 fuisse benevolentia spoliatum. Quum quidam ex
 illis qui faceti volebant esse, ad ludibrium vestem,
 ingressus ad eum sicut ad tyrannum, excuteret, ri-
 diculo in eum retorto, id facere eum iussit quum
 exiret à se, ne quid rerum suarum auferret. Phi-
 lippo Macedoni sermonem inter pocula cauillo-
 sè inferenti de cantilenis & tragœdiis quas Dio-
 nysius maior reliquerat, atq; ambigere fingenti se
 quonam istastempore illi vacasset facere, non in-
 scitè occurrens Dionysius, Quo tempore (inquit)
 tu & ego atq; omnes qui videmur beati, compota-
 tionibus indulgebamus. At Plato qui iam dece-
 ferat, non vidit Corinthi Dionysium. Diogenes
 verò Sinopenfis occurrens ei, Quàm indignè, in-
 quit, agis Dionysi! Insistente illo ac dicente, Rectè
 Diogenes facis, quod calamitatem nostram graui-
 ter feras. Ibi Diogenes, Enimuerò (inquit) tu me vi-
 cem censes dolere tuam, nō stomachari, tale man-
 cipium quum sis, & dignus qui, sicut parens, in do-
 minatu consenscens, spiritum deponas, quod no-
 biscum hīc in ludis degas & deliciis? Vnde com-
 ponenti mihi cum his Philisti voces, quas de Le-
 ptinis filiab. mittit plangens, ex magnis eas tyran-
 nidis fortunis ad vitam recidisse sordidam, lamen-
 tationes videantur mulieris, alabastrors, purpuram
 & aurum desiderantis. Atque hæc quidem non
 abhorrentia à vitarum descriptione, neque audi-
 toribus inutilia non properantibus nec occupatis
 habenda existimaui. Quamquam verò asperitas
 Dionysii rerum est noua visa, non minus tamen
 fuit Timoleontis stupenda prosperitas: quippe
 quinquaginta diebus quàm applicuit in Siciliam,
 arcem Syracusanam in potestatem accepit, Dio-
 nysiumque in Peloponnesum misit. Vnde erecti
 Corinthii, duo millia peditum miserunt ei cum e-
 quitibus ducentis, qui Thurium vsque prouecti,
 quum transmissionem illinc obsidentibus mare
 magna classe Pœnis obstructam cernerent, ne-
 cessè habuerunt, dum tempus expectant, ibi confi-
 stere. Hoc otio sunt ad pulcherrimum opus abusi.
 Quum Thurini arma inferrent Brutiis, vibem fi-
 bi creditam magna integritate & fide custodie-
 runt. At Ictes obsidebat arcem Syracusanam &
 frumentatione Corinthios prohibebat. Ad hæc
 duos milites externos ad interficiendum per infi-
 dias Timoleontē subornatos clam misit Adranū.
 Ille nec aliàs cingebat se statione armata, & tunc
 planè dei fiducia securè & citra vllam suspicionem
 feriebatur cum Adranitis. Qui missi fuerant, quū
 fortè sacrificaturū intellexissent, gladiis sub pallio
 succincti, in templum concesserunt, immistiq; cir-
 cumstantibus aram, sensim mouerunt propius.

δρανιτῶν. οἱ δὲ πεμφθέντες, καὶ τὸν πύλοιο μέλλοντα θύειν αὐτὸν, ἦσαν εἰς τὸ ἱερὸν ὑπὸ τοῖς ἱματίοις
 ἐνχειρίδια κομίζοντες, καὶ τοῖς παρρησίοι τὸν βωμὸν αἰαμιζόντες, ἐπυτέρω κατὰ μικρὸν ἐπεχίεσαν.

A τῆτο δὲ, ἐν Κορίνθῳ ξένου πινὸς, ἀρχαίκοτερον εἰς τὰς μὲν
 τῶν φιλοσόφων διατριβάς, αἷς τυραννίδας ἔχαρεν, χλευάζον-
 ζόντος αὐτὸν; καὶ τέλος ἐρωτῶντος τί δὴ τῆς Πλάτωνος
 ἀπολαύσειεν σοφίας, Οὐδὲν (ἔφη) σοὶ δοκῶν μὲν ὑπὸ
 Πλάτωνος ὠφελῆσθαι, τύχης μεταβολῶν οὕτω φέροντες,
 παρὸς δὲ τὸν μουσικὸν Ἀριστοξένον, καὶ πινὰς ἄλλοις, πω-
 θανομένοις ὁπόθεν αὐτῶν καὶ τίς ἢ παρὸς Πλάτωνα γήρυτο
 μέμψις, Πολλὰν ἔφη κακῶν πλὴν τυραννίδα μετὰ οὐσαν,
 ὅσων ἔχειν τηλικούτων, ἠλίκοι δὲ μηδένα τῶν λεγόμενων φί-
 λων μὲν παρρησίας διαλέγεσθαι. καὶ γὰρ αὐτὸς ὑπὸ
 B ἐκείνων ἀποστρεφόμενος τῆς Πλάτωνος διδοίας, ἐπεὶ δὲ τῶν
 βουλευμένων τίς διφυῶν εἶη, σκώπων τὸ Διούσιον ἐξέσειε
 τὸ ἱμάτιον εἰσιὼν παρὸς αὐτὸν, ὡς δὴ παρὸς τύραννον, ἀπι-
 σκώπων ἐκείνος, ἐκέλευε τῆτο ποιεῖν ὅταν ἐξῆ κατ' αὐτῶν,
 μή τι τῶν ἐνδόν ἔχον ἀπέλθῃ. Φιλίππου δὲ τοῦ Μακεδό-
 νος παρὰ πότον πινὰ λόγον μὲν εἰρωνείας ἐμβαλόντος παρὸ
 τῶν μελῶν καὶ τῶν τραγωιδῶν, αἷ ὁ παρρησιότερος Διού-
 σιος κατέλιπεν, καὶ παρρησιόμοτον διαπερὶν ἐν τῇ χρο-
 νῶ ταῦτα ποιεῖν ἐκείνος ἐρόλασεν, οὐ φαύλως ἀπώλησεν
 ὁ Διούσιος, εἰπὼν, Ἐν ᾧ σὺ, καὶ γὰρ, καὶ πύστες οἱ μα-
 C κείριοι δοκῶντες εἶη, παρὸς κῆρυθα διετρίβομαι. Πλά-
 των μὲν οὖν οὐκ ἐπέιδεν ἐν Κορίνθῳ Διούσιον, ἀλλ' ἔτυχεν
 ἤδη τεθνηκῶς: ὁ δὲ Σινωπὸς Διομήτης ἀπρητήσας αὐτῶν
 παρῶν, ὡς ἀναξίως (ἔφη) Διούσιε ζῆς: ἔπιςάντος
 δὲ ἐκείνου, καὶ εἰπόντος, Εὖ ποιεῖς, ὦ Διόμητες, σιωπῶν
 ἄμφοτερον ἡμῖν ἢ τῇ χροσίν. Τί γὰρ; (εἶπεν ὁ Διομήτης) οἱ μὲν σοὶ
 σιωπαλεῖν, οἱ διατριμακτεῖν, ὅτι τοιοῦτον ἀνδράποδον ὦν,
 καὶ τοῖς τυραννείοις, ὡσπερ ὁ πατήρ, ἐπιτήδειος ἐπηρεάσας
 ἀποθαεῖν, ἐν ταῦτα παίζων καὶ ὑφῶν διατρίβῃ μὴ ἡ-
 μῶν; ὡς τὸ μοι παρὰ βλάλλοντι τούτοις τὰς Φιλίππου φωνάς,
 D αἷ ἀφίσι παρὸς τῶν Λεωπίνου θυγατέρων ὀλοφύρομενος, ὡς
 ἐκ μεγάλων ἀγαθῶν τῶν τῆς τυραννίδος εἰς ταπεινὰ ἀφι-
 γνυμένων διατρίβῃ, φάνασθαι θρύλοισι γυναικῶν, ἀλαβαστοῖς
 καὶ πορφύρας καὶ χρυσία ποθύσης. Ταῦτα μὲν οὖν οὐκ ἀλ-
 λότεια τῆς τῶν βίων διαγραφῆς, οὔτε ἀχρηστα δοξεῖν οἰό-
 μεθα μὴ ἀπεύδεισι μήτε ἀρχολομοῖς ἀκροαταῖς. τῆς δὲ
 Διονυσίου δυσυχίας παρὰ λόγου φασίσης, οὐχ' ἦπλον ἢ Τιμο-
 λέοντος διτύχια τὸ θυμασὸν ἔχεν. ἐπιβάς γὰρ Σικελίας ἐν
 ἡμέραις πενήτησιν, πλὴν τε ἀκρόπολιν τῶν Συρακουσίων
 παρέλαβεν, καὶ Διούσιον εἰς Πελοπόννησον ἐξέπεμψεν. ὅταν
 E ἐπιρρώθεντες οἱ Κορίνθιοι πέμπουσιν αὐτῶν διαγλίους ὀπλί-
 τας, καὶ διακροσῆς ἰππεῖς, οἱ κομιδέντες ἀρχὴ Θερσίων, πλὴν
 ἐκείτην παρῶσιν, ὑπὸ Καρχηδονίων πολλὰς ναῦσι κατε-
 χρομῆς τῆς θαλάσσης, ἀπορον ὀρώντες, ὡς ἐν ἀνάγκῃ κατῶν
 παρρησιόμοτος ἀφεμεῖν αὐτοῖς, παρὸς κάλλισον ἔργον ἀπε-
 χροσάτο τῇ χρολῇ. Θερσίων γὰρ τὸ ἐπὶ Βρεθίωνος στρατιωτῶν
 πλὴν πόλιν παρὰ λαβόντες ὡσπερ πατεῖδα, καθαρῶς καὶ πι-
 σῶς διεφύλαξαν. ὁ δὲ Ἰκέτης τὸ μὲν ἀκρόπολιν τῆς Συρα-
 κυσίων ἐπολιόρκει, καὶ οἶτον ἐκώλυεν εἰς πλεῖν τοῖς Κορίνθιοις.
 Τιμολέοντι δὲ δύο ξένοισι παρὰ σκιδάσας δολοφονήσοντας
 F αὐτὸν, ὑπὸ ἐπέμψεν εἰς Ἀδρανὸν, οὔτε ἄλλως παρὸς τὸ σῶμα
 σιωπητὰ γινυμένων ἐργῶν φυλακῶν, καὶ τότε πρῶτα πασι δια-
 τὸν θεὸν ἀπειμῶς καὶ ἀνυπόπτως χρολάζοντι μὲν τῶν Ἀ-

καὶ ὅταν οὕτω τῶν κελευστικῶν ἀλλήλοισι ἐνδράχασαι
παίει τις αὐτῶν τὸν ἕτερον καὶ τῆς κεφαλῆς εἴφει, καὶ πεσόν-
τος, οὐδ' ὁ παίσας ἐμείνειν, οὐδ' ὁ μὲν τοῦ πληγῆτος ἦκων,
ἀλλὰ ἐκείνος μὲν, ὡς περ εἶχεν ὁ εἴφιος, φέρον, πρὸς τινὰ
πέτρα ὑψηλὴν ἀπεπήδησεν· ἄτερος δ' τοῦ βωμοῦ λαβό-
μυρος, ἀδείαι ἠτείτο τῶν Τιμολέοντος ἐπὶ τὰ πρῶτα
μιλύσας. καὶ λαβῶν, ἐμιλύσε κατ' αὐτὸ καὶ τῶν τε-
θνηκότος, ὡς πεμφθεῖεν ἐκείνον ἀποκτενοῦντες. ἐν τούτῳ
δὲ καὶ τὸν ἀπὸ τῆς πέτρας κατήξην ἕτεροι, βοῶντα μηδὲν
ἀδικεῖν, ἀλλ' ἀνηρηκέναι δικαίως τὸν ἀνδραποῦν ὑπὸ πα-
τρὸς τεθνηκότος, ὃν ἐκείνος ἀπεκτονήκει πρῶτερον ἐν Λεον-
τίοις. καὶ μὲν τρυφῶντας εἶχεν ἐπίσης τῶν παρόντων, θαυμάζοντας
ἀλλὰ τὴν τύχης τῆς διμηχανίδου, ὡς δι' ἑτέρων ἕτερα χινύσας
καὶ στυάγρουσθαι πρῶτα πόρρωθεν καὶ συκῆσθαι πλέκυσσας, τοῖς
πλείστον ἀφ' ἑφείρειν δοχούσιν καὶ μηδὲν ἔχειν πρὸς ἀλληλο-
κρινόν, ἀεὶ τοῖς ἀλλήλων χρεῖται καὶ τέλεσι καὶ ἀρχαῖς. τὸν μὲν
οὖν ἀνδραποῦν ἐστραφάωσασιν οἱ Κορινθιοὶ δέκα μνάς, ὅτι τῶν
φυλάκωντι δαίμονι τὸν Τιμολέοντα πάθος ἔχρησε δίχρον,
καὶ τὸν ἐκ πολλοῦ παρόντα θυμὸν ἀπαρ, πρῶτερον οὐ κα-
τημάλασε, ἀλλὰ μετ' αἰτίας ἰδίας πρὸς τὴν ἐκείνου σωτη-
ρίαν ἀπὸ τύχης διετήρησεν. ἡ δὲ εἰς τὸν παρόντα κατὰ
τύχην, καὶ πρὸς τὰ μέλλοντα ταῖς ἐλπίσιν ἐπήρην, ὁρῶν-
τας ὡς ἰερόν ἀνδρα, καὶ σωτῆρα πᾶσι τῶν ἠκίοντα τῆς Σικε-
λίας, τὸν Τιμολέοντα, σέβασθαι καὶ φυλάττειν. ὡς δὲ ταύτης
διήμυρτεν τῆς πείρας ὁ Ἰκέτης, καὶ πρὸς Τιμολέοντα πολ-
λοῖς ἐώρεα στυγερὰ μύθοις, μεμφάμενος αὐτὸς ἑαυτὸν ὅτι τη-
λικαύτης παρούσης τῆς Καρχηδονίων δυνάμεως, ὡς περ
ἀγχιούμυρος αὐτῆ καὶ μικρὰ χρεῖται, καὶ λαβῶν κλέπτων
καὶ παρεισάγων τὴν συμμαχίαν, μετεμέμπετο Μάγωνα
τὸν στρατηγὸν αὐτῶν μὲν τοῦ στόλου πρῶτος. ὁ δὲ εἰσέπλει
φοβερός ναυσι πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν, καταλαμβάνων τὸν λι-
μῆνα, πεζῶν δὲ μυριάδας ἐξ ἀποβιβάσεων καὶ καταστρατο-
πεδύων ἐν τῇ πόλει τῶν Συρακουσίων. ὡς τε πρῶτος
οἶεσθαι τὴν πάλαι λεγομένην καὶ πρὸς δόκιμους ἐκ-
βαρβαρῶσιν ἦκειν ἐπὶ τῆς Σικελίας. ὁ δὲ ποτε γὰρ Καρχη-
δονίοις ὑποῆρξε πρῶτερον, μυρίοις πολεμήσασιν πολέμοις
ἐν Σικελίᾳ, λαβῶν τὰς Συρακούσας· ἀλλὰ τότε δόξα μύθοι
τῶν Ἰκέτου καὶ τῶν ἀδόντος, ἡ ὅραϊ τῆς πόλιν στρατόπεδον βαρ-
βαρῶν οὔσας. οἱ δ' τῆς ἀκρόπολιν τῶν Κορινθίων κατήχοντες,
ἐπισφραγῆς καὶ χαλεπῶς ἀπήλαπτον, ἔσθης μὲν ἰκανῆς ἐκ
ἐπιπαρούσης, ἀλλὰ ἐσθῆς μύθοι, ἀφ' ὅ φερούσασιν τοῖς
λιμῆνας, ἀεὶ ἐν ἀγῶσι καὶ μάχαις πρὸς τὰ τείχη, καὶ πρὸς
πρῶτον μὲν χόρημα, καὶ πρὸς πᾶσαι ἰδέαι πολιορκίας μερίζον-
τες αὐτοῖς, οὐ μὲν ἀλλ' ὁ Τιμολέων παρεπόησιν οἱ τὸν ἐκ Κα-
τημῆς μικρῆς ἀλίας καὶ λεωτοῖς ἀκατίαις ἀποσέλλων, ἀ μᾶ-
λιστα χιμῶνι παρεισέπιπτεν ἀφ' ὅ τῶν βαρβαρικῶν τειχεῶν,
ὑποπορόμυρα πρὸς τὴν κλύδωνα καὶ τὸν σάλον, ἐκείνων δι-
σταμύων. ἀ δὴ στυγορῶντες οἱ πρὸς τὴν Μάγωνα καὶ τὸν Ἰκέ-
τιν, ἐβούλοντο τὴν Κατημῆν εἰλεῖν, ἐξ ἧς ἐπλει τὰ βπτιτή-
δεια τοῖς πολιορκουμένοις, καὶ λαβόντες τῆς δυνάμεως τὴν
μαχησπῆτιν, ἐξέπλευσαν ἐκ τῶν Συρακουσίων. ὁ δ' Κο-
ρινθίος Λέων, (ὅστις γὰρ ἡ δὲ δὲ τῶν πολιορκουμένων) κατὰ τὸν
ἀπὸ τῆς ἀκρας τοῖς ὑπολειμμένοις τῶν πολεμίων
ἀρχῶν καὶ ἀμελῶς φυλάττοιτας, ἐξείφης ἐπέπεσι διε-
σπαρμένοις αὐτοῖς· καὶ τοῖς μὲν ἀμέλων, τοῖς δὲ βεβήμενος, ἐκράτησε καὶ κατέχε τὴν λεγομένην Ἀκράδιναν.

A Tantum non his mutuo ad inuadendum eum
cohortantibus, quidam alterum eorum gladio
secundum caput vulnerat. Quo prolabente, nec
percussor restitit, nec socius faucii, sed ille gla-
dium tenens ad rupem quandam profugit edi-
tam. Alter ara apprehensa, indicium totius rei
professus, fidem dari sibi petiit. Qua data, indica-
uit se & illum qui fuerat occisus, ad ipsum inter-
ficiendum missos. Interea illum a rupe alii retra-
xerunt vociferantem nihil commertum se, iu-
re occiso illo homine patri parentasse defuncto,
quem prius in Leontinis interemerat ille testef-
que ex corona nonnullos citauit stupentes artifi-
cium fortunæ, quæ aliorum ministerio alia mo-
ueat, atque omnia, quanuis remota, connectat
& complicitet iis quæ plurimum videntur diffi-
dere, nec communionem inter se sociata vlla, at-
que assidue illis ita mutuo vtatur, vt vicissim al-
terius finis primordium sit alterius. Corinthii
huic homini præmium decem minas donaue-
runt, quod deo Timoleontis tutelari iustam
iram suam commodasset, nec antè inueteratam
illam simultatem effudisset, verum cum priuata
causa sua forte fortuna reseruasset ad illius salu-
tem. Præfens felicitas spem quoque in futurum
erexit spectatorum, vt velut sanctum virum &
ad vindicandam Siciliam a deo missum venera-
rentur ac custodia sepirent. Vbi hic conatus fe-
fellit Icetem, multos autem ille ad Timoleontem
videt deficere, reprehendit semetipse quod tanta
manus quum præstò esset Pænorum, vteretur ea
quasi verecundia carptim, qui clam & furtim
auxilia introduceret. Itaque ducem eorum Ma-
gonem cum tota classe acciuit. Ille magno cum
terrore inuectus portum est, atque centum quin-
quaginta nauibus eum occupauit, peditum se-
xaginta millia exposuit in terram, castra in vr-
be Syracusana locauit, vt omnes decantatam o-
lim & denuntiatam, quæ occupatura Siciliam
esset, existimarent iam adesse barbariem. Nun-
quam enim Carthaginensibus antè copia fuerat,
sexcentis in Sicilia gestis bellis, Syracusarum po-
tiundi. Tunc verò recipiente eos Icete & traden-
te urbem, illam videres castra esse barbarorum.
Corinthii autem, qui arcem insidebant, in an-
cipiti periculo & graui malo versabantur: quippe
copia non erat iis necessariorum, sed laborabant
iam, quod septi portus stationibus essent, com-
meatus difficultate, cogeabanturque in continuis
certaminibus & pugnis ad tuendos muros, qui
omni genere machinamentorum atque artis op-
pugnabantur, partiri se. Verum subsidium ferebat
Timoleon, frumentum Catana submittens par-
uis piscatoriis nauibus minutisque acatiis, quæ
tempestatibus potissimum per medias barbaro-
rum naues euadebant in arcem, quum illas vn-
da & fluctus dispelleret, occultè permeantia. Qui-
bus animaduersis Mago & Ictes, Catanam, vnde
supportabatur obsessis necessaria, deliberauerunt
capere, & cum fortissimis copiis soluerunt Syra-
cusis. At Corinthius Leon, obsessorum præfectus,
hostes qui relictì erant ex arce contemplatus so-
lutè & securè stationes seruare, repentè dissipatos
adortus est, quorum partim caesis, partim fugatis,
potitus est, & occupauit Acradinam appellatam.

Almer.

Es vbi
tibus co
tillima
gnam i
cum h
recept
missa
go a
rant
ca
tato
cep
qu
tiz
cu
ell
200
Th
gine
bat i
nires
Rhe
grau
is P
rint
per
cal
Par
nat
ued
qu
ma
fe. L
thii
nu
cecid
bueru
tones
tan
miles
nan
traie
runt
Syrac
plus
quatu
uentu
in sus
sione
qu
polar
re de
larun
uis s
rii m
tur. C
ticem
caban
congr
in p
ban
tyrag
sine
in ex
ell
redde

Ex vrbibus Syracusanæ, quæ quodammodo ex pluribus composita & constructa est vrbibus, munitissima pars & inuiolatissima habebatur. Magnam ibi vim frumenti & pecuniæ nactus, locum hunc non deseruit, neque retrò se in arcem recepit, sed obseptis Acradinæ mœnibus, & commissa munitione, cum arce tutatus eam est. Mago autem & Ictes iam prope Catanam venerant, quum eos assequutus ex Syracusis eques, captam annuntiat Acradinam. Qui confusi citato cursu, rapuerunt retrò agmen, quum neque cepissent eam ad quam profecti erant, neque quam tenebant, seruasent. Cæterum providentiæ hæc & virtuti disceptationem nonnullam cum fortuna præbent: quod verò insequutum est, videtur potissimum benignitati referendum acceptum fortunæ. nam milites Corinthii, qui Thurii agebant, quum hinc formidarent Carthaginensium classem quæ cum Hannone asseruabat ipsos, hinc multos iam dies mare ventis sæuiret, perrexerunt pedibus per Brutios proficisci, Rhegiumque qua barbarorum voluntate, qua vi, graui adhuc pelagi procella, peruenerunt. At clafus Punicæ præfectus, quum nec expectaret Corinthios, & nequicquam ratus est eos desiderare, persuadens sibi acutum cõmentum se & perquam callidum excogitauisse, coronas imperat nautis sumere, naues clypeis Græcis & Phœnicis ornat, atque ita versus Syracusas contendit, præuectusque arcem cum strepitu, plausu, & risu, quò percussos redderet obsessos, Corinthios clamauit se modò traicientes fudisse mari & cepisse. Dum ille has nugas & præstigias agit, Corinthii, qui ex Brutis peruenerant Rhegium, vbi nulla mari custodia fuit, & venti qui prodigiosè ceciderant, tranquillum aspectu & lenem præbuerunt transitum, properè conscenderunt pontones & naues piscatorias, quæ ad manum erant: atque in Siciliam tam tutò tantaque transfugerunt tranquillitate vt equos iuxta nauigiantes traherent habenis. Qui vt omnes iam traiecerunt, atque ad Timoleontem peruenerunt, extemplo is potitus est Messana, ac signa Syracusas mouit, fortuna sua rebusque gestis plus quam copiis fretus: neque enim plus quatuor millibus militum habebat secum. Aduentu eius nuntiato, percussus terrore, Mago in suspicionem maiorem ex huiuscemodi occasione est delapsus. In vadis limosis iuxta vrbem, quæ copiosam ex fontibus aquam dulcem, copiosam etiam ex paludibus & fluminibus in mare delabentibus accipiunt, magna vis anguillarum pascitur, largaque semper captura cuiuis suppeditat. Has vtriusque partis mercenarii milites per otium & inducias vnà venabantur. Qui Græci quum essent, nec causam inuicem habebant priuatarum simultatum, dimicabant in certaminibus fortiter, per inducias congredebantur colloquebanturque. Ac tum in piscando occupati, sermones inter se ferebant, mirantes maris illius indolem & loca circa egregiè comparata. Hic vnus ex iis qui in præfidiis Corinthiorum erant, Atqui tam amplam, inquit, & tam multis decoratam dotibus vrbem in extremam barbariem redigere vos qui Græci estis, laboratis, teterrimosque & immanissimos reddere magis nobis affines Carthaginenses:

A ὁ κράτιστον ἐδόκει καὶ ἀδραυστότατον ὑπάρχειν τῆ Συρακυσίων μέγας πόλεως, ἔτι πινὰ συλκείμηνος καὶ σκυρημοσμήνης ἐκ πλείονων πόλεων. ὑπορήσας δὲ καὶ οἴτις καὶ χρημάτων, οὐκ ἀφῆκε τὸ τόπον, οὐδὲ ἀνεχώρησε πάλιν ἐπὶ τὴν ἀκρην, ἀλλὰ φραξάμηνος τὸ πείλοτον τῆ Ἀχραδίνης, καὶ σιωάνας τοῖς ἐρύμασι παρὲς τὴν ἀκρόπολιν, διεφύλαξε: τὸς δὲ τὸ πείλο τὸ Μάγωνα καὶ τὸ Ἰκέτιω εἰγὺς ἦδη τῆ Κατδύνης οὐτάς, ἰπποδὸς ἐκ Συρακυσίων καὶ ἀλαβῶν, ἀπήγειλε τὸ ἄλωσιν τῆ Ἀχραδίνης. καὶ σιωάνας ἀνέχρησαι διὰ ταχέων, ἔτε λαβόντες ἐφ' ἡμῶν ἐξήλθον, ἔτε φυλάξαντες ἡμῶν εἶρην. ταῦτα μὲν

B ἐν ἐπιτηρωγοῖα καὶ ἀρετῇ δίδωσιν πνα παρὲς τὸ τυχλὺ ἀμφισβήτησιν ὅτ' ἐπὶ τῶν τοῖς γυρόμηνον, πδύτα πασιν εἰοικε συμβῶναι κατ' ἀτυχίας. οἱ γὰρ ἐν τοῖς Θουείοις δεξαίβοντες φραπῶται τῆ Κορινθίων, ἀμα μὲν δεδιότες τὰς Καρχηδονίων τελεῖρεις, ἀπαραφύλαχτον αὐτὸς μὲν Ἀγανος, ἀμα δὲ ἐφ' ἡμέρας πολλὰς ἐξηγεῖτο μὲν ὑπὸ πνδύματος τῆ θαλάσσης, περὶ δὲ Βρεττίων ὄρησαι πορθέας, καὶ τὰ μὲν πείθοντες, τὰ δὲ βιαζόμενοι τὸς βαρβαρὸς, εἰς Ῥήγιον κατέβαινον, ἐπὶ πολὺν χρόνον τῆ πελαγῶς ἔχοντος. ὁ δὲ τῆ Καρχηδονίων ναύαρχος, ὡς οὐ παρσεδόχε τὸς Κορινθίους, καὶ μάττω ἔπειτα κατὰ τὴν πείσας αὐτὸς εἰαυτὸν νενοικέναι τὴν τῆ σφῶν καὶ πδύργων παρὲς ἀπάττω, φεφαιώσατο τὸς ναύτας κελύσας, καὶ χρσμήσας τὰς τελεῖρεις ἀπασιν Ἑλλωιχῶς καὶ Φοινικίσι, ἐπλεῖ παρὲς τὰς Συρακῶσας καὶ τὸν τὴν ἀκρόπολιν χεράμηνος ῥοθῶ μὲν κέρτου καὶ γέλωτος, ἔβρα τὸς Κορινθίους ἠκριν νενικηκῶς καὶ καχρωμῶς, ἐν τῇ θαλάτῃ λαβῶν διὰ πλέοντας, ὡς δὴ πνα δεστυμῶν τοῖς πολιορκουμένοις παρὲξων. οὐκείνου δὲ ταῦτα ληρωῦτος καὶ φειακίζοντος, ἐκ τῆ Βρεττίων κατεβεβηκῶτες οἱ Κορινθῖοι εἰς ὃ Ῥήγιον, ὡς οὐδὲς παραφύλαχεν, καὶ ὃ πνδύμα κατεβεσόμενον πα-

D δεαλόγως, ἀκύμονα τὸν πόρον ἰδεῖν καὶ λεῖον παρεῖχεν, ταχὺ πληρώσαντες τὰ πορθημῶν καὶ τὰς ἀλιάδας τὰς παρούσας ἀνήγοντο, καὶ διεχρμίζοντο παρὲς τὴν Σικελίαν, οὕτως ἀσφαλῶς καὶ διὰ πσαύτης γαλιῶς ὡς τε τὸς ἵππους τὸν τὰ πλοῖα τὸν ἀνηχομῶν ἐκρυτήρων ἐφέλεσθαι. φραιωθέντων δὲ πδύτων ὁ Τιμολέων δεξάμηνος αὐτοῖς, τὴν τε Μεσσωλίω ἀγῶς εἶχεν, καὶ σιωτάξάμηνος ἐβάδιζεν ἐπὶ τὰς Συρακῶσας, οἷς ἀτύχῃ κατάρρη μῶλλον ἢ τῇ διωάμει πεποθῶς. ἔγδ' ἦσαι οἱ σὺ αὐτῶν πλείους τετραχιχίλων, ἀπέλλομῆς δὲ τῆ ἐφόδ' ἐπὶ Μάγωνα, ἰορυβέμηνος καὶ δεδικῶς, ἐπ

E μῶλλον εἰς ὑποψῶν ἦλθεν, ἐκ τοιαύτης παρσφάσεως ἐν τοῖς πείλο τὸ πόλιν τεναγῶσι πολὺ μὲν ἐκ κρύων πόπιμον ὕδωρ, πολὺ δὲ ἐξ ἐλαδὶ καὶ ποταμῶν κατάρρέοντων εἰς τὴν θαλάτῃν δεχομῶν, πλήθος εἰγέλεων νέμεται, καὶ δαψίλφα τῆ ἀγῶς τοῖς βαλομῶν ἀεὶ παρῶσιν ταῦτας οἱ παρ' ἀμφοτέρων μιδοῖ φραβλόμηνος, ὁρῶς ἔσσης καὶ ἀιοζῶν, σιωετήρβον οἷα τῆ Ἑλλωιχῶς οἶντες, καὶ παρὸς ἀλλήλους ἐκ ἔχοντες ἰδίων ἀπερθεῖαν παρσφασιν, ἐν μὲν τῆ μάχῃς διεκινδύβον ἀρώτως, ἐν τῆ ἀιοζῶς παρσφασιν οἷα τῆς ἀλλήλους διελέγῶντο, καὶ τότε κρινὸν πείλο τῆ ἀλιείαν ἔχοντες ἔρην, ἐν λόγῳ ἦσαι, ταυμάζοντες τῆ θαλάσσης τῆ ἀφῶν, καὶ τῆ χρωῖων τῆ κατασθῶν. καὶ τις εἶπε τῆ πείλο τοῖς Κορινθίους φρατευομῶν, τὸ σαύττω μὲν τῆ πόλιν ὁ μέγας, καὶ πσαύτοις ἐξησοκημῶν καλῶς ὕμεις Ἑλλωιχῶς οἶντες ἐκβαρβαρῶσαι παρσφασιν, τὸς κακῶς καὶ φονικῶς τὰς Καρχηδονίους ἐπυτέρω καλοῖσιν ἡμῶν.

.. πωρς οὐς ἔδει πολλὰς ὄχλους Σικελίας περιεῖναι τῆς
 .. Ἑλλάδος. ἢ δοκεῖ τε τούτοις στρατὸν ἀγείρειν ἅπασαν τῆν
 .. Ἑσπερίων καὶ τῆς Ἀττικῆς ἢ κείνην ἡλικίαν δούει, κιν-
 .. δυνάσοντας ὑπὸ τῆς Ἰκέτου δυναστείας, οὐκ εἰς λογισμὸν εἰ-
 .. χεν ἠγεμόνος, οὐκ αὖ ἐξέβαλε τὸς πατέρας, ἐδ' ἐπήγε τῆ πα-
 .. τείδι τὸς πολέμους, ἀλλὰ καὶ πρὸς καὶ δυνάμειος ἐπιχρῶμεν
 .. ὅσους ἄρειτοι, Κορινθίους καὶ Τιμολέοντα πείσας. τὸς τὸς
 .. λόγους οἱ μισοφόροι διεθρόσαν ἐν τῷ στρατοπέδῳ, καὶ παρ-
 .. χον ὑποψίασιν τὰς Μάγωνι προσδιδόσασιν, χρῆζόντι πάλαι
 .. προσφάσεως. δὲ καὶ δεομένης τῆς Ἰκέτου ὑπερμεν, καὶ διδά-
 .. ακησὺς ὅσα βελτίους εἰσὶ τῶν πολέμων, μάλλον οἰόμενος ἄρε-
 .. τῆ καὶ τύχῃ λείπεσθαι Τιμολέοντος ἢ πλήρῃ δυνάμειος ὑπερ-
 .. βάλλειν, ἄρα οὐκ ἔστιν ἀπέπλευσεν εἰς Λιβύην ἀγροῦσιν κατ'
 .. ὁδὸνα λογισμὸν ἀνδραγαθῶν ἐκ τῆ χειρῶν ἀφείκει Σικελίαν.
 .. τῆ δὲ ὑπερβαίει παρὶ τὸ Τιμολέων ὅτι μάχην στυγεράτα μὲ-
 .. νος. ὡς ὅτι πρὸς φυγὴν ἐπιωθαίοντο, καὶ τῆ ἐρημίας ἐσώρων τῆ νεω-
 .. ρίων, γελᾶν αὐτοῖς ἐπήγε τῆ ἀνδρῶν τῆς Μάγωνος καὶ ἐπιόν-
 .. τες ἐκέρυθρον ἐν τῆ πόλει μύθους τὰς φράσασιν τῆ Κερ-
 .. χηδονίων ἐσθλὸν ὅπῃ σφᾶς ἀποδέδρακεν. οὐ μὲν ἀλλὰ τοῦ
 .. Ἰκέτου φιλομαροῦτος ἐπὶ, καὶ τῆ λαβῶν ἐπὶ ἐπιμενῆς τῆς πό-
 .. λεως, ἀλλὰ ἐμπεφυκῶτος οἷς κατεῖχε μέρεσι, καρτεροῖς ἔσσι καὶ
 .. δις προσμάχοις, διελὼν ὁ Τιμολέων τῆ δυνάμει, αὐτὸς μὲν ἢ
 .. βιασάμενος τῆ ἄρεθρον ἔπειθρον ἢ Ἀνάπου προσέβλεπεν, ἀλ-
 .. λους δὲ ἐκ τῆ Ἀχραδίνης ἐκέλευεν ἐπιχειρεῖν, ὡν Ἰσίας ἠ-
 .. γαίτο ὁ Κορινθίος. τὸς ὅτι τῆ τῆ ὑπερβαίει ἀγαθῶν ἐκ Κοριν-
 .. θου βοηθῆσαι. αἶμα ὅτι καὶ πρὸς ἀρχῶν τῆ ἐφόδου ἡρμοδῶν, καὶ τῆ
 .. πρὸ τῆ Ἰκέτου ἀναστρέψαντων καὶ φθόνων, ὅτι μὲν ἀλῶναι
 .. τῆ πόλιν κατ' ἀκρας, καὶ ἡμέρας ταχέως ὑποχείριον, ἐκπε-
 .. σόντων τῶν πολέμων, δίναν ἀναστρέψαν τῆ τῆ μαχομένων ἀδρα-
 .. γαῖα καὶ τῆ δεινότητι τῆ στρατηγῶν. ὅτι μὲν ἀποθαεῖν π-
 .. να, μῆτε βωθῶναι τῆ Κορινθίων, ἰδίον ἔργον αὐτῆς ἢ Τιμο-
 .. λέοντος ἐπεδείξασθαι τύχην, κατὰ τῆ ἡμερῶν ἀπὸ τῆ πρὸς τῆ
 .. ἀρετῆ τῆ ἀνδρῶν, ἵνα τῆ ἐπαινεμένων αὐτῶν τὰ μακαριζο-
 .. μένα μάλλον οἱ στυγερὸν ἡμαρῶν ἡμαρῶν. ἔργον μόνον Σι-
 .. κελίαν πᾶσαν οὐδὲ Ἰταλίαν ἄλλους ἢ φήμη κατέχει, ἀλλ' ἠ-
 .. μερῶν ὀλίγων ἢ Ἑλλάς διήγει τὸ μέγεθος τοῦ καπερθώματος
 .. ὡς τε πρὸς τῆ Κορινθίων πόλιν ἀπιστοῦσαι εἰ ἀφ' ἀπέπλευ-
 .. κεν ὁ φόλος, ὁμοῦ καὶ σισσομένων, καὶ νενικηκῶτας ἀκούειν τὸς
 .. ἀνδρῶν. οὕτως ἐθρόσαναι ὑπερβαίει, καὶ ποσούτω καλλεῖ τῆ
 .. ἔργων ὅτι πάρος ἢ τύχῃ προσέβλεπεν. ἡρμοδῶν ὅτι τῆς ἀκρας
 .. κύριος, οὐκ ἔπαθε Δίῳ τῶν τῶν πᾶτος, οὐδὲ ἐφείσατο τῆ τό-
 .. που ἀφ' ὅτι κάλλος καὶ πρὸς πολυτέλειον τῆς καπασκῶν,
 .. ἀλλὰ τῆ ἐκείνων ἀφ' ἀβαστοῦσαι εἰτ' ἀπολέσασθαι ὑπο-
 .. ψίασιν φυλαξάμενος, ἐκέρυθρε τῆ Συρακυσίων τῆ βουλό-
 .. μένον παρῆναι μὲν σιδῆρον, καὶ στυγεράτασιν κατὰ σκα-
 .. πομένων τῆ τυραννικῶν ἐρυμάτων. ὡς δὲ πρὸς ἀνέβη-
 .. σον, ἀρχῶν ἐλθῶναι ποιησάμενοι βεβαγοτάτῳ ὅτι κῆ-
 .. ρυγμα καὶ τῆ ἡμέρας ἐκείνῳ, οὐ μόνον τῆ ἀκρας, ἀλλὰ
 .. καὶ τῆ οἰκείας καὶ τὰ μνημάτα τῆ τυραννικῶν ἀνέβησαν καὶ
 .. κατέσκαψαν. ἀλλ' ὅτι τῆ τῶν στυγομένων, ἐπὶ ἀνέβη-
 .. σε τὰ δικαστήρια, χρῆζόμενος τοῖς πολίταις, καὶ τῆς τυ-
 .. ραννίδος ὑπερβαίει ποιῶν τῆ δημοκρατίαν. ἐπεὶ δὲ τῆ
 .. πόλιν ἐλὼν οὐκ εἶχε πολίτας, ἀλλὰ τῆ μὲν ἐν τοῖς πο-
 .. λέμοις καὶ ταῖς φάσεσι ἀφ' ἀφθρόντων, τῆ δὲ τῆ τυραννίδος φθόνων, ἢ μὲν ἐν Συρακυσίαις ἀγροῦσιν,

A contra quos optandum fit, multae ut essent pro
 Graecia obiectae Siciliae. An vos existimatis exerci-
 tu hos usque a columnis Herculis excitato & a
 mari Atlantico huc pergere, ut pro Ictis depu-
 gnent dominatu? qui si cogitationem suscepisset
 ullam ducis, non expulisset authores originis suae,
 neque in patriam suam inuexisset hostes, verum si
 Corinthiis se & Timoleonti probasset, etiam ho-
 nores & opes esset meritis consequutus. Peruase-
 runt haec voces castra, quarentique iamdiu obten-
 tum Magoni, suspicionem praebuerunt prodi se,
 ita obsecrante ut maneret Ictis, docentemq; hosti-
 bus quanto praesent, virtute magis & fortuna Ti-
 moleonti ratus se concedere, quam superare eum
 copiarum numero, confestim in Africam vela fa-
 cit, Sicilia nullo humano consilio foede de mani-
 bus proiecta. Postero die aderat cum instructa ac-
 cie Timoleon. Ut fugam didicerunt, & solitudinem
 viderunt portus, non potuerunt non ridere Ma-
 gonis ignauiam, ac praemia per urbem pronuntia-
 uerunt ei qui indicaret quod ipsis se classis Punica
 subduxisset. At verò quum nondum fractus
 Ictes esset, neque amitteret de manibus urbem,
 sed inhaereret partibus quas tenebat, firmis nec
 promptis oppugnata: distributis copiis Timo-
 leon asperrimam partem, qua praeterfluit Ana-
 pus, adoritur, alios iubet Acradinam aggredi,
 quos Corinthius Isias ducebat, tertios ad Epi-
 polas tentandas ducunt Dinarchus & Demare-
 tus, qui nouissima subsidia adduxerant Corin-
 tho. Quum esset vndique impressio facta, pro-
 stratus Ictis miles & in fugam est auersus. Haec
 quod vi expugnata urbs fuerit, & citò profu-
 gientibus hostibus in potestatem venerit, id iure
 cum militum virtuti, tum consilio attribuas du-
 cis: at quod nemo ceciderit, nemo vulnus acce-
 perit Corinthiorum, hoc proprium esse suum o-
 pus fortuna Timoleontis, quasi cum virtute eius
 contendens, ostendit, ut qui hoc audiant, ce-
 lebrent felicitatem eius quam virtutem imper-
 fectius. Neque enim confestim per totam solum
 Siciliam & Italiam hic perlatus rumor est, sed
 & paucis diebus victoria hac tota personauit
 Graecia. Itaque ciuitas Corinthiorum, quae non-
 dum crediderat delatam in Siciliam, classem,
 simul & incolumes esse & victores accepit. Us-
 que adeo fuit cursus rerum secundus, tantamque
 rerum gestarum splendori attexuit celeritatem
 fortuna. Quum in manu sua Timoleon arcem
 teneret, non fecit idem ac Dion, neque ob pul-
 chritudinem & operis magnificentiam pepercit
 loco, sed declinans eam, illum quae lacerauerat &
 perdidit, suspicionem, pronuntiauit per praeco-
 nem ut Syracusani, quibus videretur, cum ferro
 adessent, adiuuarentque ad demolienda praesidia ty-
 rannica. Vbi omnes ascendere, rudimenta liber-
 tatis certissima illud edictum & illum rati diem,
 non arcem modò, sed tecta quoque & monumen-
 ta exciderunt atque diruerunt tyrannorum. Mox
 quo gratificaretur ciuibus, validioremque tyran-
 nide efficeret libertatem popularem, arcem
 complanauit, eique forum iudiciale imposuit.
 Capta iam vrbe quum deficeretur ciuibus, quod
 partim per bella & seditiones occubissent, par-
 tim refugissent tyrannos, vnde forum Syracusis

desertum adeo extulerat copiosam & densam materiam, vt equi ibi pascerentur quiescentibus in herba equisonibus, cætera oppida, præter admodum pauca, ceruorum & aprorum erant iustra: in suburbiis & circa mœnia per otium venabantur crebro, nemo in arcibus & præfidiis habitantium sustinebat adire urbem, sed horror omnes & odiū tenebat fori, reipub. suggesti, ex quibus pleriq; exitissent tyranni. Timoleonti & Syracusanis visum est scribere ad Corinthios, vt colonos Syracusas ex Græcia mitterent, alioquin agrum cultoribus relinquendum vacuum esse, & graue se ex Africa bellum expectare, quod allatum esset Carthaginenses Magonis, qui sibi ipse mortem consciuerat, in crucem corpus egisse, ob præturam offensos male gestam, & magnum delectum habere vt æstate proxima in Siciliam traiciant. His à Timoleonte allatis litteris, simulq; præsentibus Syracusanorum legatis, qui orabant fusciperent ciuitatis curam, fierentq; de integro eius conditores, non respexerunt Corinthii res priuatas, neq; sibi eam urbem vendicauerunt, sed primum ad sacra ludicra per Græciam & ad celeberrima concilia missis legatis, pronuntiari per præcones iusserunt, Corinthios prostrata Syracusis tyrannide & eiecto tyranno, vocare Syracusanos Siculoſque alios omnes vt liberi & immunes suis legibus urbem colant, & agrum æquis conditionibus partiantur. Hinc dimissis per Asiam & insulas nuntiis vbi maximam partem acceperant exulum dilapsam confedisſe, inuitauerunt omnes Corinthum vt venirent, præfidium, & naues, & duces, qui secure eos Syracusas vsq; deducant, Corinthios suis impensis præbituros. His pronuntiatis, meritissimam & pulcherrimam retulit illa ciuitas laudem & gloriam, quod à tyrannis liberaret, à barbaris tueretur, ciuibus restitueret prouinciam. Qui Corinthum conuenerunt, quia minor erat eorum numerus, instituerunt vt ex Corintho & reliqua Græcia adscriberent sibi coloni. Quum ad decem millia effecissent, nauigauerunt Syracusas. Iam ex Italia quoq; & ex Sicilia concurrerant ad Timoleonem frequentes. Vt sexaginta millium expleuit numerum, vt est Athanes autor, diuisit iis agrum, ædificia mille talentis diffraxit, simul relinquens veteribus Syracusanis ius sua redimendi & facultatem populo comparans pecuniæ, ita inopi, cum ad alia tum ad bellum, vt statuas etiam venundarent. Ferebatur de vnaquaque suffragium, instituebaturque accusatio, sicut hominum à quibus ratio reposcitur rerum gestarum. Referunt autem nonnulli Gelonis prisici tyranni statuam Syracusanos damnatis aliis conseruasse, victoriæ causa, qua apud Himeram fuderat Pœnos, illum celebrantes atque honorantes. Dum ita recreatur ciuitas, & confluentibus in eam vndique ciuibus frequentatur, cupiens Timoleon cæteras quoque vrbes in libertatem restituere & excindere semel ex Sicilia dominatus, ducto in fines earum exercitu, Iacetem desciscere compulit à Carthaginensibus, ac fœdus secum pacisci, vt arces disturbaret, & in Leontinis ageret priuatus. Leptini Apolloniæ & oppidulorum nonnullorum aliorum tyranno,

A δι' ἐρημίας, οὕτω πολλὰ καὶ βαρῆδον ἔξέφυσεν ὕλην, ὥστε τοὺς ἵππους ἐν αὐτῇ κατὰ μέεσσι, τὴν ἵπποκόμεν ἐν τῇ χολῇ κατὰ χειρῶν· αἱ δὲ ἄλλαι πόλεις, πλὴν πρυτανείας ὀλίγων, ἐλάφων ἐγένοντο μετὰ τὴν ἀγρίων· ἐν ᾗ τοῖς παροιστοῖς καὶ πρὸ τῆς τείχης πολλάκις οἱ ἀλλοῦ ἀγρότες ἐκωπηγέτων· ἔπειτα δὲ οὐδὲ τῶν ἐν τοῖς ἐρύμασι καὶ φερούσι κατὰ κριῶτων, ὥστε κατέβαινον εἰς τὴν πόλιν, ἀλλὰ φείκη καὶ μῦθος εἶχε πρὸς τὴν ἀγροῦ καὶ πολιτείας καὶ βήματος, ὥστε ὡν αἰέφυσαν αὐτοῖς οἱ πλεῖστοι τῶν τυραννῶν· ἔδοξε ὅτι Τιμολέοντι καὶ τοῖς Συρακυσίοις γράψαι πρὸς τοὺς Κορινθίους ὅπως

B πέμψωσιν οἰκίτορας εἰς τὰς Συρακυσίας ἐκ τῆς Ἑλλάδος· ἢ τε γὰρ χόρον ἀφ' ἑαυτῶν ἐμελλεν, καὶ πολλὸν πόλεμον ἐκ Λιβύης παροιστέοντο, πρυτανεὶοι τοῖς Καρχηδονίοις, τὸ μὲν Μάγονος ἑαυτὸν ἀεὶ λόντος ἀρεσάτωρ κενεῖν ὁ σῶμα, ὥστε τὴν στρατηγίαν ὀργισθέντας αὐτοῖς ἢ συνάγειν μεγάλῃ δυνάμει, ὥς ἔπος ὦρα ἀφ' ἑαυτῶν εἰς Σικελίαν· τὸ δὲ γραμμάτων πύτων ὡς ἔστι Τιμολέοντος χρημασθέντων, καὶ παροιστέων ἄμα παρόντων Συρακυσίων, καὶ δεομένων ὅτι μελεθῶσιν τῆς πόλεως, καὶ γράψαι πάλιν ὥστε ἑσπέρησιν οἰκιστὰς, ἕχ' ἡρπασαν οἱ Κορινθιοὶ τὴν πλεονεξίαν, ὥστε παροιστέονσαν αὐτοῖς τὴν πόλιν, ἀλλὰ παροιστέον μὲν, ὅτι τὸν τοῖς ἱεροῖς ἀγῶνας Ἑλλάδι, καὶ τὰς μεγίστας τῶν πρηνήρων, αἰτηγῶντο ἑσπέρησιν κηρύκων, ὅτι Κορινθιοὶ κατὰ λευκίτες τὴν ἐν Συρακυσίας τυραννίδα, καὶ τὴν τυραννὸν ἔξελθακότες, καλοῦσι Συρακυσίους καὶ τῶν ἄλλων Σικελιωτῶν τὸν βαρῆδον οἰκίῃν τὴν πόλιν, ἐλθόντες καὶ ἀνόμοιοι ὅτι ἴσοις καὶ δικαίοις τὴν χόρον ἀφ' ἑαυτῶν· ἔπειτα ἀφ' ἑαυτῶν ἀφ' ἑαυτῶν εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ τὰς ἰήσους, ὅπως πλεῖστοι ἐπιωθάνοιτο τῶν φυγάντων διασπαρῆσθαι κατὰ κριῶν, παρὰ κριῶν ἵεναι πρὸς εἰς Κόρινθον, ὥς Κορινθίων ἀσφαλῆ πομπὴν καὶ πλοῖα καὶ στρατηγὸν παροιστέοντων ἰδίους τέλεσιν εἰς Συρακυσίας κηρυσομένων ἢ τούτων, ἢ μὲν πόλις τὴν δικαιοσύνην καὶ καλλίστην ἀπελάμβανεν ἑσπέρησιν καὶ ζῆλον, ἐλθόντες μὲν ἀπὸ τῶν τυραννῶν, σῶζοντα ἢ ἀπὸ τῶν βαρῶν, ἀποδοῦσα δὲ τοῖς πολιταῖς τὴν χόρον οἱ ἢ σιωπῶντες εἰς Κόρινθον, ὅτι ὄντες ἰσχυροὶ ὁ πλῆθος, ἐδέθησαν ἐκ Κορινθοῦ καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ὡς ἀφ' ἑαυτῶν σιωπῶντες καὶ γρόμοι μυσίων ὅτι ἐλάττοις, κατέπλευσαν εἰς Συρακυσίας· ἦδη δὲ καὶ τῶν ὅτι Ἰταλίας καὶ Σικελίας πολλοὶ τῶν Τιμολέοντι σιωπῶντες, καὶ ἡρομῶν αὐτοῖς ἐξασκισμοῖς ὁ πλῆθος (ὡς Ἀθῆναις εἰρήνην) τὴν μὲν χόρον διένειμαν, τὰς δ' οἰκίας ἀπέδοτο χιλίων ταλάντων ἄμα μὲν, ἑσπέρησιν τοῖς δευτέροις Συρακυσίοις ἔξωνεῖσθαι τὰς αὐτῶν, ἄμα ἢ, χερμῶν ὅτι οἰκίας τῶν δήμων μηχρῶν, οὕτω πενομῶν καὶ πρὸς τὰλλα καὶ πρὸς τὸν πόλεμον, ὥστε καὶ τοῖς ἀδριατικοῖς ἀποδοῦσα, ψήφῳ ἀφ' ἑαυτῶν ἑσπέρησιν ἑκάστου, καὶ ἡρομῶν κατὰ τῆς αἰσῶν ὡς ἀπὸ τῶν δευτέρων δυνάμεις δίδοντων· ὅτι δὲ φασὶ τὸν Γέλωνος ἀδριατικὰ τὴν παλαμῶν τυραννῶν ἀφ' ἑαυτῶν τοῖς Συρακυσίοις, κατὰ τῶν ἡρομῶν τῶν ἄλλων, ἀγαμῶν καὶ τιμῶν τὰς τῶν ἀδριατικῶν νίκης ἢ πρὸς Ἰμέρα Καρχηδονίοις οἰκισεν ἕσπέρησιν τὴν πόλεως αἰσῶν πρὸς τῶν πλερομῶν ὅτι ἡρομῶν τῶν πρηνῶν χόρον εἰς αὐτὴν τὴν πολιτῶν, βουλόμηνος ὁ Τιμολέων

ὡς ἐκινδύωθε καὶ κέρτος ἀλάλαι, πρὸς ἀδόντος αὐτὸν, φει- A
 σάμενος εἰς Κορίνθον ἀπέστειλεν, καλὸν ἠγούμενος ἐν τῇ
 μητροπόλει τὴν τῆς Σικελίας τυραννίδα ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων
 ἀποθεωρεῖσθαι φυγαδικῶς καὶ ταπεινῶς ζῶντας. τὴν δὲ μιθο-
 φόρου βελλόμενος ἐκ τῆς πολεμίας ἀφελείας καὶ μὴ ῥο-
 λάζειν, αὐτὸς μὲν εἰς τὰς Συρακούσας ἐπορεύθη τῆς κατὰ
 εἰς τῆς πολιτείας προσέξων, καὶ τοῖς ἤκαστον ἐκ Κορίνθου
 νομοθέταις Κεφάλῳ καὶ Διονυσίῳ τὰ κυριώτατα καὶ κάλλι-
 σα σπουδαίον, τοῖς δὲ Δείναρχῳ καὶ Δημόστρῳ, εἰς
 τὴν τῶν Καρχηδονίων ἐξέπεμψεν ὑπὸ κερύθαις, οἱ πόλεις B
 πολλὰς ἀφιστάντες τῶν βαρβάρων, οὐ μόνον αὐτοῖς διήγοντο
 ἀφθονοῖς, ἀλλὰ καὶ χρήματα παρεσκεύαζον εἰς τὸν πόλεμον
 ἀπὸ τῶν ἀλισκομένων. ἐν τούτῳ δὲ Καρχηδόνιοι καταπλέσαν
 εἰς τὸν Πιλούσαον, ἀρῶντες ἐπὶ τὴν μυριάδα στρατῶν, καὶ τειρή-
 ρεις Διφρασίας, καὶ πλοῖα χίλια, κημιζόντα μηχανὰς καὶ τέ-
 θριππα καὶ οἶτον ἀφθονοῖς καὶ τὴν ἀλλήλων πρὸς ἀσφάλειαν, ὡς
 οὐκ ἐπὶ ποιησόμενοι καὶ μέγας τὸν πόλεμον, ἀλλ' ὁμοῦ πάσης
 Σικελίας ἐξελθόντες τοῖς Ἑλλήνας. ἡ δὲ ἰδύαμις ἐξ-
 ἀρχούσα καὶ μὴ νοσοῦσα μηδὲ διεφθαρμένη ἀπὸ ἀλ-
 λήλων συλλαβέσθαι Σικελιώτας· πυθόμενοι δὲ πορευθεὶς
 τὴν ὑπὸ κερύθαις αὐτῶν, ὅθεν ὄργη πρὸς τοὺς Κορινθίους ἐ-
 χέσθαι, Ἀσδράβα καὶ Ἀμίλλα στρατηγῶν. τῆς δὲ ἀγ-
 γλίας ἐξέως εἰς Συρακούσας ἀφικόμενης, οὕτως κατεπλά-
 γησαν οἱ Συρακούσιοι πρὸς τὸ μέγεθος τῆς διωάμεως,
 ὥστε μάλιστα τῷ Τιμολέοντι τριχίλιους ἀπὸ ποσούτων μυ-
 ριάδων, ὅπλα λαβόντας, πολὺν σπουδῆν. οἱ δὲ μιθο-
 φόροι, τετρακισχίλιοι ὁ πληθὸς ἦσαν καὶ τούτων αὐτοῖς ὅσον
 χίλιοι, καὶ ὁδὸν ἀποδειλιάσαντες ἀεχώρησαν, ὡς οὐχ ὑ-
 γαίοντος τῷ Τιμολέοντος, ἀλλὰ μεγάλῳ παρ' ἡλικίας, καὶ
 πρὸς ἐπὶ τὴν μυριάδα πολεμίων μετὰ πεντακισχίλιων πε-
 ζῶν καὶ χιλίων ἵππων βαδίζοντος, καὶ Διφρατῶντος ὁδὸν ἡ-
 μερῶν ὀκτὼ τὴν διωάμιν ἀπὸ τῶν Συρακούσων. ὅθεν οὐτε
 σωθῆναι τοῖς φέρονσιν, οὐτε ταφῆναι τοῖς πεσοῦσιν αὐτῶν
 ἔσθαι. πύπυς μὲν οὖν Τιμολέοντος κέρδος ἦν αὐτῷ πρὸς
 τῆς μάχης φανερῶς γεγνηότας, τοῖς δὲ ἄλλοις ὑπερβύσας,
 κατὰ τάχος ἦν πρὸς τὸν Κεῖμησον ποταμὸν, ὅπου καὶ
 τοῖς Καρχηδονίοις ἤκρουσε σπουδῆν. διαβαίοντι δὲ αὐτῶν
 πρὸς λόφον, ὃν ὑπερβάλλοντες ἐμελλον κατόψεσθαι ὁ
 φράτθμα καὶ τὴν διωάμιν τῶν πολεμίων, ἐμβαλλοῦσιν
 ἡμίονοι σέλινα κημιζόντες· καὶ τοῖς στρατιώταις εἰσήλθε,
 ποιηθὲν εἶναι τὸ σημεῖον, ὅτι τὰ μνημάτα τῶν νεκρῶν εἰσθῆ-
 κων ὑπὸ κερύθαις φερανοῦ σελίνους· καὶ παρρησία τῆς ἐκ τού-
 του γέροντος, τὸν ὑπερβύσας νοσοῦντα, δεῖσθαι τοῦτον τῶν σε-
 λίνων. βελλόμενος οὖν αὐτοῖς ἀπαλλάξαι τῆς δεισιδαιμονίας
 καὶ τὴν δυσελπίσιαν ἀφελεῖν ὁ Τιμολέων, ὑπερβύσας τὴν
 πορείαν, ἀλλὰ τε ὑπερβύσας τῶν χειρῶν διεκίχη, καὶ τὸν
 φερανον αὐτοῖς ἔφη πρὸς τῆς νίκης κημιζόμενον, αὐτομά-
 τως εἰς τὰς χεῖρας ἦκειν. οἱ γὰρ Κορίνθιοι φερανοῖσι τοῖς
 Ἰοσμίοις νικῶντας, ἱερὸν καὶ πάτριον γέμμα τῶν σελίνων νο-
 μίζοντες. ἐπὶ γὰρ τότε τῶν Ἰοσμίων, ὡς περὶ τῶν Νεμείων,
 τὸ σέλινον ἡ φερανος, οὐ πάλασι δὲ ἡ πύπυς γέροντος. ἐν τούτῳ
 οὖν ὁ Τιμολέων (ὡς περὶ εἴρηται) τοῖς στρατιώταις, καὶ λαβὼν
 τῶν σελίνων, κατεφέψατο πρὸς αὐτοῖς, εἶτα οἱ πρὸς αὐ-
 τὸν ἠγεμόνες καὶ ὁ πληθὸς. οἱ δὲ μαίνεσθαι κημιζόντες ἀετοῖς
 δύο πρὸς φερανοῖσι, ὧν ὁ μὲν δράκοντα τοῖς
 οὐρῶν ἔφερον Διφραπαρμένον, ὁ δὲ ἰσθιατο κεκλαγῶς μέγα
 καὶ θάρραλέον, ἐπεδείκνυον τοῖς στρατιώταις,

quum in discrimine esset, ne vi veniret in pote-
 statem, dediti se pepercit, misitque cum Corin-
 thum: visendum ratur conspici à Græcis in au-
 tore originis vrbe exules Sicilia tyrannos & ab-
 iectam vitam degentes. Inde Syracusas regressus
 est, constituendæ reipublicæ operam daturus, &
 vna cum legislatoribus qui Corintho veniebant,
 Cephalo & Dionysio, præcipua & præstantissima
 capita digesturus. Interim, quia mercede condu-
 ctum militem locupletari ex hostico, nec marce-
 scere volebat otio, Dinarchum & Demaretum
 in prouinciam Carthaginensium dimisit, qui
 oppida complura receperunt à barbaris: vnde
 non ipsis modo omnia suppetebant abunde, sed
 & pecuniam ad bellum ex præda conficiebant.
 Pæni interea cum exercitu lxx. millium mili-
 tum, ducentis triremibus, mille nauibus, quibus
 tormenta bellica, currus, magnam vim commea-
 tus, & alium apparatus portabant, Lilybæum ap-
 plicuere: non vt minutatim iam bellum gererent,
 verum vt tota Sicilia summouerent Græcos. Adeo
 erant enim vires eorum validæ, vt vel non lan-
 guentes valerent neque attritos inuicem conuel-
 lere Siculos. Qui accepto prouinciam suam eua-
 stari, confestim ducibus Annibale & Amilcare in-
 festi contenderunt in Corinthios. Eo nuntio pro-
 pere Syracusas perlato, vsque eo Syracusani ma-
 gnitudine illius exercitus trepidauerunt, vt ex tot
 millibus vix tria millia capere arma & Timoleon-
 tem ausi fuerint sequi. Qui mercenaria stipendia
 facerent, quatuor millia numero erant: horum i-
 tem ad mille in itinere per ignauiam recessere. Vi-
 debatur iis non sapere Timoleon, sed præter æta-
 tem insanire, qui aduersus lxx. hostium millia,
 quinque millibus peditum & mille equitum mo-
 ueret, exercitumque à Syracusis octo dierum via
 diuelleret: vnde nec receptus fugientibus, nec
 copia sepulturæ superesset cæsis. Cæterum depu-
 tauit in lucro Timoleon, quod hi semetipsos pro-
 didissent ante certamen, reliquos à se confirmatos
 raptim duxit ad Crimesum amnem, vbi acce-
 perat inuenturum se hostes. Subeunti collem,
 quo superato exercitum & copias hostium erant
 subiectos oculis habituri, occurrunt multi apium
 ferentes. Id visum militibus fœdum omen est,
 quia defunctorū sepulcris fere coronas ex apio im-
 ponere solemus. Vnde natum prouerbium, quum
 quis ancipite morbo decumbit, vt apio dicatur o-
 pus habere. Hos Timoleon vt religione solueret
 & liberaret consternatione, agmen sustinuit, dif-
 feruitque cum alia temporum conuenientia, tum
 coronam demonstrauit ante victoriam ipsis dela-
 tam vltro in manus venire. Corinthii enim,
 qui sacram arbitrantur & patriam apii coro-
 nam, ea victores Isthmiorum ludicro coronant.
 Nam Isthmiorum ea etiam tum ætate, vt nunc
 Nemeorum, apium corona erat, non ita dudum
 successit pinus. Ita vt diximus affatus Timo-
 leon milites, sumpsit apium, ac princeps ipse co-
 ronam ex eo accepit, inde duces qui circa eum e-
 rant & vulgus. At vates vt aquilas duas aduer-
 terunt aduolantes, quarum vna confixum fere-
 bat vnguibus draconē, altera cum magno & alacri
 clangore volabat, monstrauerunt eas militibus,

qui ad opem imploradam deorum conuersi cun-
cti sunt. Tempeftas tunc in euntis ætatis erat, & p-
cipite mense Thargelione, vergebat iam annus ad
folstitium. Quum nebulam ingentem annis edidit,
ea primum texit caligine campos, & omhem
confpectum amouit hostium, tantum sonus sur-
sum in collem perferebatur incertus & confusus,
qui procul excitabatur à tanto exercitu. Ut euase-
runt in collem & constitent Corinthii, positifq;
clypeis respirabant, circulante sole & vapores at-
tollente, turbidus aer ad edita glomeratus & con-
globatus offuscavit cacumen montium, apertis
autem campis subiectis & Crimesus apparuit: & B
qui eum transmeabant, subiecti oculis hostes fue-
runt. Primæ erant quadrigæ horribili specie ad
pugnam paratæ, has sequebantur decem millia
peditum armatorum clypeis candidis, quos armo-
rum splendore tarditateque atque ordine agmi-
nis coniecerunt Carthaginenses esse. Pone eos re-
liquis nationibus affluentibus, inconditeque ac
promiscue transeuntibus, cernens fluuium Timo-
lecon ipsis dispensare vt de hostium numero fume-
rent quanta cum manu dimicare liberet, vbi mili-
tibus iussit aciem eorum contemplari flumine dif-
iectam, & partim transgressos iam, partim non-
dum, imperauit Demarato equitatum vt in Pœ-
nos immitteret conturbaretque eos, ne confusos
digerere possent in aciem. Simul in planitiem
descendit, aliosque Siculos, in cornibus admittis
vtrobique non multis peregrinis militibus, lo-
cauit. Mediam aciem cum Syracusanis & merce-
nariorum delectissimis obtinens, paulisper, dum
contemplatur equestrem pugnam, sustinuit. Vt vi-
dit equites per currus ante signa discurrentes con-
serere cum Pœnis manus non posse, sed ne diffi-
parentur assidue voluere turmas, & crebras con-
uerfis signis impressiones dare, arrepto clypeo in-
clamauit peditibus, sequerentur & forti essent a-
nimo. Hic voce vti quam humana & solita maiore
est visus, siue instantis ardore discriminis & men-
tis motu eam intendit, siue Deus aliquis (vt tunc
visum multis est) vna intonuit. Mox clamotem
reddentibus, vt duceret nec cunctaretur oranti-
bus militibus, signum equitibus dedit vt à latere
præteruecti aciem curruum in transuersos hostes
admitterent equos, ipse signis canere iussis cum
antesignorum testudine in Pœnos incurrit. Illi
primum insultum exceperunt strenue, & quod te-
cti loriceis ferreis essent æreifq; galeis, atq; gradibus
muniti clypeis, impetū lancearum depellebant. E-
nimvero vt gladiis geri res cœpta est, vbi haud se-
cus ars quam vires valebant, ecce subito horrenda
tonitrua proruperunt ex montibus, simul cum
flamma fulgura emicuerunt. Inde caligo illa ex
collibus & montium cacuminibus in prælium de-
lapsa, imbreq; cum vento & grandine mista, retro
Græcis & à tergo circumfundebatur, barbarorum
feriebat ora, ac cum procella nimbofa & continua
coruscatione è nubibus excussa perstringebat o-
culos: ex quibus multa fatigabant maxime tyro-
nes. Præcipue infesta erant tonitrua, & crepitus ar-
morum procellosa pluuia & grandine pulsatorum,
ζέφος ὅτι τὴν μάχην καπνῶν, ὄμβρω καὶ πνέματι καὶ χαλαρῇ συμμιγμένους, ποὺς μὲν Ἕλλησιν ἐξόπιον
καὶ κατὰ ἰώτου παρρηχέτω, ἢ ἡ βαρβάρων ἐτυπώτε τὰ πρὸς ὄψα, καὶ κατῆρα τῆς ὄψις, αἴμα λαίλαπος ὑγρᾶς
καὶ φλογὸς στωχοδὸς ἐκ τῶν νεφῶν φερονδύης. ἐν οἷς πολλὰ μὲν ἴω τὰ λυποῦντα, καὶ μέγιστα ποὺς ἀπείρετας
οὐχ ἠκίστα δὲ βλαψαὶ δακρυῶσιν αἱ βρογαὶ, καὶ τῶν ὀπλων ὁ πάταγος κροτομύων ὑδαπράγδαμω καὶ χαλαρῇ,

A καὶ εἰς πρὸς ὄψα καὶ ἀπακλήσεις ἐσρέφοιτο πηρύτες. ὁ
μὲν οὖν ἐπὺ ἰστανδύου θέρους εἶχεν ὄψαν, καὶ λήρησι μὲν
Θαρχηλιαῖοι, πρὸς τῆς ἑσπέρης ἤδη στωπῆσαι τὸν καροῖ. ὀμί-
χλιω ἢ τῶν ποταμῶν πολλῶν ἀναδιδόντος, πρὸς τὴν μὲν ἀ-
πεκρύπτετο ζέφος ὁ πεδίον, καὶ στωπῆσαν ὁ δὲ τῶν
πολεμίων πηλοὶ ἤχη πρὸς ἀκριτος καὶ συμμιγῆς ἀπὸ πρὸς
τὸ λόνον ἐγάρρει, πρὸς ὄψαν αἰστανδύης φραπίας ποσάτης. ὡς
ἡ ἀναβαίνεσ ὅτι τὸ λόνον ἔσταν οἱ Κορίνθιοι, καὶ θέρηροι τῆς
ἀσπίδας ἀφανεπαύοντο τῶν ἠλίεσ παρρηχέτω καὶ μετεωρί-
ζοντος τὴν ἀναθυμίασιν, ὁ μὲν θολερὸς ἀπὸ ἀφρηζομύων
πρὸς τὰ ὑψηλὰ καὶ στωπῆσαν κατεῖθεσε τῆς ἀκρωρείας
τῶν ὑποπόδας ποτῶν ἀνακαταρομύων, ὁ, τε Κείμησος
ἐξέφαιη, καὶ ἀναβαίνοντες αὐτὸν ὠφθησαν οἱ πολέμιοι, πρὸς
ποὺς μὲν, ποὺς τε θρίπποισ ἐκπληκτικῶς πρὸς ἀγῶνα κατε-
σκευασμένοις, κατόπιν ἡ πύτων μυρίοις ὀπλίταις λευκάσπι-
σι. ποὺς ἐτεκμηροῖτο Καρχηδονίους εἶη τῆ λαμφορήτη τῆ
σκυθῆς, καὶ τῆ βραδυτῆ καὶ τῆς πορείας. μὲν καὶ ποὺς
τῶν λοιπῶν ἐδραὶ ὅτι πρὸς ποτῶν, καὶ τῆ ἀναβαίνεσ μετ' ὠψιμα
καὶ παρρηχέτω ποσάτης, στωπῆσαν ὁ Τιμολέων τὸ ποταμὸν αὐ-
C ποὺς ταμύοντα, τῶν πλήθους τῶν πολεμίων ἀπολαβῆσ ὅσοις ἐ-
θέρησαι αὐτὸν μάχεσται, καὶ ποὺς φραπίας κατὰ κελύσας
τὴν φάλαγγα τῶν ῥείθρω ἀφρηχέτω μύων, καὶ ποὺς μὲν ἤδη
ἀφρηχέτω τῆς ποὺς ἡμέλιοι τῆς πρὸς τῆς Δημόρετω λα-
βονη ποὺς ἰππέεις ἐρεβαλεῖν εἰς ποὺς Καρχηδονίους, καὶ στωπα-
εῖσται τὸν ἀφρηχέτω αὐτῶν τῆς πρὸς τῆς ἀφρηχέτω
σῆς. αὐτὸς δὲ κατὰ εἰς ὁ πεδίον, τὰ μὲν κέρεσται ποὺς ἀλ-
λοις Σικελιώταις ἀπέδωκεν, ἀναμύσας ἐκαστέρω. ἐκ τῶν ἐ-
νων οὐ πολλοὺς. ἐν μέσῳ δὲ πρὸς αὐτὸν λαβῶν ποὺς Συρακὺ-
σίους καὶ μαχμύων τῶν μισθοφόρων, βραχυ μὲν χρο-
D νον ἐπέσται, ὁ τῶν ἰππέων ἀποθεωρῶν ἔργον. ὡς ἡ ἐκείνους
εἶδεν, ὑπο τῶν ὀρμύτων πρὸς τῆς πρὸς ἀφρηχέτω, εἰς
χέρεσ ἐλθῆσ ποὺς Καρχηδονίους ἔδωκα μύων, ἀλλ' ὅπως
μὴ στωπαρρηχέτω ἀνακαταρομύων, ἐξελίτῆσ στωπῆσαι, καὶ
πυκνάσ δὲ ὅτι φροφῆσ ποσάτης τῆς ἐπέλασας, ἀναλαβῶν τῆ
ἀσπίδα, καὶ βοήσας ἐπέσται καὶ θάρρειν ποὺς ποσάτης, ἐδύξεν
ὑποφρηχέτω φωνῆ καὶ μύων κερρῆσ τῆ στωπῆσαι. εἴτε τῶν
πάσ πρὸς τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν ὀπλοισασμὸν οὕτω ἀφρηχέτω
μύων, εἴτε δαμονίεσ πηδὸς (ὡς ποὺς πολλοὺς τότε παρρηχέτω) συ-
E επηφρηχέτω μύων. ταχύ δὲ τὴν κραχυ αὐτὰ ποδοπών, καὶ
παρρηχέτω ἄγῶν καὶ μὴ μέλλειν, ποὺς μὲν ἰππέταις ἐστωπῆ-
ει ἐξω πρὸς τὴν τῶν ὀρμύτων παρελάσται, καὶ τῶν
κέρεσ πρὸς φρηχέτω ποὺς πολεμίοις. αὐτὸς δὲ, ποὺς πρὸς
μύων πυκνώσας ὁ στωπῆσαι, καὶ τὴν σάλπιγγα κε-
λύσας ὅτι φρηχέτω ἀφρηχέτω, πρὸς ἀφρηχέτω ποὺς Καρχηδονίους οἱ
δὲ τὴν μὲν πρὸς τὴν ὀπλοισασμὸν ὑποφρηχέτω ἐρεβαμύων,
καὶ τῶν κατὰ πεφρηχέτω τὰ σώματα σιδηρῆς θέρησαι καὶ
χαλαρῆς κρονοσιν, ἀσπίδας δὲ μεγάλας πρὸς ἀφρηχέτω, διε-
κέρησται τὸν δροσασμὸν. ἐπεὶ ἡ εἰς ἐξίφρηστω ἤλθεν ὁ ἀγῶν, καὶ
τέχνης οὐχ ἤπρον ἡ ῥώμης ἐγερρῆσαι ὁ ἔργον, δὲ ἀφρηχέτω ἀφρηχέτω
F ὀρῶν βρογαὶ τε φοβεραὶ κατῆρηχέτω, καὶ πυρῶδεις ἀφρηχέτω
παὶ συνέσται πῶν. εἴτα ὁ πρὸς ποὺς λόνους καὶ τῆς ἀκρωρείας
καὶ κατὰ ἰώτου παρρηχέτω, ἢ ἡ βαρβάρων ἐτυπώτε τὰ πρὸς ὄψα, καὶ κατῆρα τῆς ὄψις, αἴμα λαίλαπος ὑγρᾶς
καὶ φλογὸς στωχοδὸς ἐκ τῶν νεφῶν φερονδύης. ἐν οἷς πολλὰ μὲν ἴω τὰ λυποῦντα, καὶ μέγιστα ποὺς ἀπείρετας
οὐχ ἠκίστα δὲ βλαψαὶ δακρυῶσιν αἱ βρογαὶ, καὶ τῶν ὀπλων ὁ πάταγος κροτομύων ὑδαπράγδαμω καὶ χαλαρῇ,

κωλύων ἀκρύεσθαι τὰ πωροτάγματα τῶν ἡγεμόνων. τοῖς δὲ Καρχηδονίοις οὐκ οὖσιν ἄζώνοις τὸν ὀπλισμὸν, ἀλλ' ὡς-
 περ εἴρηται, καταπεφραγμένοι, ὃ, τε πηλὸς ἐμπίδιος ἔω,
 οἱ τε χεῖροι πληροὶ τῶν χιτῶνων ὑδάτος, αὐτοῖς μὲν
 εἰς τὸν ἀγῶνα χρῆσθαι, βαρεῖς ἦσαν καὶ δύσπεροι, ῥά-
 θροι δὲ τοῖς Ἕλλησι περὶ τρέπεσθαι, καὶ πεσόντες, ἀμύχητοι
 πάλιν ἐκ πηλοῦ μετὰ τῶν ὀπλῶν ἀναστῆναι. καὶ γὰρ ὁ
 Κεῖμησος ὑπὸ τῶν Δαβαμόντων ἐκλύσθη. μέγας ἦδ ἡ
 τοῖς ὄμβροισιν ὑψηλὸς, καὶ ὁ πεδῖον ὁ περὶ αὐτὸν ὑπὸ
 πολλὰς στυγαγκείας καὶ φάραγας ὑποκείμενον, ὅτι μ-
 πλατο ῥόματων οὐκ ἔστι πόρον φερεμένων, οἷς οἱ Καρχη-
 δόνιοι καλινδύμοιοι, χαλεπῶς ἀπήλλαττον. τέλος δὲ τῶ
 χιμῶτος ὅτι κειμένου, καὶ τῶν Ἑλλήνων τὴν περὶ τὴν
 ταξιν αὐτῶν ἀνδράσιν τετρακισίοις καταβαλόντων, ἐτραπῆ
 ὁ πηλὸς εἰς φυγὴν καὶ πολλοὶ μὲν ἐν τῷ πεδίῳ κα-
 ταλαμβατόμοιοι διεφθίοντο, πολλοὶ δὲ ὁ ποταμὸς τοῖς
 ἐπὶ φραουμοῖσι συμπίπτουσας ἐμβάλλον καὶ περὶ φέ-
 ρων ἀπολλυμένῃ πλείστοις δὲ τῶν λόφων ἐφειμένους ὅτι θέον-
 τες οἱ ψηλοὶ κατεργάζοντο. λέγονται γ' οὖν ἐν μυθίοις
 νεκροῖς τετρακισίοις Καρχηδονίων ἦν ἔσθαι, μέγα τῆ πόλει
 πένθος. οὔτε γὰρ ἡγεῖται, οὔτε πλούτοις, οὔτε δόξαις ἕτε-
 ροῖς βελτίονες ἦσαν ἐκείνων· οὔτε ἀποθανόντας ποτε μὲν
 μάχη περὶ τὴν αὐτῶν Καρχηδονίων ποσούτοις μνη-
 μονόμοιοι· ἀλλὰ Λίβισι τὰ πολλὰ καὶ Ἴβηροι καὶ Νο-
 μάσι χιμῶτοι περὶ τὰς μάχας, ἀλλοτρίαις βλάβαις
 αἰετέοντο τὰς ἡμέρας. ἐγνώσθη δὲ τοῖς Ἕλλησιν ἡ δόξα τῶν
 πεσόντων ἀπὸ τῶν λαφύρων. ἐλάχιςτος γὰρ ἔω χαλκῶν
 καὶ σιδηρῶν τοῖς σκυλδοῖσι λόγος· οὕτως ἀφθονοῦ μὲν ἔω
 ἀργυροῦ, ἀφθονοῦ δὲ χρυσοῦ. καὶ γὰρ ὁ φρατόπεδον μὲν
 τῶν ὑποζυγίων Δαβαίτες ἔλαβον. τῶν δὲ ἀιχμαλώ-
 των οἱ μὲν πολλοὶ διεκλάπησαν ὑπὸ τῶν φραπῶν,
 εἰς δὲ χρινὸν ἀπεδείχθησαν πεντακισίοιοι ὁ πηλὸς. ἦλθ
 δὲ καὶ Δακρύσια τῶν τεθρίπων. καλλίστῳ δὲ καὶ με-
 γαλοπρεπέστατῳ ἔστιν ἡ Τιμολέοντος ἐπεδείκνυτο σκηνή,
 περὶ σαρδάνισσα πλωτοδαποῖς λαφύροις, ἐν οἷς χίλιοι μὲν
 θώρακες ἐργασία καὶ κάλλι Δαφύροντες, μύρια δὲ
 ἀσπίδες παρετέθησαν· ὀλίγοι δὲ πολλοὶ σκυλδόντες, καὶ
 μεγάλας ἐντυγχάνοντες ὠφελείας, τρίτη μάλιστα ἡμέρα
 μετὰ τὴν μάχην ἔσθαι ἔπαυον. ἄμα δὲ τῆ φήμῃ τῆς
 νίκης ὁ Τιμολέων εἰς Κορίνθον ἔπεμψε τὰ κάλλιστα τῶν
 ἀιχμαλώτων ὀπλῶν, βουλόμοιος αὐτῶν τὴν πατρίδα πᾶ-
 σιν ἀποφθεῖσαι ζηλωτῶν εἶναι, θεωμοῖς ἐν ἐκείνῃ μόνῃ
 τῶν Ἑλλήνων πόλεων τὴν ὅτι φανερὰ τοῖς ναοῖς, οὐχ
 Ἑλλήνων καὶ κακοσημῶν λαφύροις, οὐδὲ ἀπὸ συνηρῶν
 φόνου καὶ ὁμοφύλων αἰαθημάτων μνήμας ἀτερπεῖς ἔσθαι,
 ἀλλὰ βαρβαρικὰ σκῆλα, καλλίσταις ὅτι φραφῶν
 δολοῦντα μετὰ τῆς ἀσπίδος τῶν νεοκνήτων τὴν διανο-
 σῶν ὅτι Κορίνθιοι καὶ Τιμολέων ὁ φραπῶν ἐλθόντες
 σάντες τοῖς Σικελίαι οἰκιστῶν Ἑλλήνων ἀπὸ Καρχηδο-
 νίων, χρεῖστα τοῖς αἰετέοντο. ἐκ τούτου καταλιπὼν ἐν
 τῇ πολεμῇ τοῖς μισοφόροις ἄρῶν καὶ φέροντας τὴν τῆ
 Καρχηδονίων ὅτι φραφῶν, αὐτὸς ἦκεν εἰς Συρακῶνας
 κατελείφθη περὶ τῆς μάχης, ἔξεκέρυξε τῆς Σικελίας, καὶ τὸν ἡ
 ἀπέλθειν. οὗτοι μὲν οὖν Δακρύσιασιν εἰς Ἰταλίαν, ἀπώλοντο
 περὶ ἀσπίδος ἡγεῖται ὑπὸ Βρετῶν, καὶ δίκην
 τούτῳ ὁ δαμόμοιος αὐτοῖς τῆς περὶ τῆς ἐπέσθη. τῶν δὲ περὶ τὸν
 Μάμερρον τὸν Κατῶν τύρανον καὶ Ἰκέτιον,

quæ exaudire ducum imperia prohibebant. Inlu-
 per Pœnos quibus non expedita arma sed grauia
 (vt est ante dictum) erant, & limus impediēbat, si-
 nusque sagorum aqua impletorum onerosi & in-
 habiles ad pugnam erant: contra ad eos proster-
 nendos Græcis idonei, nec quum lapsi essent vale-
 bant sese ex luto attollere, namque Crimæsus cum
 imbris iam auctus, tum transeuntium causa ex-
 undauit, circumiectusq; campus multis subiectus
 vallibus & lacunis complebatur fluentis non riuo
 suo decurrentibus, quibus Pœni impediti afflicta-
 bantur. Tandem tempestate premente, & pri-
 ma acie eorum, quæ erat quadringentorum mi-
 litum, à Græcis concisa, reliqua multitu-
 do in fugam consternitur. Magna vis in cam-
 po occupati interficiuntur, multos amnis, qui in
 transeuntibus adhuc incurrebant, impellens & trans-
 uersos rapiens haurit, plurimos, qui colles pete-
 bant, insequuti leuis armaturæ milites obtrun-
 cant. Perhibentur ex decem millibus qui cecide-
 runt, tria millia fuisse Carthaginensium, magno il-
 lius ciuitatis luctu. Neque enim vllis erant nobili-
 tate vel diuitiis vel claritate secundi, neque tot v-
 no vnquam prælio antea cecidisse ex ipsis memo-
 rant Carthaginensibus, verum Afris vere Hispanis
 que & Numidis quia ad certamina vtebantur,
 alieno vincebantur detrimento. Cæforum depre-
 henderunt Græci ex manubiis dignitatem. Nihil
 enim æs vel ferrum qui spoliabant cadauera, mo-
 rabantur, tanta affluentia argenti, tanta auri erat.
 Etenim superato flumine castra cum impedimen-
 tis ceperunt. Captiuorum ingens numerus fuit à
 militibus interuersus, quinque millia producta,
 capti etiam ducenti currus. Pulcherrimum & ma-
 gnificentissimum præbuit spectaculum Timole-
 ontis tentorium, omni genere vndique accumu-
 latum spoliatorum, in quibus mille thoraces exi-
 mio opere & splendore, decem millia clypeorum
 exposita fuere. Quum multos pauci spoliarent,
 magnamque prædam caperent, tandem tertio se-
 cundum prælium die excitauerunt trophæum.
 Corinthum cum victoriæ nuntio Timoleon
 splendidissima quæque ex armis captis misit,
 quo patriam suam redderet apud omnes morta-
 les conspicuam, contemplantes in vna illa Græ-
 ciæ vrbe amplissima templa non Græcorum
 decorata spoliis, neque ex propinquorum san-
 guine & detractorum popularibus donorum in-
 grata monumenta repræsentantia, sed manubiis
 barbaricis, quæ præclarissima inscriptione signifi-
 cabant victorum cum virtute iustitiâ, Corinthios
 & Timoleonem imperatorem ea Græcis qui Si-
 ciliam incolunt, à Pœnorum iugo liberatis, grati-
 tudinis ergo diis sacrasse. Inde relicto ad vastan-
 dam Carthaginensium prouinciam mercenario
 milite, Timoleon Syracusas profectus, mille illos
 mercede militantes, qui ipsum ante pugnam de-
 feruerant, Sicilia expulit, atque ante solis occasum
 excedere coegit Syracusis. Qui quum in Ita-
 liam transmisissent, perfide à Brutiis violati, occu-
 buerunt, atq; has pœnas ab iis exegit Deus proditi-
 onis. At Mamercus Catanæ tyrannus & Icetes,
 καὶ τοῖς χίλοις μισοφόροις ἐκείνοις, ὑφ' ὧν ἐγ-
 γὰρ τὸν ἡ δυνάμει ἦλιον, ὑνάγκασεν ἐκ Συρακῶν
 ὑπὸ Βρετῶν, καὶ δίκην
 τούτῳ ὁ δαμόμοιος αὐτοῖς τῆς περὶ τῆς ἐπέσθη.

vel Timoleontis inuidia rerum gestarum, vel ut infidum & implacabilem tyrannis timentes, societatem iunxerunt cum Pœnis, quibus mandauerunt, nisi semel extrudi Sicilia vellent, copias mitterent & ducem. Navigauit eo LXX. nauibus Gisco, conduxitq; nonnullos Græcos. Ante eam diem non fuerant Græcis vsi Pœni, tunc autem magni fecerunt eos, vt inuictos & omnium mortalium fortissimos. Vbi in agro Mamertino coierunt omnes, quadringentos milites mercenarios, quos Timoleon auxilio miserat, occiderunt, & in Carthaginensium prouincia iuxta Hieras, quas vocant, mercede militantes, quibus præerat Leucadius Euthymus, oppresserunt. Vnde præcipue illustrata Timoleontis felicitas fuit. Siquidem hi fuerant inter illos qui cum Philodemo Phocensi & Onomarcho Delphos occupauerant sacrilegii cōfortes. quos quum odissent & deuotos refugerent omnes, palantes per Peloponnesum à Timoleonte fuerant aliorum militum penuria conscripti. Vt applicuerunt in Siciliam, in omnibus conflictibus, quibus interfuerat ille, palmam tulerant: quum vero essent plurima iam & maxima certamina explicata, aliis ab eo suppetias missi perierunt & absumti sunt, non semel omnes, sed carptim. Atq; ipsa causetur vltio felicitate se Timoleontis inflatam illis fuisse, ne qua ex vindicta sceleratorū attingeret noxa bonos. Itaq; fauorem erga Timoleontem cœlestium liceat non secus ex aduersis rebus quam secundis admirari. Porro populus Syracusanus procacitate tyrannorum vrebatur. Mamercus enim in poematibus scribendis & tragœdiis sibi placens, iactabat se in eo quod milites mercenarios fudisset, clypeisq; quos diis dicauit, probrosum e-legium inscripsit,

*Auro, ebore, electropictos, ostrog, nitentes
Vilibus hos clypeis cepimus in clypeos.*

His actis dum in Calauria Timoleon castra mouit, Ictetes fines Syracusanos incurans, ingenti præda potitus est. Quumq; multa fœdasset & afflisset contentu Timoleontis qui exiguas copias secum habebat, regressus est præter ipsam Calauriã. Ille Ictetem anteuertere permittens, cum equitatu & leui armatura confectatus est eum. De eo factus certior Ictetes transmissio Damyria, substitit in ripa, Timoleontem prohibiturus transitu. Quippe animum ei cum vadi difficultas tum abrupta vtrinq; ripa dabat. Ibi decuriones Timoleontis mirificum incessit certamen & contentio quæ moram pugne fecit. Nemo enim post alterum transire in hostem sustinebat, sed postulabat quisque priores pugne partes, eratq; confusionis plenus transitus impellentium se mutuo & præcurrentium. Ergo Timoleon iussis fortiri præfectis, accepit annulum à singulis: quos cum in lacernam suam coniecisset & confudisset, primum forte eduxit qui sigillo trophæum habebat insculptum. Quod vbi iuuenes viderunt, læto clamore sublato, non vltra vllam expectauerunt sortionem, verum pro se quisq; ocyssime superato fluuio, conferuerunt cum hoste manus. At illi non substiterunt horum impetum, sed in fugam effusi, omnes pariter armis exuti, mille interfecti desideratique.

ωσ δὲ τὸ το εἶδον οἱ νεαῖσχοι, μετὰ χάρ᾽ ἀνακαραντες, οὐκ ἐπὶ τὸν ἄλλων ὑπέμειναι κληρον, ἀλλ' ὡς ἕκαστος τάχους εἶχεν, τὸν ποταμὸν διεξέλασαντες, οἱ χερσὶν ἦσαν τοῖς πολεμίοις. οἱ δὲ οὐκ ἐδέξαντο τὴν βίαι αὐτῶν, ἀλλὰ φύγοντες, τῶν μὲν ὀπλῶν ἀπὸ τῶν οὐκ ἐφερήθησαν, χιλίας δὲ ἀπέβαλον περὶ τῶν.

A εἴτε φρόνῳ τῶν κατὰ τὸν νόμον ὑπὸ Τιμολέοντος, εἴτε φροσύνης αὐτὸν ὡς ἀπίστον καὶ ἀσπονδὸν πρὸς τοὺς τυραννοὺς, συμμαχίαν ποιῶσα μὲν πρὸς τοὺς Καρχηδονίους, καὶ κελύσαντων πέμπειν δὴ ἀμὲν καὶ στρατηγὸν, εἰ μὴ πῶτα πασι βούλονται Σικελίας ἐκπεσεῖν, ἐπλάσσει Γέσκων, αὐτὸν μὲν ἔχον ἐβδμήκοντα, μισθοφόρους δὲ πρὸς λαβῶν Ἑλλήνων. οὐ πῶτα πρὸς τῶν Ἑλλησι χρησάμενων Καρχηδονίων, ἀλλὰ τότε θαυμασάντων ὡς αὐτοσάπεις καὶ μαχησάπεις αἰδοσάτων ἀπὸ τῶν. συσάπεις ὅτι καὶ μετὰ ἄλλῶν ἀπὸ τῶν ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ, τετρακισίοις τῶν Τιμολέοντος ἐξόντων ἐπιπέσειν περὶ τῶν ἀπέκτειναι. οἱ τῇ Καρχηδονίων ἐπιπεσῶντα πρὸς τῶν καλουμένης ἱερέας ἐκεδρόσαντες τῶν μετὰ Εὐθύμου τῶν Λακεδαιμονίων μισθοφόρους διέφθειραν. ὅσων καὶ μάλιστ' αὐτῶν Τιμολέοντος εὐτυχίαν σιμῶντο χυρόσθαι δῶναι. ἦσαν μὲν γὰρ οὗτοι τῶν Φιλοδήμου τῶν Φωκείων καὶ Ὀνομάχου Δελφῶν καταλαβόντων, καὶ μεταχρότων ἐκείνοις τῆς ἱερωσύνης. μισθῶν δὲ πῶτα αὐτοῖς, καὶ φυλακτομένων ἐπὶ τῶν γεροντότων, πλανώμενοι πρὸς τὴν Πελοπόννησον, ὑπὸ Τιμολέοντος ἐλήφθησαν, ἑτέρων στρατηγῶν οὐκ ὑποσώτων. ἀφικόμενοι ὅτι εἰς Σικελίαν, ὅσας μὲν ἐκείνη συνηγάσαντο μάχας, πᾶσας ἐκείνων. τῶν πλείων καὶ μεγίστων ἀγῶνῶν τέλος ἐχόντων, ἐκπεπόνητοι πρὸς ἑτέρας ὑπὸ αὐτῶν βοηθείας, ἀπώλοντο, καὶ κελύσαντο, ἔχοντες ὁμοῦ πῶτα ἀλλὰ καὶ μέγας, τῆς δίκης αὐτοῖς ἀπολογισμένης τῇ Τιμολέοντος εὐτυχίᾳ ἐπιπεσῶντος, ὅπως μηδεμίαν τοῖς ἀγαθοῖς ἀπὸ τῆς τῶν κακῶν κηλοσύνης βλάβην χυρόσθαι. τὴν μὲν οὖν πρὸς Τιμολέοντα τῶν θεῶν δῶναι, ἔχοντες οἱ αἱ πρὸς τῶν στρατηγῶν, ἢ πρὸς αὐτῶν, θαυμάσθαι συνέβαιεν. οἱ τῶν πολλοῖν τῶν Συρακυσίων ἐχαλέπασι ὑπὸ τῶν τυραννῶν πρὸς τῶν στρατηγῶν καὶ γὰρ ὁ Μάμερκος ἐπὶ τῶν ποιήματα γράφει καὶ τραγῳδίας μέγας φρονῶν, ἐκόμπαζεν κήσας τῶν μισθοφόρων καὶ τῶν ἀσπίδας ἀναγῶν τοῖς θεοῖς, ἐλεγείων ὕβριστικῶν ἐπέγραψεν,

Τὰς δὲ ὀσφρογραφεὶς καὶ χρυσελεφατεπὶ λέξῃσι
Ἀσπίδας ἀσπίδοις εἰδόμεν' ὄτε λέσι.

Ἐκείνων τῶν τῶν καὶ τῶν Τιμολέοντος εἰς Καλαυρίαν στρατηγῶν τῶν ἰκέτης ἐμβαλὼν εἰς τῶν Συρακυσίων, λείδουτε συχρῶν ἔλαβεν, καὶ πολλὰ λυμηνάμενος καὶ κατὰ βίαιας, ἀπὸ πηλάγειο παρὰ αὐτῶν τῶν Καλαυρίαν, κατὰ φρονῶν τῶν Τιμολέοντος ὀλίγους στρατιώτας ἔχοντος. ἐκείνος τῶν πρὸς λαβῶν ἐάσας ἐδίωκεν ἰππεῖς ἔχον καὶ ψιλῶς. ἀσπίδος τῶν ἰκέτης, τῶν Δαμυρίαν ἀναβέβηκαὶς ὑπέστη τῶν τὸν ποταμὸν, ὡς ἀμυνόμενος, καὶ γὰρ αὐτῶν τῶν ἰκέτης ἢ τῶν πῶτα χαλεποτήτων, καὶ τῶν χρηματῶν τῶν ἐκατέρωθεν ὄρῃς παρήχεν. τοῖς τῶν Τιμολέοντος εἰ ἀρχαῖς ἕως ἐμπροσθα θαυμαστῆ καὶ φιλοεικίας, ἀναβέβηκαὶς ἐπὶ τῶν μάχης. ὅσους γὰρ ὁ βασιλεύς ἐτέρω ἀναβέβηκαὶς ὕστερος ἐπὶ τοῖς πολεμίοις, ἀλλ' αὐτὸς ἕκαστος ἕως πρὸς τῶν ἰκέτης καὶ ὅσων οὐκ εἶχεν ἢ ἀναβέβηκαὶς, ὅσων τῶν καὶ τῶν πρὸς τῶν ἀλλῶν. βασιλεύς οὖν ὁ Τιμολέων κληρώσας τοῖς ἰκέτης, ἔλαβεν παρὰ ἑκάστου δακτύλιον ἐμβαλὼν τῶν πῶτα εἰς τὴν αὐτῶν χαμύδα καὶ μίξας, ἐδείξε τὸν πρὸς τῶν τῶν γλυφῶν ἔχοντα τῆς σφραγίδος ἔχοντα.

E τῶν Δαμυρίαν ἀναβέβηκαὶς ὑπέστη τῶν τὸν ποταμὸν, ὡς ἀμυνόμενος, καὶ γὰρ αὐτῶν τῶν ἰκέτης ἢ τῶν πῶτα χαλεποτήτων, καὶ τῶν χρηματῶν τῶν ἐκατέρωθεν ὄρῃς παρήχεν. τοῖς τῶν Τιμολέοντος εἰ ἀρχαῖς ἕως ἐμπροσθα θαυμαστῆ καὶ φιλοεικίας, ἀναβέβηκαὶς ἐπὶ τῶν μάχης. ὅσους γὰρ ὁ βασιλεύς ἐτέρω ἀναβέβηκαὶς ὕστερος ἐπὶ τοῖς πολεμίοις, ἀλλ' αὐτὸς ἕκαστος ἕως πρὸς τῶν ἰκέτης καὶ ὅσων οὐκ εἶχεν ἢ ἀναβέβηκαὶς, ὅσων τῶν καὶ τῶν πρὸς τῶν ἀλλῶν. βασιλεύς οὖν ὁ Τιμολέων κληρώσας τοῖς ἰκέτης, ἔλαβεν παρὰ ἑκάστου δακτύλιον ἐμβαλὼν τῶν πῶτα εἰς τὴν αὐτῶν χαμύδα καὶ μίξας, ἐδείξε τὸν πρὸς τῶν τῶν γλυφῶν ἔχοντα τῆς σφραγίδος ἔχοντα.

F κληρώσας τοῖς ἰκέτης, ἔλαβεν παρὰ ἑκάστου δακτύλιον ἐμβαλὼν τῶν πῶτα εἰς τὴν αὐτῶν χαμύδα καὶ μίξας, ἐδείξε τὸν πρὸς τῶν τῶν γλυφῶν ἔχοντα τῆς σφραγίδος ἔχοντα.

οὐ πολλῶ δὲ ὕστερον εἰς τὴν Λεοντίνων στρατίαν οὐκ ἔτι Τιμολέων, λαμβάνει τὸν Ἰκέτιον ζῶντα, καὶ τὸν υἱὸν Εὐπόλεμον, καὶ τὸν ἱππάρχην Εὐθυμόν· ἔπειτα τὴν στρατιωτικὴν σκευὴν καὶ χρομίσματα παρὰ αὐτὸν· ὁ μὲν οὖν Ἰκέτις καὶ ὁ μεισθίου, ὡς τύραννοι καὶ παροδῶτα χρομίσματα ἀπέδυσαν· ὁ δὲ Εὐθυμός, αἰὲρ ἀγαθὸς ὢν παρὰ τοῖς ἀγῶνας καὶ πόλμῳ ἀφ' ἑρῶν, οὐκ ἔτυχεν οἴκου, δὲ βλασφημίᾳ πινά παρὰ τοῖς Κορινθίοις κατηγορηθεῖσάν αὐτῷ. λίγεται γὰρ ὅτι τῶν Κορινθίων ἐκστρατῶσιν ἐπὶ αὐτοῖς, δημογῶν ἐν τοῖς Λεοντίνοις, ἔδεν ἔφη γεγενῆσθαι φοβερὸν ὁδοῦ δεινὸν εἰ Κορινθίαι γυναικὲς ἐξήλθον δόμῳ. οὕτως ἔπειτα λόγων μάλλον ἢ παρὰ τῶν παλαιῶν αἰσῶν πεφύκεσιν οἱ πολλοὶ χαλεπώτερον γὰρ ὕβριν ἢ βλάβην φέροσιν. καὶ ὁ μὲν ἀμυνέσθαι δι' ἔργων, ὡς αἰαγχοῖον, δέδοται τοῖς πολεμοῦσιν· αἱ δὲ βλασφημίαι παρὰ τῶν μίσθους ἢ κακίας γίνεσθαι δοκῶσιν. ἐπὶ δὲ τῶν Τιμολέοντος, οἱ Συρακούσιοι παρὰ γυναικῶν τῶν παρὰ τὸν Ἰκέτιον καὶ τῶν θυγατέρων ἐκ κληνοῖα καταστῆσαντες εἰς κρίσιν, ἀπέκτειναν. καὶ δοκεῖ τῶν Τιμολέοντος ἔργων ἀξιομύθητον γενέσθαι· μὴ γὰρ αἱ ἐκείνῃ κωλύοντες, ἔτι καὶ ἀποδοῦναι. δοκεῖ δὲ αὐτῶν ὑποδιδόντων, καὶ παρὰ τῶν πολιτῶν, δίκην λαμβάνοντων παρὰ Δίωνος τῷ Διονύσιον ἐκβαλόντος. Ἰκέτις γὰρ ὅστις ὁ γυναικῶν τῶν Δίωνος Ἀρετίου, καὶ τῶν ἀδελφῶν Αἰσομάχου, καὶ τὸν υἱὸν ἐπιπῆδα καταποπίσας ζῶντα, παρὰ τῶν Δίωνος γέγραπται βίβλῳ. μετὰ δὲ τῶν στρατιωτικῶν Μάμερκον εἰς Κατάρμιον, καὶ παρὰ τῶν ῥόμῳ τῶν Ἀβόλων ἐκ παλαιότητος ἔσσαντα νικήσας καὶ τρεφάμενος, παρὰ διαχίλους ἀείλεν ὢν μέγας ἐκ ὀλίγων ἦσαν οἱ πεμφθέντες παρὰ Γέσκωνος ὅτι κερὶ Φοίνικες. ἐκ δὲ τούτου, Καρχηδόνιοι μὲν εἰρήνῃ ἐποίησαντο παρὰ αὐτὸν δεηθέντες, ὡς τῶν ἐν τῷ Λύχου χροῶν ἔχειν, καὶ τοῖς βουλομένοις δὲ αὐτῆς μετοικεῖν παρὰ Συρακούσιοις, χρημάτων καὶ ἡμερῶν ἀποδιδόντες, καὶ τοῖς τυράννοις ἀπειπάμενοι τῶν συμμαχίαν. Μάμερκος δὲ δυσθυμῶς τῆς ἐλπίσιν, ἔπλει μὲν εἰς Ἰταλίαν, ὡς Λαχρόν ἐπάξων Τιμολέοντι καὶ Συρακούσιοις· ἐπεὶ δὲ ἀποστέφαντες οἰσὺν αὐτῶν τῶν τεύχεα, καὶ πλῆθυσαντες εἰς Σικελίαν τῶν Τιμολέοντι τῶν Κατάρμιον παρέδωκεν, αἰαγχοῦσιν καὶ αὐτὸς εἰς Μεσσήνην κατέφυγε παρὰ Ἰππωνά τὸν τυραννοῦντα τῆς πόλεως. ἐπελθόντος δὲ τῶν Τιμολέοντος αὐτοῖς καὶ πολιορκουμένου ἐκ τε γῆς καὶ θαλάσσης, ὁ μὲν Ἰππων, ἀποδιδράσκων ὅτι νεῶς, ἦλθε καὶ παρὰ λαβόντες αὐτὸν οἱ Μεσσηνιοί, καὶ τοῖς παῖδας ἐκ τῶν διδασκαλείων, ὡς ὅτι ἡμέα κέλλισον, τῶν τῶν τυράννου τιμῶν, ἀγαθόντες εἰς θεῶν, ἠκίσαντο καὶ διέφθειραν· ὁ δὲ Μάμερκος ἑαυτὸν Τιμολέοντι παρέδωκεν ὅτι τῶν δίκην ἔσσαντα ἐν Συρακούσιοις, μὴ κατηγορουμένου Τιμολέοντος. ἀρξῆς δὲ εἰς τῶν Συρακούσας, παρελθὼν εἰς τὸν δῆμον, ἐπεχείρει μὲν πῖνα συγκείμενον ἐκ παλαιῶν λόγων παρὰ αὐτῶν διεξιέναι. ἰσοῦσιν δὲ παρὰ τῶν, καὶ τῶν ἐκ κληνοῖα ὁρᾶν ἀπαρξίτητον, ἔχει ῥίνας ὁ ἱμάτιον ἀφ' ἑμέσῃ τῶν θεῶν, καὶ παρὰ τῶν βαρῶν δρόμῳ φερόμενος, σπεύρῃξεν τῶν κεφαλῶν ὡς ἀποθανέμενος. οὐ μὲν ἔτυχεν γε τῶν τῆς τελευτῆς, ἀλλ' ἐπὶ ζῶν ἀπαρξῆς ἔσσαν οἱ λησαι δίκην ἔδωκεν. τῶν μὲν οὖν τυραννίδας ὁ Τιμολέων τῶν τῶν ἔσσαν ἐξέσσαν, καὶ τοῖς πολεμοῖς ἔλυσεν· τῶν δὲ ὄλιγων ἦσαν ἐξ ημερῶν ἔσσαν παρὰ τῶν οἰκητόρων παρὰ λαβόντων, οὕτως ἔσσαν καὶ ποσειδῶν ἐποίησε πᾶσιν.

Αλαβον Cuneus Palmer.

A Post aliquanto induxit in fines Leontinos Timoleon exercitum. Ibi Ictem viuum & filium eius Eupolemum, equitumq; praefectum Euthymum a militibus victos & ad ipsum attractos capit. Ictes cum adolescente ut proditores puniti necatiq; Euthymus, etsi vir strenuus in praeliis & virtute esset praeclens, ob quoddam tamen in Corinthios conuivium quod ei obiecerunt, non est veniam consequutus. Ferunt eum quum Corinthii in eos mouerent, dixisse concionantem Leontinis, nihil terribile vel graue accidisse.

Corinthia exissent domo si famina.

B Ita multos lingua solet magis quam terra facta pungere: grauius enim contumeliam ferunt homines quam detrimentum. Quippe offensio per manum hostibus ut necessaria concessa est, virulentia vero linguae ex effuso odio videtur vel improbitate prodire. Regresso Timoleonte, Syracusani vxores & filias Ictetis eiusque filii in concione damnatas necauerunt, quod omnium apparet fuisse Timoleontis factorum ingratiissimum. Neque enim ille si intercessisset, ita eas foeminas fuisse existimant perituras, verum nullam arbitror eum illarum rationem habuisse, sed condonasse eas ciuium ira, Dionis, qui Dionysium exegit, parentantium. Ictes est enim ille qui vxorem Dionis Areten, Aristomachen sororem, & filium puerum admodum, viuos in pelagus misit, ut in Dionis vita retulimus. Secundum haec arma in Mamercum Catanam ferens, iuxta tiuulum Abolum cum aciem ausum fudit fugauitque, ac supra duo millia opprefit, quorum erant magna pars auxiliares Poeni a Giscone missi. Inde Poeni pacem ab eo precibus impetrauerunt hisce legibus, ut tractum qui intra Lycum est, tenerent, & liberum cui libet esset cum pecunia & familia commigrare inde Syracusas, utque tyrannorum societati renuntiarēt. At Mamercus diffidens rebus suis, nauigauit in Italiam ad concitandos in Timoleontem & Syracusanos Lucanos, sed quum comites eius, qui reducebant naues, reuecti in Siciliam Timoleonti tradidissent Catanam, coactus ipse quoque fuit Messanam ad Hipponem eius oppidi tyrannum confugere. Hos Timoleonte persequente & terra marique obsidente, Hippo fugam naue moliens captus est. Eum Mamertini sibi traditum, liberis ex ludo in theatrum ad tyranni supplicium velut pulcherrimum spectaculum ductis, flagro caesum necauerunt. Mamercus ultro se in fidem Timoleontis permisit hac lege, ut Timoleonte non accusante causam diceret Syracusis. Ductus Syracusas & in concionem progressus, orationem quam iam pridem commentatus fuerat, exorsus est dicere: verum obstrepente sibi populo, concionem cernens implacabilem, abiecto pallio medio se proripit theatro, adque impetu in vnum ex cuneis ad necem sibi consciscendam illisit caput. Atqui non obtigit ei hic exitus, sed spirans adhuc abstractus & more latronum est plexus. Ad eum modum excidit Timoleon tyrannides, & bella sustulit. Totam autem insulam, quam calamitibus deformatam & inuisam incolis accepit, ita pacatam & omnibus reddidit exoptatam, ὡς πλῆν

ut ad incolendū alii aduolarent eo, unde profugerant ante ciues. Namq; Agrigentum & Gelā, ingētes vrbes, sub bellum Atticū à Pœnis excisas frequētauerunt tunc cultoribus: hāc Gorgus ex Cea, illā Megellus & Pheristus ex Elea profecti coactis veteribus ciuib. Quib. quum nō modo prætstitisset à tāto bello ad sedes ponēdas securitatē & trāquil-
 litatem, sed cætera quoq; præparasset atq; enixē iuuisset, colebāt eum pro cōditore. Quū verò idē esset aliorum iuxta omnium erga eum animus, non fœdus vllum, non legumlatio, non loci habitatio, non reipub. constitutio recte videbatur comparata, quam non attigisset ille, composuissetque, tanquam operi consummato architectus extremam faustamque atque diis hominibusque grātam manum addens. Nam quum multi illius ætate Græci floruerint insignes viri, & præclaras res gesserint, inter quos Timotheus, Agesilaus, Pelopidas fuerunt, &, quem est præcipue Timoleon æmulatus, Epaminondas, facta illorum extulerunt vi & labore dilutum splendorem, unde nonnulla eorum sequuta reprehensio & pœnitentia est. At Timoleontis operum, si à fratris fato discesseris, nullum est cui non Sophoclis illud (vt Timæus ait) merito acclames,

O dij, quenam Venus vel quis Cupido

Hiscæ manum admouit?

Vt enim Colophoniorum Antimachi versus & Dionysii picturæ neruis præditi & vigore imaginem referunt expressorum & elaboratorum, Nicomachi verò picturis & carminibus Homeri extra reliquas dotes & gratias etiam hoc inest, expedita vt facta & facile appareat: ita si cum Epaminondæ imperio & Agesilai laborum pleno atque ætū-
 noso, Timoleontis contendas ducatum, qui cum splendore magnam habet facilitatem, videbitur is bene & recte reputantibus, non fortunæ sed virtutis esse fortunatæ opus. Et quidem victorias suas ille fortunæ retulit omnes acceptas. Siquidē scribens domum ad amicos, & in concionibus ad Syracusanos, sæpe numero gratias ait se deo habere, quod quum seruare vellet Siciliam, ei rei titulū inscripserit suum. Domi extructo sacello Casus, sacrificabat ei: ædes ipsas sacræ fortunæ dedicauit. Domum habitabat, quam ei Syracusani eximiam imperii præmio donauerunt, præterea amœnissimum & pulcherrimum omnium prædium, vbi plerunque in quiete cum vxore & liberis, quos acciuerat ex patria, agebat. Neque enim Corinthum repetiit, neque se tumultibus Græciæ implicauit, vel ciuili obiecit odio, in quod plerique infatiabili honorum & potentix cupiditate impingunt imperatores, sed illic subsedit, bonis quorum ipse autor fuerat, fruens. Eorū erat summum, quod tam multas ciuitates, tam immensam multitudinē videret mortalium sua opera vitam agentem beatam. Cæterum, quia nimirum non modo omnibus innasceri galericis cristam oportet, vt ait Simonides, verum omni etiam reipub. quadruplatorem: Timoleontem quoque duo concionatores adorti sunt, Laphystius & Demenerus. Quorum Laphystio sponsores ab eo in causa quadam exigente, non permisit tumultum ciues mouere vel illum interpellare: ideo enim se tantos labores & pericula docuit vltro suscepisse, vt quiuis ciuis Syracusanus vti valeret legibus. Quum verò Demenerus multis di-

ωστε πλὴν οἰκῆσόντας, ἐτέρευε ὅθεν οἱ πολῖται πρότερον ἀπεδίδρασκον. καὶ γὰρ Ἀκράγωνα, καὶ Γέλα, πόλεις μεγάλας, μετ' τὸν Ἀθηκὸν πόλεμον ὑπὸ Καρχηδονίων αἰσάσασθαι γένηται, τότε κατέκρησαν τὴν μὲν, οἱ δὲ Μείζιον καὶ Φέριον, ἔξ' Ἐλέας, τ' ὅ, οἱ δὲ Γόργον, ἐκ Κέας ἐκπλῆσαιτες, καὶ σιωπάζοντες τοῖς στρατοῖς πολέτας. οἷς ἔμνον ἀσφάλειαν ἐκ πολέμου Ἰσάτου καὶ γαλήναι ἰδρυομένοις ποταμῶν, ἀλλὰ καὶ τὰλλα παρεσκεύασας καὶ συμπεσοῦν μηδεις, ὡς ἄρ' οἰκιστὴς ἠγαπάτο, καὶ τ' ἄλλων ὃ ἀγαθῶν οἰκιστῶν ὁμοίως ἀπὸ τῶν ποταμῶν, οὐ πολέμου τῆς λύσις, ἔγνομον θεοῖς, ἔχοντας καὶ οἰκισμὸς, ἔ πολιτείας ἀγαθὰς ἐδόκει καλῶς ἔχον, ἧς ἐκείνος μὴ ποσοσάφαιτο, μηδὲ καὶ κατασκήσειεν, ὡς ἄρ' ἔργου σιωπηλῶν δημιουργός, ὅτι τίς ἵνα χρεῖν θεοφιλή καὶ ἀρέπασαν. πολλὰ γὰρ καὶ αὐτὸν Ἑλλήνων, μεγάλων ἡρωμένων καὶ μεγάλα κατεργασαμένων, ὧν καὶ Τιμόθεος μὲν, καὶ Ἀγησίλαος, καὶ Πελοπίδας, καὶ ὁ μάλιστα Ζηλωτής ὑπὸ Τιμολέοντος Ἐπαμινώνδας· αἱ μὲν ἐκείνων ποταμῶν βία ἵνι καὶ πόνῳ ὁ λαμπερὸν ἐξενεώθησαν μεμιγμένον ὡς καὶ μέμψιν οἰκιστῶν, ὅτι γίνεσθαι καὶ μεταδοίαν τ' ὃ Τιμολέοντος ἔργων (ἔξω λόγῳ θεμένοις τὴν ποτὸν ἀδελφὸν ἀνάγκη) ὅσῳ ἔστιν ὃ μὴ τὰ τῷ Σοφοκλέους (ὡς φησι Τίμαιος) ὅτι φωνῆ ἔφραπεν, ὃ δὲ θεοῖ, τῆς ἀρεῆς Κύριος, ἢ τῆς ἰμερῆς τῷ δεξωτήριον; κατὰ τὸ γὰρ ἠμὲν Ἀνιμάχου ποίησις, καὶ τὰ Διονυσίου ζωγραφήματα, τ' Κολλοφώνων, ἰσχυρῶν ἔχοντα καὶ τόνον, ἐκβεβιασμένοι καὶ κατὰ πόνοις ἔοικε, τῆς ὃ Νικημάχου γραφῆς, καὶ τοῖς Ὀμήρου στίχοις, μετ' τῆς ἄλλης διωάμεως καὶ χρεῖτος, ποταμῶν ὃ δοκεῖν ὄχι χρεῖτος καὶ ῥαδ' ὡς ἀπὸ ῥαδ' ὡς ἔφαθαι· οὕτως ποταμῶν Ἐπαμινώνδου στρατηγίας, καὶ τῆς Ἀγησίλαου, πολυπόνοις ἡρωμένων καὶ διαγώνων, ἢ Τιμολέοντος ἀντιζήτησιν, καὶ μετ' ὅδε καλοῦ πολὺ ὁ ῥαδ' ὡς ἔχοντα φαίνεται τοῖς δὲ καὶ δικαίως λογισμένοις, ἔ τυχῆς ἔργον, ἀλλ' ὅσῳ τῆς ὄχι τυχεύσης, καὶ τοι ποτὸν τὰ γ' ἐκείνος εἰς τὴν τύχην ἀπῆλθεν τὰ καλοῦ ῥαδ' ὡς ἔφαθαι. καὶ γὰρ ῥαδ' ὡς τοῖς οἰκιστῶν φίλοις, καὶ δημιουργῶν ποταμῶν τῆς Συρακυσίων, πολλὰ κίς ἔφαθαι τὴν καὶ χρεῖν ἔχον, ὅτι βουλόμηνος οἰσῶν Σικελίας, ἐπεγράφατο τὴν αὐτὸν ποταμῶν ἔφαθαι. ὅτι τῆς οἰκίας ἱερῶν ἰδρυομένων ἀνδραγαθίας ἔθυσσε, αὐτῶν δὲ τὴν οἰκίαν ἱερῶν δαίμωνι κατέρωσεν· ὅτι τῆς οἰκίας ἵνι ἔξειλον αὐτῶν στρατηγίας ὅσῳ τῶν οἱ Συρακυσίοι, καὶ τῶν ἀγῶν τῶν ἠδίστων καὶ κίς ὄν· ὅτι καὶ ὁ πλείστον τῶν χρεῖτος κατεργάσασθαι, μετὰ πεμψάνδρος οἰκιστῶν τὴν γυναικῶν καὶ τοῖς παῖδας. οὐ γὰρ ἐπὶ μῆλθεν εἰς Κόρινθον, ὅσῳ κατέμιξε τοῖς Ἑλλήνων οἰκιστῶν ἑαυτὸν, ὅσῳ τῶν πολιτικῶν φθῶν παρῆδωκεν, (εἰς ὃν οἱ πλείστοι τῶν στρατηγῶν, ἀπληστία ἡμῶν καὶ διωάμεως, ἔξοκίλλοισιν) ἀλλ' ἐκεῖ κατέμηνεν, τοῖς ἐφ' ἑαυτοῦ μεμηχανημένοις ἀγαθῶν χρεῖτος ὡν μέγιστον ἵνι ὁ πόλις Ἰσάτου καὶ μυριάδας ἀνδραγαθῶν δι' ἑαυτὸν ἐφορᾶν διδάμοιούσας. ἐπεὶ ὃ χρεῖτος (ὡς ἔοικεν) ἔμνον πᾶσι χρεῖτος ὅσῳ ἔφαθαι, καὶ Σιμωνίδῳ, ἀλλὰ καὶ πᾶσι δημιουργῶν συκοφαντῶν, ἐπεχείρησεν καὶ Τιμολέοντι δύο τῶν δημιουργῶν, Λαφύσιος καὶ Δημάμετος. ὧν Λαφύσιος μὲν αὐτὸν πρὸς πᾶσι δίκην κατέργασεν, ὅσῳ εἰσθορῶσεν, ὅσῳ καλῶν τοῖς πολέτας· ἐκὼν γὰρ αὐτὸς ὑπομείναι Ἰσάτου πόνοις καὶ κινδύνοις ὑπὸ τῶν τοῖς νόμοις χρεῖτος τῶν βουλόμηνος Συρακυσίων, τῶν ὃ Δημάμετος πολλὰ

Υ

κατηγορήσας ἐν ἐκκλησίᾳ τῆς στρατηγίας, πρὸς ἐκεῖνον
 μὲν ὁσὲν αὐτεῖπεν, τοῖς δὲ θεοῖς ἐφη χάριν ὀφείλῃν, ἧς ἐξέτα-
 το Συρακυσίοις ἐπιθεῖν τῆς παρρησίας κρείους ἡμομένοις.
 μέγιστα δὲ οὐνοὶ καλλιέτα τῶν καὶ αὐτὸν Ἑλλήνων ὁμολο-
 γουμένως ἀφ' ὧν ἀξίωμα ἔργα καὶ μόνος, ἐφ' αἷς οἱ σφι-
 γαὶ ἀφ' ἧς λόγων τῶν περὶ ἡμετέρων ἀετιρεχάστων πρὸς
 ἑξῆς τοῖς Ἑλλήνας, ἐν αὐταῖς ἀρετὰς ὄσας, καὶ τὴν αὐτῶν
 κακῶν, ἀ τὴν ἀρετὰν Ἑλλάδα κατέχεν, ὑπὸ τῆς τύ-
 χης προερχομένης ἀσπίδα καὶ καθαρός, ἐπιδοξάμε-
 νος δὲ διήνοτα μὲν καὶ ἀνδρείαν τοῖς βαρβαροῖς καὶ τοῖς τυράν-
 νοις, δικαιοσύνην δὲ καὶ πρᾶξιν τοῖς Ἑλλήσι καὶ τοῖς φί-
 λοις, πᾶσι δὲ πλείστα ἔπραξε τῶν ἀγῶνων ἀδ' ἀκρυβία καὶ ἀπειθή-
 τοῖς πολίταις καὶ ἀρετῆς, κατὰ τὸν δὲ Σικελίαν ἐν οὐδ' ὅ-
 λοις ἔτεσιν ὀκτώ ἀπιδίων καὶ σιωοίκων κακῶν καὶ ἰοσημάτων
 πρὸς τοὺς τοῖς καὶ οὐκ εὐνοῦσι, ἢ δὲ πρὸς τοὺς ἐν ἀπηνεβλίω-
 τῆ ἔσφιν, εἶτα τελέως ἐπηράθη μετ' ὀλίγον, οὐτε αὐτὸς ἐ-
 καταπρᾶσιν πρὸς ἀρχῶν, οὐτε παρονηθεὶς ὑπὸ τῆς τύ-
 χης, ἀλλὰ συτὴνικῆς ἕως (ὡς ἔοικεν) ἀπίας καὶ κατὰ τοῖς
 ἀμα τῶν χροῖω σιωεπιθεμένως. λέγονται γὰρ ὅτι ὀλίγοι τῆ καὶ
 ἡμῶς αὐτὰ ποροσθέντων, ὁμοίως ἀποβαλεῖν τὴν ὄψιν, ὑπὸ
 γήρωσ ἀπομύθασαι. ὁ δὲ Ἄθωσις, ἐπὶ σιωεσῶτος τῆ πρὸς
 Ἰππώνα πολέμου καὶ Μάμερχον, ἐν Μυλλαῖς ἐπιτρεχά-
 πέδου φησὶν ἀπογλαυκῶ δειῶν τὴν ὄψιν αὐτῶν, καὶ πᾶσι φα-
 νερῶν ἡρέσασαι τὴν πῆρωσιν. οὐ μὴν ἀποσῆται ἀφ' ὧν τοῦτο
 πολιορκίας, ἀλλ' ἐμμεῖναιτα τῶν πολέμων λαβὴν τοῖς τυράν-
 νοις, ὡς δὲ ἐπὶ δὴ ἦλθεν εἰς Συρακυσίας, ὁ δὲ ἀποσῆται τῆ
 μοναρχίαν καὶ παρατεῖσθαι τοῖς πολίταις, τῆ πρὸς ἀμάτων εἰς
 τὸ καλλιέσιον ἡκόντων τέλος. ἐκεῖνον μὲν οὐνοὶ αὐτὸν ὑπομεί-
 ναιτα τῆ συμφορῶν ἀλύτως ἦθλον αὐτῶν ἡμῶς ἀφ' ὧν τῆ
 Συρακυσίων ἀξίον ἀγαθὰ τὴν πρὸς τὸν ἀδρα ἡμῶν καὶ
 χάριν, ἡ ἐπεδείξατο πεπηρωμένω, φοιτῶντες ἐπὶ θυεσ
 αὐτῶν, καὶ τῆ ξένων τοῖς παρεπιδημοῦσιν ἀγῶνες εἰς τὴν
 οἰκίαν καὶ τὸ χωρεῖον, ὅπως θεάσασθαι τὸν δειργέτω αὐτῶν,
 ἀγαλλόμενοι καὶ μέγα φρονιῶτες ὅτι παρ' αὐτοῖς εἴλετο
 καταστῆσαι τὸ βίον, οὕτω λαμπερῶς ἐπὶ δὴ οὐδοῦ τ' εἰς τὴ Ἑλ-
 λάδα παρεσκόλασμένως αὐτῶν, ἀφ' ἧς ἐτύχη μὲν, κατὰ
 φροσύνας. πολλὰ δὲ καὶ μεγάλων εἰς τὴ ἐκείνου ἡμῶν γρα-
 φομένων καὶ πρὸς ἀπομένων, ὁσὲν ἦθλον ἡμῶν τὸ φησὶσθασαι
 τῆ τῆ Συρακυσίων δῆμον, ὁσάκις συμπέσει πόλεμος αὐτοῖς
 πρὸς ἀλλοφύλοις, Κορινθίω χρεῶν στρατηγῶν. καλὴν δὲ καὶ
 τὸ πρὸς τῶν ἐκκλησίας γινόμενον ὄψιν εἰς ἡμῶν αὐτῶν παρεῖ-
 χε. τὰ γὰρ ἄλλα δι' αὐτῶν κρινόμενα, ἐπὶ τῶν μετῴνας ἀφ' ὧν
 σπείφας ἐκεῖνον ἐκάλει. ὁ δὲ κερμίζόμενος δι' ἀρετῶν ἐπὶ
 ζῆλως πρὸς τὸ θεῶν ἐπορεύετο, καὶ τῆ ἀπηνεσ, ὡς πρὸς ἐτύγ-
 χουεν κατὰ δῆμον, εἰσαγόμενος, ὁ μὲν δῆμος ἡσάσσετο, μιᾶ
 φωνῇ ποροσθροῦσιν αὐτῶν. ὁ δὲ αὐτὰ σασσάμενος, καὶ χροῖον
 ἡμῶν ἀδὲς τῶν ἀφηνεσ καὶ τοῖς ἐπαῖνοις, εἶτα ἀρετῶσας τῆ
 τῆ δῆμον, ἀπεφαίνετο γινόμενον. ἐπὶ τῆ φροσύνης δὲ τῶν τῆσ,
 οἱ μὲν ὑποπρέτα, πάλιν ἀπηνεσ ἀφ' ὧν τῶν θεῶν τὸ ζῆλως,
 οἱ δὲ πολίται, βοῆ καὶ κρότω πρὸς ἐπὶ μφαντες ἐκεῖνον, ἢ δὲ πᾶ
 λοιπὰ τῆ δημοσίων καὶ αὐτοῖς ἐχρημάτιζον. ἐν τῶν αὐτῆ γῆ-
 ρεσφροῦδμος ἡμῶν μετ' ἀνοίας, ὡς πρὸς πατήρησιν, ἐκ μι-
 κρῶσ ποροφάπως τῶν χροῖω σιωεφαλαμένως, ἐτελῆσθησεν.
 ἡμερῶν δὲ δόξασιν τοῖς μὲν Συρακυσίοις εἰς τὸ πρὸς
 σκόλασαι τὰ πρὸς τῶν φων, τοῖς δὲ ἀδελφείοις καὶ ξένοις, εἰς τὸ σιωελθεῖν, τὰ τε ἄλλα λαμπερῶς χορηγίας ἐτύχεν, καὶ τὸ
 λέχος οἱ φησὶ τῆ νεαρίσκων ποροκείδαιτες ἔφερον κεκοσμημένον ἀφ' ὧν τῆ Διονυσίων τυρανεύων τὸ τε κατεσκαμμένον.

A ctis acta eius lacerasset in cōcionē, nihil respondit ei, tantū ait gratias se debere diis, quos precatus es- set vt Syraculanos videre posset libere loquēdi ius assequutos. Ergo postquam præstantissima & pulcherrima omnium citra controuersiam suæ ætatis Græcorum facta edidit: & ad quas actiones o- rationib semper in cōuentibus Græcos cohorta- bantur sophistæ, in his solus excelluit, atq; ex malis quæ ipsius æuo veterem Græciam agitabant, ante exportatus à fortuna fuit incruentus & mundus: consiliū verò & virtutē suam barbaris tyranniq; probauit: iustitiam atq; mansuetudinem Græcis B & amicis, trophæa præliorum maxima ex parte si- ne lacrymis & luctu ciuiū suorum erexit, Siciliam annis nondū circumactis octo à miseris intestinif que malis ac morbis purā tradidit incolis: ætate iā grauior oculorū caligine captus est, breuiq; post amisit visum, nō quod in culpa ipse fuerit, vellasciuiua sit fortunę suggillatus, sed ex hereditaria cau fa & morbo, meo iudicio, cum ætate impetente. Siquidem non pauci ex illius familia referuntur, qui emarcescente ex senio lumine orbatī fuere. A- thanis bello etiamnū cum Hippone & Mamercō flagrāte Mylis ait aciem eius vitiatam glaucomate fuisse omnibusq; patuisse imminere ei cæcitatem: nec ideo tamen obsidionē eum soluisse, sed in bel- lo perseverantē tyrannos cepisse. Vt tamē regres- sus est Syracusas, deposuisse eū protinus imperiū, & se apud ciues excusasse, quū res ad optimum ter- minum perduxisset. Atq; illum quidē molliter ca- lamitatem suā minus mirum sit tulisse. At Syracu- fanorum in illum operæ pretium est cōmendare honores & gratitudinē, quibus prosequuti cæcū sunt, ianuam eius celebrādo, hospites, qui Syracu- sis forte transirent, domū eius & ad villā deducē- do, quo virū contemplantur ita de ipsis meritū: exultantes gloriātesq; quod reditu in Græciam ad- eo celebri, qui victoriarum nomine manebat eū, contēpto, vitam ei exigere apud se libuisset. Quū autē multæ rogationes ferrentur, multa in laudem illius agerentur, tum eximium hoc sciuit populus Syracusanus, vt quotiescunq; gesturi bellum es- sent cum nationibus exteris, duce vterentur. Co- rinthio. Magnificā etiam mos cōcionem habendi- darum ad laudem eius præbebat speciem. nam disceptabant ipsi per se cætera: ad maiores verò deliberationes illum adhibebant, qui medio fo- ro vehabatur curru ad theatrum, vehiculo in quo E sedebat illato, populus vna voce appellabat salu- tabatque illum. Ille reddita salute, quum aliquid festis vocibus & laudationibus dedisset spatii, au- diebat qua de re deliberarent, inde sententiā suam dicebat. Qua comprobata, reducebant currum par theatrum ministri eius, ciues autem voce, ac- clamazione, plausu eū prosequuti, cætera dispen- sabant per se. Quum tanto honore & beneuolētia esset senectus eius sicut parentis ciuitatis culta, ex leui inualetudine cum senio coniuncta decessit. Spatio certo, quo Syracusani ea quæ ad funus pertinerent, parabat, & vicini peregriniqu; conue- niebant cætera instructa fuerunt magnifice. Le- ctum delecti à populo iuuenes exornatū per Dio- nysiorum iunc dirutam regiam portarentur:

Prosequuta est virorum & mulierum infinita caterua, quorum species omnium coronatorum & candidis vestibus amictorum festum diem representavit. Iam voces & lacrymae cum mortui confusae laudibus, non honoris defunctionem, nec munus publice iniunctum, sed verum desiderium praetulerunt, & synceri gratiam amoris. Lecto denique in rogam illato, Demetrius, praconum illius memoriae omnium vocalissimus, scriptum decretum recitavit huiuscemodi, P O P V L V S Syracusanus sciuit Timoleontem hunc Timodemi filium Corinthium, quod tyrannis obtritis, barbaris superatis, & amplissimis vrbibus quae eversa fuerant incolarum multitudine frequentatis, leges suas Siculis reddiderit, ducentarum minarum impensarum funerandum, honorandum insuper in perpetuum ludis musicis, equestribus, & gymnasticis. Ad haec corpori monumentum in foro fecerunt, quod porticibus postea cinxerunt, ibique palaestris inaedificatis paraverunt iuventuti gymnasium, quod Timoleonteum appellauere. Atque illi, institutis vtentes & legibus quas hic tulerat, per diu in magna egerunt felicitate.

P L V T A R C H I
L. P A V L V S
A E M I L I V S.

V T DESCRIBENDAS VITAS susciperem, feci aliorum gratia: in haec autem nunc & immoror mei ipsius causa, enitens, tanquam in speculo, in historia ad illorum virorum virtutes ut cumque vitam meam componere & confirmare. Est enim haec res prorsus contubernio & conuictui affinis, quum vnumquenque eorum, tanquam ad nos diuertat, vicissim lectione excipientes inuitantesque, reputamus animo qualis quisque & quantus fuerit, ac quae praecipua sunt cognituque pulcherrima, ex rebus eorum gestis excerpimus. Quod gaudium, per deos immortales, eo maius cupias & ad mores limandos efficacius? Democritus enim optandum ait ut auspicias imagines adipiscamur & consentientes, atque ut bonae in nos ex aere quam malae & sinistrae inciderent potius, doctriam falsam & ad infinitas euehentem superstitiones coniciens pro fundamento in philosophia. Nos vero commentatione historiae & lectionis consuetudine comparamus nos ipsi, dum praestantissimorum & clarissimorum virorum memoriae assidue animis nostris excipimus ad elidendum & propellendum, siquid labis vel vitii vel inertiae ex contagione nobiscum necessario versantiu contraxerimus, conuertentes ad elegantissima exempla sedata & placidam mentem. Ex quibus hic in manibus sumpsimus Timoleontis Corinthii & Pauli Aemilii vitam, qui non modo institutis, sed prospera etiam fortuna pariter usi ad res gerendas fuerunt, & ambiguum reliquerunt, felicitate an prudentia potius res maximas gesserint.

Aemiliorum gentem Romae patriciam fuisse & vetustam plerique consentiunt scriptores.

Τὸν Αἰμιλίων οἶκον ἐν Ρώμῃ, τῶν δι' ἡμετέρας γεγενημένων καὶ παλαιῶν, οἱ πλείστοι συγγραφεῖς ὁμολογοῦσιν.

A παρ' ὑπερμπον ἢ πολλὰ μνησάδεις ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ὧν ἕστις μὲν ἰὼ ἡ ἑορτὴ παρέπουσα, πρῶτων ἐστὶ Φωνάριον καὶ καταρξὸς ἐσθῆτας φορηῶτων· Φωνάριον ἢ καὶ δάκρυα συγκεκαυμένα ὡς μακαρισμῶν τῶν τεκνηκῶτος, οὐ γὰρ ἡμῶν ἀφοσίωσιν, ὅσοι δὲ λήγουργίαν ἐκ παρ' εὐλοβύματος, ἀλλὰ πόθον δίχαρον ἐπεδείκνυτο, καὶ χάριν ἀληθινήν δυνόιας. τέλος ἢ τὸ κλίης ἐπὶ τῶν περὶ ἀντεπίσης, Δημήτριος, ὅς ἐστι μέγαλοφρονότατος τῶν τότε κηρύκων, γεγραμμένοι αἰεὶ πε κήρυγμα τοῦτον, Ὁ ΔΗΜΟΣ τῶν Συρακυσίων, Τιμολέοντα Τιμοδήμου, Κοεῖνιον τὸνδε, θάπτει μὲν ἀφ' ἀχρῶτων μνηῶν, ἐτίμησε ἢ

B εἰς τὸν ἀπόδρα χρόνον ἀγῶσι μοισικῆς, ἰππικῆς, γυμνακῆς ὅτι ποὺς τυράννοις καὶ ἀλύσας, καὶ τὰς βαρβαροὺς καὶ ἀπολεμήσας, καὶ τὰς μεγίστας τῶν ἀσάτων πόλεων οἰκίσας, ἀπέδωκε τοῖς νόμοις τοῖς Σικελιώταις. ἐποίησε ἢ τῶν παλαιῶν τῶν σώματος ἐν ἀγορᾷ, καὶ τοῖς ὑπερὸν παρ' εὐλοβύματος, καὶ παλαιῶν ἐνοικοδομησάτους, γυμνασίον τοῖς νέοις ἀνήκον, καὶ Τιμολέοντα παρ' ἐσθῆτας ἀποδρα· αὐτοῖς ἢ χρόνοι πολιτείας καὶ νόμοις οἷς ἐκείνος κατέστησεν, ὅτι πολὺν χρόνον διδάσκοντες διετέλεσαν.

Π Λ Ο Υ Τ Α Ρ Χ Ο Υ
ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΓΑΥΛΟΣ.

E Μοι τῆς τῶν βίων ἀψαδαμ μὲν γραφῆς συνέβη δι' ἐτέρας, ὅτι μὲν ἢ καὶ φιλοχρησὶν ἡδὴ, καὶ δι' ἐμαυτὸν, ὡς ἄρ' ἐἴσοιτο τῆς ἰσορίας παρ' ἡμῶν ἀμωσγάτως κοσμήσιν καὶ ἀφομοιοῦν παρ' ἐς τὰς ἐκείων ἀρετῶν τῶν βίων. ὅσοι γὰρ ἀλλ' ἢ συνδιατήσῃ καὶ συμβιωσῇ ὁ γινόμενον εἰσικεν, ὅταν ἄρ' ὅτι ζηνόμῃνον ἕκαστον αὐτῶν ἐν μέρει ἀφ' ἢ ἰσορίας ὑποδεχόμενοι καὶ παρ' ἀλαμβαίνοντες, ἀναπαράμῃ ὅσοις ἐἴσω, οἷος τε, τὰ κυριώτατα καὶ κάλλιστα παρ' ἐς γὰρ σὶν ἀπὸ τῶν παρ' ἕξων λαμβάνοντες. Φεῦ, Φεῦ· τί πύτου χάριμα μείζον αἰ λάβοις, παρ' ἐς ἐπὶ μὲν ὅσον ἢ ἄρ' ἐν ἐργῶν; Δημόκριτος μὲν γὰρ δὲ χρεῖται φησὶ δὲ ὅπως δὴ λολῶν εἰδῶλων τυχερῶν καὶ τὰ συμφύλα καὶ τὰ χρεῖς ἀμάλλον ἡμῶν ἐκ τῶν παρ' ἕξων ἔτος, ἢ τὰ φαύλα καὶ τὰ σκαμὰ συμφύρηται, λόγον οὗτ' ἀληθῆ, καὶ παρ' ἐς ἀπερῶντοις ἐκ φέροντα δὲ σιδαιμονίας εἰς φιλοφρίαν καὶ ἀβῶλων ἡμῶν ἢ τῆ παρ' ἐπὶ τῶν ἰσορίας ἀφ' ἀρ' ἕξων, καὶ τῆς γραφῆς τῆ σιωπηλαί, παρ' ἀσκαμὰ ἕξων ἑαυτοῖς τὰς τῶν ἀρετῶν καὶ δοκιμωτάτων μνησας ὑποδεχομένοις αἰεὶ τῶν ψυχῆς, εἴτι φαῦλον ἢ κακῶν ἢ ἀχρῶτες αἰ τῶν συνόντων ἐξ ἀνάγκης ὁμιλία παρ' ἀλλοιοσιν, ἐκφράσιν καὶ διωπῆσθαι παρ' ἐς τὰ κάλλιστα τῶν παρ' ἀρετῶν, ἢ ἕξων καὶ παρ' ἐξων ἀποσρέφοντες τῶν ἀχρῶτων. ὧν ἐν ἢ παρ' ἐξων παρ' ἀρετῶν ἀφ' ἀρ' ἕξων τοῖν Τιμολέοντα τῶν Κοεῖνίου καὶ τὸν Αἰμιλίου Γαύλου βίον, ἀνδρῶν οὐ μόνον τῶν ἀρέσεων, ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῆς ἀγαθῶν ὁμοίως κεχρημῶν ὅτι τὰ παρ' ἕξων, καὶ ἀρετῶν φισθήσιν παρ' ἐξων, πότερον δὴ ποτῆ μάλλον ἢ φρονήσῃ τὰ μέγιστα τῶν παρ' ἕξων κατάρθωσαι.

ὅτι δὲ ὁ παλαιὸς αὐτῶν, καὶ τὰ γὰρ τὴν ἐπισημοσύνην ἀπο-
 λιπὼν, Μάρκος ἢ Πυθαγόρα πᾶσι τῶν σοφῶν, δι' αἰμιλίαν
 λόγου καὶ χάριν, Αἰμιλίος προσσηγορεύθη, εἰρήκασιν ἔτι
 τῷ Πυθαγόρα τὴν Νεμᾶ τῶ βασιλέως παύδου ἀναγέν-
 των. οἱ μὲν οὖν πλείστοι τῷ εἰς δόξαν ἀπὸ τῆς οἰκίας ταύτης
 προελθόντων, δι' ἀρετὴν ἢ ἐξήλωσαν ἢ τύχῃσιν. Λου-
 κίου ἢ Παύλου δὲ καὶ Κανίνας ἀτύχημα τὴν τε φρονησιν
 ἀμαχῆ τὴν ἀδρείαν ἐδίδξαν. ὡς γὰρ οὐκ ἐπέσει τὸν σωμαρχόν-
 ταν, κωλύων μάχεσθαι, τῶ μὲν ἀγῶνος ἀκὼν μετέχεν αὐτῷ,
 τῆς δὲ φυγῆς οὐκ ἐκοινώνησεν, ἀλλὰ τῶ σωμαρχόντος τὴν κίν-
 διμον ἐγκαταλίπωντος, αὐτὸς ἕως καὶ μαχόμενος τοῖς πο-
 λεμίοις ἐτελεύτησεν. τούτου θυγάτηρ μὲν Αἰμιλία Σκη-
 πίωνι τῷ μεγάλῳ σωμαρχῆσιν. ἦος ἢ Παύλος Αἰμιλίος,
 καὶ οὐ τὰδε γράφεται, γεροντὸς ἐν ἡλικίᾳ καὶ χαρῶν ἀν-
 θυώτα δόξαι καὶ ἀρεταῖς ἐπιφανέσιν ἀπὸν ἀνδρῶν καὶ με-
 γίστων, διέλαμψεν, ἔταυτὰ τοῖς ἑδοκιμοῦσι τότε νέοις ἐπι-
 τηδύμασιν ἐξήλωσας, ὅθεν αὐτῷ ὄδον ἀπὸ τῆς ἀρχῆς πο-
 ρεύθη. οὐτε γὰρ λόγον ἤσκησεν δικασ, ἀπασμοῖς τε καὶ
 δόξαισιν καὶ φιλοφροσύναις, αἷς ὑποβέροντες οἱ πολλοὶ
 τὸν δῆμον ἐκτῆστο, θεραπείαι καὶ σπουδαῖοι γυμνασμοί,
 πᾶσι ταῖσιν ἐξέλιπε, πρὸς ὁστέτερον ἀφυῶς ἔχον, ὡς δὲ
 ἐκαστέρου κρείττονα τὴν ἀπὸ ἀδρείας καὶ δικαιοσύνης καὶ πί-
 στειος δόξαν αὐτῷ πεποιούμενος, οἷς ἄλλοις διέφερε τῷ
 κατ' ἡλικίαν. πρῶτον γὰρ τῷ ἐπιφανέσιν ἀρχῶν ἀρετα-
 νομίᾳ μετελθὼν, προεκείθη δέκα δυνάμεις ἀνδρῶν σωμαπο-
 ρεφάρμων, οἷς ὑπερῶν ἀπὸ τῆς ὑπατείας ἀφῆκεν. γυμ-
 νασμῶν δὲ ἱερῶν τῷ ἀγούρων προσσηγορευόμενων, οἷς τῆς
 ἀπὸ ὀρήτων καὶ ἀρσημειῶν ἀποδιδόμενοι Ρωμαῖοι μαθη-
 κῆς ἐπισκόποις καὶ φύλακας, οὕτω προσέχε τοῖς παύδοις
 ἔπει, καὶ κατενόησεν τὴν παλαμὴν καὶ τὸ θεῖον ἀλά-
 βαν, ὡς τε λιμνὴν ἀδοκῶσαν εἶναι καὶ ζηλυμνίῳ ἄλλως
 ἐνεκα δόξης τῆς ἱεροσύνης τῷ ἀκροτάτων μίαν ἀποφύσαι
 τεχνῶν, καὶ μὲν τυρῆσαι τοῖς φιλοσόφοις, ὅσοι τὴν διδασκαλίαν
 ὤκεισαν θεραπείας θεῶν ἐπισημῶν εἶναι. πρῶτα γὰρ ἐδρά-
 τῳ μετ' ἐμπειρίας ὑπὸ αὐτῶν καὶ σπουδῆς, γολλίῳ τῷ ἄλ-
 λων ἀγῶνος, ὅτε γίνοιτο πρὸς τούτῳ, καὶ τῶ ἀλαίπωντος οὐ-
 δέν, ὅθεν κακομοιῶτος, ἀλλὰ καὶ τοῖς σωματεροῖσιν αἰεὶ καὶ
 καὶ τῷ μικρῶν ἀφροσύνης, καὶ διδασκῶτος ὡς εἰ τὸ
 θεῖον ἀκροτάτων πῆσιν ἡγεῖται καὶ ἀμεμφές εἶναι τῷ ἀμελειῶν,
 ἀλλὰ τῆ γε πόλιν χαλεπὸν ἢ καὶ ταῦτα συνηώρη καὶ
 παρῶσι. ὁστέτερος γὰρ εἶς ἀρχῆς ἄλλοις, μεγάλῳ τῶ ἀ-
 νομιῶν κινεῖ πολιτείας, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶ μείζονων φρου-
 ρῶν καὶ ἀλαίπωντος οἱ προσηγορευόμενοι τὴν ἐν τοῖς μικροῖς ἀκεί-
 λειαι. ὅμοιοι ἢ καὶ τῷ στρατιωτικῶν ἐθῶν τε καὶ πατερίων
 ἀρεταῖσιν καὶ φύλακα παρεῖχεν αὐτὸν, οὐδὲ μαχητῶν ἐν
 τῷ στρατηγῆ, οὐδὲ ὡς πρὸ οἱ πλείστοι τότε, δόξαισιν ἀρ-
 χῆσιν πρῶτα μινώμνος, διὰ τῶ χαλεπῶν καὶ πρῶτος
 εἶναι τοῖς ἀρχῆσιν, ἀλλὰ ὡς πρὸ ἱερῶν ἄλλων ὀργῶν ἀφῆκεν
 τῷ καὶ τῶ στρατείας ἐθῶν, ἐξηγούμενος ἕκαστα, καὶ φο-
 βερός ὡν τοῖς ἀπειθοῦσι καὶ τῶ ἀλαίπωντος, ὠρθου τὴν πα-
 τείδα, μικροῦ δὲ πᾶρρησιν ἡγούμενος τὸν καὶ τοῖς πολε-
 μίοις, τῶ παμδύμῳ τοῖς πόλιν. συσᾶντος ἢ τοῦ πρὸς Ἀντίοχον τὸν μέγαν πολέμου τοῖς Ρωμαῖοις, καὶ τῷ ἡ-
 γημονικῶν ἀνδρῶν τεταμμένων πρὸς ἐκείνους, ἄλλος ἀπὸ τῆς ἐπαύσεως ἀνέστη πόλεμος, ἐν Ἰβηρία κί-
 νημάτων μεγάλων γυμνασμοῦ. ἐπι τούτων ὁ Αἰμιλίος ἐξεπέμφθη στρατηγός, οὐχ ἔξ ἔχων πελέκει, ὅσοις ἔχου-
 σιν οἱ στρατηγῶντες, ἀλλὰ πρὸς ἀλάτων ἑτέροις ἑσούτοις, ὡς τε τῆς ἀρχῆς ὑπαλιχὸν γυμνασμοῦ τὸ ἀξίωμα.

At eorum autorem qui nomen reliquit familiae,
 Mamercum fuisse Pythagorae sapientis illius filium,
 qui ex dicendi lepore & venustate nomen inue-
 nit Amylii, praedicauerunt nonnulli qui Pythago-
 rae regis Numae institutionem attribuunt. Maxima
 pars eorum, qui clarum nomen ex hac domo ade-
 pti sunt virtutis causa, quam persequuti sunt, letos
 successus habuere. L. Pauli vero clades Cannensis
 iuxta prudentiam atque virtutem declaravit. Ut enim
 adduceret collegam in sententiam suam, pugna ut
 abstineret, nequiuit, praelii dedit se inuitus socium,
 confors fugae non fuit, sed quum autor praelii dese-
Bruisset exercitum, mansit ibi, & pugnas cum hosti-
 bus cecidit. Huius Emilia filia nupsit Africano
 maiori. filius Paulus Aemilius (de quo hic agimus)
 ea adoleuit & emicuit aetate, quae gloria & virtute
 florebat clarissimorum & summorum virorum, & non
 eadem atque illius seculi nobiles iuuenes sequutus
 studia, neque eandem a primo ingressus viam. Neque e-
 nim causas dicere in foro meditabatur: salutare,
 complecti, prensare (quibus rebus insinuantes se multi,
 auram popularem captabant, sedulo populum obser-
 uando) profusus nihil curauit, neutroque inhabilis,
 sed utroque excellentiore fortitudinis, iustitiae, fidei
 quae sit gloria, quibus ilico aequales suos anteiuit.
CPrimum ex maioribus magistratibus edilitius can-
 didatus duodecim competitoribus, quos post ea om-
 nes memorant consules fuisse, praefatus est. Augur
 creatus, (augures Romani auspiciorum & prodigio-
 rum enuntiatorum habent inspectores & custodes) ita veteri-
 bus institutis fuit intentus & perdidit maiorum
 religionem, ut quod sacerdotium honor esse ab
 quibus videbatur & peti nominis tantum causa, vna ostē-
 deret id esse ex summis artibus, suffragareturque
 philosophis qui religionem definiunt colendi
 Dei scientiam esse. Omnia enim perite facie-
 bat & sedulo, ac quum in hoc esset, feriebatur ab
 aliis, neque praetermittebat vel nouabat quic-
Dquam, verum cum collegis semper disceptabat de
 minutis quoque, docebatque eos, ut facilem
 deum & conuenientem delictis existimes, at esse
 reipub. hanc condonationem & veniam grauem.
 Nemo enim magno scelere ab initio rempub.
 turbat statim, sed maiorum curam conculcant,
 qui soluti sunt in paruis. Parem se disciplinae mi-
 litaris maiorumque exactorem & custodem
 praebuit, non blandiebatur in imperio, neque
 (quod eo tempore faciebant plerique) secundos
 magistratus annuebat primis concedendo, &
 venditando se iis quibus praerat, verum tan-
 quam sacrosanctarum aliarum antistes ceremo-
 niarum, ita in disciplina militari singula praescri-
 bendo, contumaces & peccantes plectendo,
 rempublicam constituerebat, institutionis ci-
 uium hostes vincere prope accessorium ducens.
 Bello, quod populus Romanus cum Antiocho
 Magno gerebat, quum praestantissimi duces ef-
 sent contra eum missi, aliud exortum ab occiden-
 te est bellum in Hispania motibus concitatis. Mis-
 sus ad id est praetor L. Paulus, non cum sex fasci-
 bus, quot praetores habent, sed additis sex aliis. Ita
Fhuius praetura dignationem accepit consularem.

Bis barbaros acie fudit triginta millib. cęsis. Videtur ea victoria plane prudētia attribuenta ducis, qui loci opportunitate, & amnis cuiusdā trāfitu, p- cliuē militib. dedit victoriam. Ducenta quinquaginta oppida vltro venientib. in fidem incolis in potestātē redegit. Prouincia pace & fide composita decedens, Romā est reuersus, ne terūcio quidē ex bello opulētior. Fuit etiā alias minus ad rē attentus, splendidus tamen & liberalis ex pręfeti copia, quę ampla nō erat, sed vix doti quę debebatur vxori post obitū eius soluēda. Papiriā duxerat Mafsonis viri consularis filiā, quā quūm lōgo spatio in matrimonio habuisset, licet egregiā sobolē sustulisset ex ea, repudiavit. Hęc fuit quę inclytū illum Scipionē & Fabiū Maximū genuit. Cur eā dimiserit, nō peruenit ad notitiā nostrā causa, sed apparet vere dictum qđ fertur de diuortio: Romanus quispriā nūtiū vxori remiserat. hic corripiētib. eū amicis, quęrentibusqđ, nōne casta, nōne formosa, nōne fęcūda est? prolato calceō, Nōne ornatus est hic, inquit, nonne nouitius? At nemo videt vestriū, vbi pedē meū vrgeat. Profecto magna peccata aperta diuortii excitauerūt inter alios cōiuges. Illę ex asperitate quadā & diffidētia morū leues & celebrę offensiones prętereūt quidē alios, verū alienationes efficiūt in cōsuetudine domestica implacabiles. Ita relicta Papiria, alterā Paulus sibi matrimonio adiūxit, ex qua duos filios editos retinuit in familia. Priores summis & nobilissimis domib. per adoptionem inferuit, maiorē Fabii Maximi, qui cōsul quinquies fuit, minorē Scipionis Africani filius cōsobrinū suum adoptauit, Scipionēqđ nominauit. Filiā vnā Pauli Catonis filius secū matrimonio iūxit, alterā Aelius Tubero, vir optimus, & qui magnificentissime tulit paupertatē. Nā sexdecim propinqui omnes erāt Aelii. Aedes his erāt perangustę, prędio omnes vno se tolerabāt, qui vno in domicilio habitabāt cum numerosā sobole & multis vxoribus, inter quas fuit Pauli, qui bis consul fuerat, bis triumphauerat, filia, verēcundiam paupertatis viri nō habēs, sed per quā erat pauper admirans virtutem. At huius tēporis fratres & cognati, nisi regionibus, fluminibus, murorum diuortii distinxerint communia, & multum inter se spatii interiecerint, non cessant a mutuis contētionib. Hęc consideranda & reputanda cōsiliū admittentibus suggerit historia. Porro Paulus cōsul factus, in Ligures Subalpinos cū exercitu profectus est, bellicosam gentē & ferocē, qui peritiam bellicā a Romanis ditcebāt ex vicinitate. Nam extremā orā Italiae & Alpibus subiectam, eamqđ Alpiūm quę mari Tusco alluitur, Africa ex aduerso posita, colunt Gallis & marinis cōmixti Hispanis. Tractabāt id tēporis etiā rem maritimā, nauigiisque piraticis vsqđ ad columnas Herculis prouecti spoliabāt & deprędabātur mercatores. Hi inferētē arma xl millia numero exceperunt Paulum, ille non plus octo millib. secū ducens cū quintuplo pluribus hostibus signa cōtulit. Vt fusos fugatosqđ muris inclusit, venię & pacis ostēdit iis spē.

Γαλιίας, καὶ καταλήρησα πρὸς τὰς Ἀλπίδας, αὐτῶν τε τῶν Ἀλπεων τὰ κλυζόμενα τὰ Τυρρηνικῶν πελάγῳ, καὶ πρὸς τὴν Λιβύην ἀπὸ τῆς νημερονίας, μεμιγμένοι Γαλάταις καὶ τοῖς πρὸς Ἰβήρων. τότε ἵκηται τῆς θαλάσσης ἀφ' Ἀρμενίων οὐκ ἀφ' ἑσθλῶν, ἀφ' ἑσθλῶν καὶ πρὸς τὴν ἑμπορίαν, ἀχειρηλατῶν Ἡρακλείων ἀναπλέοντες. ὅπτιντος οὖν τῶν Αἰμιλίου, τετρακισμύριοι ἄνθρωποι ὅπλῃσιν ἕσθησαν· ὁ δὲ τοῖς συμπολέμοις ὀκλακιστῶν ἔχων, πέντε πλάστοις οὖσιν αὐτοῖς, σινέβαλε καὶ βεβήλωτος, καὶ κατακλείσας εἰς τὰ τεῖχη, διέδωκε λόγον φιλάνθρωπον καὶ συμ-

Α μάχη μὲν οὖν δις ἐκ παραπύξεως ἐνίκησε τοὺς βαρβάρους, καὶ τεινομένους ἀελῶν· καὶ δοκεῖ δὲ κατόρθωμα τῆς στρατηγίας· ἀφ' ἑσθλῶν γὰρ ἀφ' ἑσθλῶν, καὶ πρὸς τὸν Ἰβήρωνος Διαβασίαν, ῥασιώνων παραπόντος αὐτῶν πρὸς τὸν ἰκκημά τοῖς στρατιώταις. πόλεος δὲ πεντήκοντα καὶ Διακισίας ἐχειρώσατο δεξαρμόνας αὐτὸν ἐκουσίως. ἐν εἰρήνῃ δὲ καὶ πῖσιν συμνημοσμένῳ ἀπολιπὼν τὴν ἐπαρχίαν, εἰς Ῥώμην ἐπαῖνηλθεν, οὐδὲ στραχμῆ μιᾷ γενονῶς δι' ἰσώτερος ὑπὸ τῆς στρατείας, ἡ δὲ καὶ πρὸς τὰλλα στρατηγίας δὲ ἀπὸ τῆς ἀφ' ἑσθλῶν, καὶ ἀφ' ἑσθλῶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων. οὐ πολλὰ δὲ ἡ δὲ, ἀλλὰ καὶ φερνῆς ὀφθαλμοῦ τῆ γυναικί, μετὰ τὸν θάνατον αὐτῆ, γλίχρωσ ἐξήρκεσεν. ἐγγημῶν δὲ Γαπείαν ἀδελφῶν ὑπατικοῦ Μνασῶνος θυγατέρα, καὶ χερσὶν σιωοικῆσας πολὺν ἀφ' ἑσθλῶν τὸν γάμον, καὶ ὅτ' αὐτῆς καλλιτεκρότατος ἄνθρωπος. αὐτῆ γὰρ ἡ τὸν κληρότατον αὐτῆ Σκιπίωνα τεκοῦσα καὶ Μάξιμον Φάβιον. αἴτια δὲ γεγραμμένη τῆ Διακισίας ὅτι ἦλθεν εἰς ἡμᾶς, ἀλλ' ἔοικεν ἀληθῆς ἐστὶν ὁ λόγος πρὸς τὸν γάμου λύσως ἄνθρωπος, ὡς αὐτῆ Ῥωμαῖος ἀπεπέμπετο γυναικα. τῶν δὲ Φίλωνι οὐθετωμένων αὐτῶν, Οὐχὶ σὺ φρον; ἐκ ὁμορφος, οὐχὶ παρθοποιός; πρὸς τῆσ δὲ ὑπόδημα (καλλιὸν αὐτῶ Ῥωμαῖοι καλοῦσιν) εἶπεν, Οὐκ ἀπὸ τῆσ πῆσ δὲ; οὐ νεουργῆς; ἀλλ' ἐκ ἀειδείῃ τῆσ ὑμῶν καθ' ὅ, πῆσ θλίβεται μέγας οὐμός ποῖς. τῶ γὰρ ὄντι, μεγάλα μὲν ἀμφοτέρω ἀναπεπλάσθη γυναικας ἀδελφῶν ἄλλας ἀπὸ ἡλιαδῶνας δὲ ἐκ λῖνος ἀνδρίας, καὶ δεξαρμορίας ἡδῶν, μικρὰ καὶ πυκνά πρὸς σκερῶματῶ, λαϊθάνοντα τῶσ ἄλλοις, ἀφ' ἑσθλῶν πῆσ δὲ ἀντικέσους ἐν τῶσ συμβίωσῃσιν ἀλλοτερότησ. οὕτω δὲ οὖν Αἰμιλίος ἀπαλλαγῆσ τῆσ Γαπείας, ἐπέσθη ἡ γαμῶ, καὶ δύο παῖδας ἀρρένας τεκοῦσας, τούτοις μὲν ὅπτι τῆσ οἰκίας εἶχεν, πῆσ δὲ πρὸς τῶσ εἰσεπέσθησ οἰκοῖς τοῖς μεγίστοις καὶ ἡσθλῶσ τοῖς ὅπτι φανερῶσ αἰτοῖς, τὸν μὲν πρὸς ὁ ὑπερῶσ, ἀπὸ Μαξιμου Φαβίου τῶ πεντάκισ ὑπατῆσ αἰσῶσ, τὸν δὲ νεώτερον, Αφεικῶσ Σκιπῆωνος ὕος, ἀφ' ἑσθλῶν ὄντα, γέλωτος, Σκιπῆωνα πρὸς σκερῶσεν. τῶ δὲ θυγατέρων τῶν Αἰμιλίου τῶ μὲν ὁ Κάππνος ὕος ἐγγημῶ, τῶ δὲ Αἰλιος Τουβέρων, αὐτῆ ἀεισος, καὶ μετὰ πρὸς τῶσ Ῥωμαίων πεία στρατηγῶσ. ἡσθλῶν γὰρ ἐκκαδέκα συγγενῆσ, Αἰλιος πρὸς τῶσ οἰκίδιον ὅπτι μὲν μικρὸν ἡ δὲ αὐτοῖς, καὶ χαλεπὸν ἐν ἡσθλῶσ πῆσιν, μίαν ἐσθλῶν ἡμῶσ μὲν πῆσ δὲ πολλῶν καὶ γυναικῶν. ἐσθλῶσ καὶ ἡ Αἰμιλίου τῶσ δὲ θυγατῆρ ἡ δὲ, δις ὑπατῆσ αἰσῶσ καὶ δις ἀριαμῶσ αἰσῶσ· ἐκ ἀιχμῶσ μὲν τῶ πείαν τῶ ἀνδρῶσ, ἀλλὰ τῶσ μᾶζουσ τῶ δὲ πρὸς τῶσ δις ἡσθλῶσ ἡ δὲ. οἱ δὲ μὲν ἀδελφοὶ καὶ συγγενῆσ, ἀν μὲν κλίμασ καὶ πρὸς τῶσ καὶ Διακισίας οἰκῶσ πακοῖνα, καὶ πολλῶν ὁρυχωρίαν ἐν μέσῳ λαβῶσιν ἀπ' ἀλλήλων, οὐ παύονται Διαφερόμενοι. τῶσ μὲν οὖν ἡ ἡσθλῶσ εἰα λογίζεσθαι καὶ παρεπισχεπεῖν δίδωσ τοῖς σῶζεσθαι βουλομένοισ. ὁ δὲ Αἰμιλίος ὑπατῶσ ἀπὸ δὲ ἡσθλῶσ, ἐσθλῶσ ἐν ὅπτι τῶσ πῆσ αἰσῶσ Λίγυας, οἱ εἶνοι καὶ Λιγυσῆσ οἰκῶσ, μάχμον καὶ θυμοειδῶσ ἔσθλῶσ, ἐμπείρωσ δὲ πολέμῳ δίδασθῶσ μῶσ ὑπὸ Ῥωμαίων, ἀφ' ἑσθλῶσ γῆσιν. τῶ γὰρ ἐσθλῶσ τῶ

βαπτόν. οὐ γὰρ ἴω βουλομένοις τοῖς Ῥωμαίοις πρυτάνεσσιν ἐκκλῆσαι τὸ Λιγύων ἔθνος, ὡς παρ' ἑκαστῆς ἢ παρ' ἑσθλοῦ, ἐμποδῶν κείδρον τοῖς Γαλακτικῶν κινήμασιν ἐπαρωρυμένοις αἰεὶ παρὰ τὴν Ἰταλίαν. πρὸς ὅσους οὖν τὰς Αἰμιλίω, πᾶς τε ναὺς καὶ πᾶς πόλις ἐνεχείρισαν. ὁ δ' ἦ, πᾶς μὲν πόλις ἐσθλὴν ἀδικήσας, ἢ μόνον τὰ τείχη παρὰ τὴν ἀπέδωκε· πᾶς δ' ἦ ναὺς ἀπάσας ἀφείλετο, καὶ πλοῖον ἐσθλὴν ἀδίκῃς τριτοκάλμου μείζον ἀπέλιπε. τοῖς δ' ἠλωκῶσας ὑπὸ τῷ κτ' Ἰωὺ ἢ κατὰ γαλακτικῶν ἀεισώσατο, πολλοὺς ξένους καὶ Ῥωμαίους ἀρεθείας. ἐκείνη μὲν οὖν ἡ ὑπατεία πᾶς εἰρημίας παρὰ ξείνους ἐπιφατεῖς ἔχεν. ὑπερὸν δ' ἢ πολλάκις ποιήσας φανερὸν αὐτὸν αὐτῆς ὑπατείας βουλομένον, καὶ ποτε καὶ παρὰ γαλακτικῶν, ὡς ἀπέτυχε καὶ παρὰ Ῥωμαίων, ὅτι πόνησιν εἶχεν, τῆσιν ἑρῶν ὀπιμελέμενος, καὶ πρὸς πᾶσιν ἀσκαντῆσιν ὀπιχεῖον παιδείας καὶ πάτριον, ὡς παρ' αὐτὸς ἠσκησέν, πᾶσι δ' Ἐλληνικῶν φιλοδοξότερον. ἔγδ' μόνον γραμματικῶν καὶ ἑρῶν καὶ ῥητορῶν, ἀλλὰ καὶ πλάσας, καὶ ζωγράφους, καὶ πῶλων καὶ σκυλακῶν ὀπιχεῖται, καὶ διδάσκαλοι τῆσιν ἐλθόν, ἔφησαν παρὰ τοῖς νεανίσκοις. ὁ δ' ἦ πατὴρ, εἰ μή τι δημοσίον ἐμποδῶν εἴη, παρὰ αἰεὶ μελετῶν καὶ γυμναζομένων, φιλοτεκνίατος Ῥωμαίων γυμνασιάρχος. τῷ δ' δημοσίον παρὰ ξείνων κατὰ τὸν ἔχεινος τότε, καθ' ὃν Γερσί τῶν Μακεδόνων βασιλεῖ πολέμοι ὄντες, ἐν αἰτίαις τοῖς στρατηγῶν εἶχον, ὡς δὲ ἀπφείαν καὶ ἀπολμῖαν ἀγρῶν καὶ κατὰ γαλακτικῶν τοῖς παρὰ ξείνοις χρωμένοις, καὶ παρὰ τοῖς κακῶς μάλλον ἢ ποιῶντες. δὲ πρὸς γὰρ Ἀντίοχοι τὸν ὀπιτεκλήθησαν μέγαν, εἰς ἅσθλα τῆσιν ἄλλης Ἀσίας, ὑπὸ τὸν Ταδρον ἐκβαλόντες καὶ κατὰ κλείσαντες εἰς Συεῖαν, ὅτι μιν εἰσὶ καὶ περὶ κληθῆσιν ἑσθλαῖσι ἀγαπήσαντα τὰ, ἀγαλῶσθαι· ὀλίγη δ' ἦ παρὰ ξείνους ἐν Θεσσαλίᾳ σωτείσαντες Φίλιππον, καὶ τοῖς Ἐλλῆνας ἀπὸ Μακεδόνων ἐλθόντων ἀπφείσαντες· ὡς τε βασιλεῖς ἐσθλῶν κατὰ ξείνους εἰς πόλμαν ἢ διώμαν, Ἀντίοχοι κατὰ πολεμήσαντες· ἐσθλὰ ἀνεκτὸν ἠσκησέν, Γερσί, καθὰ παρ' αἰτίαις τῆσιν Ῥώμης, ἴσον φερῶντο συμπεπλήθησαν, πολλὴν ἦδη χροῖον ἀπὸ τῶν λειψάνων τῆσιν παρὰ ξείνους ἠσκησέν πολεμοῦν παρὰ αἰσῶν· ἀγροῦντες ὅτι πολλῶν τῶν Μακεδόνων διώμαν ἠσκησέν Φίλιππος ἐρῶντο ἀπφείσαντες καὶ μαχίμωντες ἐποίησε. παρὰ ξείνους δ' ἐμιν βραχέως, ἀπφείσαντες δ' ἐξ ἀμύμων. Ἀντίοχοι μείζον διωθητῶν τῶν Ἀλεξάνδρου ἀπφείσαντες καὶ στρατηγῶν, κησῶντο εἰς αὐτῶν καὶ γρῶν τῶν βασιλῶν παρὰ ξείνους, ὑπὸν ἔχε Δημήτριον, οὐ πᾶς Ἀντίοχοι ἰω, ὁ Γονατῶν ἐπονομασθεῖς· τῶν τῶν, Δημήτριος· ὅς αὐτὸς τε βασιλεῖσας χροῖοι ἔπολιον, ὑπὸν τε πᾶσιν ἀπφείσαντες ἀπφείσαντες Φίλιππον, ἐτελέθησαν. δῖσαντες δ' τῶν ἀπαρρηχῶν οἱ παρὰ ξείνους Μακεδόνων, Ἀντίοχον ἐπᾶσανται, τῶν τε διηκῶν ἀπφείσαντες ὅτι, καὶ σιωπηλῶν αὐτῶν τῶν μητέρας τῶν Φιλίππου, παρὰ ξείνους ὀπιτεκλήθησαν καὶ στρατηγῶν, εἴπα, πρὸς ἀμύμων μετείου καὶ κησῶντο βασιλεῖα παρὰ ξείνους ἀπφείσαντες. ἐπικλήθη δ' ἄσθων, ὡς ἐπαρὰ ξείνους μὲν, οὐ τελεσιουργῶν δ' τῶν ἀπφείσαντων. μετὰ τῶν βασιλῶν σασ ὁ Φίλιππος, ἰω θῆσαν ἐν τοῖς μάστις τῶν βασιλῶν, ἐπὶ μείζον ὄν, καὶ δόξαν ἔχεν ὡς ἀπφείσαντες Μακεδόνων εἰς τὸ παλαιὸν ἀξίωμα, καὶ μόνος ὀπιτεκλήθη ἦδη τῶν Ῥωμαίων διώμαν ἀπφείσαντες κατὰ ξείνους. ἠσκησέν ὁ μέγαν μάχην παρὰ ξείνους ἀπφείσαντες τῶν Φλαμίνου, τότε μὲν ἔσθησαν, καὶ πρὸς τὰ κατὰ ξείνους, ἐπέτερε Ῥωμαίοις, καὶ τυχῶν ὀπιτεκλήθησας μετείου ἠσκησέν. ὑπερὸν δ' βαρῶν φέρων, καὶ τῶν βασιλῶν ἀπφείσαντες Ῥωμαίων, ἠσκησέν ἀπφείσαντες ἀπφείσαντες εἰς μάλλον,

A Neq; enim placebat populo Romano gentem Ligusticam prorsus excindere, quasi praefidiū & propugnaculum Gallicis motib. semper in Italiam ingruētibus obiectum. Itaq; in fidem Pauli naues & oppida sua tradidere. Hic vrbes nulla re, nisi quod muros diruit, violatas reddidit iis, naues omnes ademit, nauigiumq; reliquit trium scalmorū nullū maius, multos externos, multosq; ciues Romanos ab illis terra mariq; aptos recepit. Fuit ille cōsulatus his rebus gestis clarus. Post quum saepius declarasset se secundum consulatum cupere, & verò aliquādo fuisset etiam candidatū se professus, vbi
B tulit repulsam & praeteritus est, quieuit deinceps, & sacris curam intēdit, filiosq; in disciplina Romana & veteri, quomodo ipse ante fuerat, exercuit. verū in Graeca ambitiosius. Noui solum enim grāmatici & sophistae & rhetores, sed plastes quoq; pictores, equorū & catulorum rectores, magistri venandi cū adolescentibus versabantur. Pater in liberos Romanorū indulgentissimus, nisi negotiis publicis districtus, spectabat meditante & exercentes se. Ea tempestate, quod ad publicā pertinet, cum Perseo rege Macedonum bellū gerens populos Romanus criminabatur duces, quod imperitia & ignauia tempub. turpiter & fœde administret, & plus acciperēt detrimenti quā inferrent. Qui enim modo Antiochū cognomēto Magnū reliqua cedente Asia vltra Taurū summouerant, atq; in Syriam redegerant (quum praclare tamen secū agi putaret, quod quindecim millibus talentorum redempti pacē) pauloq; ante in Thessalia Philippum opprēsserant, atq; liberauerant a Macedonum iugo Græcos, & cui rex nullus audacia vel viribus erat conferendus, deinceps Antinibalem, indignum existimabant, cum Perseo tanquā populi Romani iusto aduersario, diuina a quo decertare Marte, qui a paternae cladis reliquiis secum belligerabat, nesciū Macedonū vites lōge a victo Philippo valētiores redditas & pugnantiores, q; strictim percurrā, rem ex alto repetēs. Antigonū, qui in Alexandri successoribus & ducibus potētissimus fuit, parata sibi posteriq; appellatione regis, filium Demetriū habuit: cuius fuit Antigonus filius Gonatas dictus, huius Demetrius. Qui quū non diu regnasset, filio etate imberbe relicto Philippo, decessit. Principes verò Macedonū venturi confusionē, quod orbi rege forent, Antigonom defuncti patriuelem ascuerunt, eique collocata
E Philippi matre, primum tutorem atque ducem, deinde moderatum & regno experti vitem, regem consalutauerunt. Hic Deion cognomēto vocatus fuit, quasi promissor non effector pollicitorum. Huic succedens Philippus inter praestantissimos reges adolescens emicuit, praebuitque de se expectationem tanquam Macedoniam in antiquam asserturus maiestatem, & solus incubantem iam omnibus potentiam Romanam retenturus. Cæterum magno prælio apud Scotusam a T. Quintio superatus, tunc quidem metu trepidans, omnia sua populo Romano permisit, ac moderata multa defunctus, acquieuit. Post anxius, & F regnum obtinere beneficio populi Romani rarius captiui potius esse, qui viuere contētus sit in luxu,

quam viri celfo & alto animo præditi, cœpit bellum animo voluere, seq; clã & astute parare. Nam vrbes viæ propinquas & marinas debilitari permittens & aliquatenus defolari (quo despectui esset) magnas vires in mediõ regio coegit: mediterraneas arces, præsidia, & vrbes magna vi armorũ, pecuniæ & iuuenum complēs, instruebat bellum comprimebatq; velut in tenebris abditum. Armorum enim, quantũ triginta millibus militum sufficeret, cõgesserat in armaria. Frumēti intra muros clausi decies octingēta millia medimnorum. Stipendiũ in decem annos decem millium mercenariorum militũ ad tutelã regni præparatum. Cæterum ille antequã hæc mouerēt & in opus educeret, tristitia & mœrore animi est extinctus, q̃ alterum filiũ Demetrium rescuisset ex calumniis se deterioris immerentẽ interfecisse. Superstes filius eius Perseus, hæreditarium cum regno in Romanos suscepit odiũ, tãta molitob ignauia & improbos mœres impar: in quo, quũ vitia multa multiq; morbi inessent, dominabatur avaritia. Fama est eum nec legitime fuisse natũ, vxorem autem Philippi eũ post partum sustulisse à matre fatrice quadam Argolica, Gnathania nomine, & clam sibi subiecisse. Hinc potissimum videtur metu Demetrium peremisse, ne legitimum habēs filiũ domus suam aperiret ignobilitatẽ. Attamen, quãuis focors & sordidus, virib; regni elatus, diu bellum sustinuit reluctatũq; est Romanis: duces Romanos consulares exercitus & classes ingētes repulit, nonnullos etiã pepulit. Nam P. Liciniũ inuadentẽ primum in Macedoniã equestri prælio fudit fugauitq; duo millia quingētos strenuos milites occidit, cepit alios sexcentos. Classẽ quæ ad Oreũ stationẽ habebat, repente adortus viginti cum ipso onere naues onerarias cepit, reliquas frumẽto onustas depresso. Ad hæc quatuor quinquere mibus potitus est, & alterã est pugnam ausus, in qua virum consularem retudit Hostilium, quem per Elimiam in Macedoniam vi conantem pertumpere, inde occulte iter molientem per Thessaliam, laccessens ad pugnam, conterruit. Pro accessione autem belli, quasi, contemptis Romanis, otio abundaret, expeditionẽ fecit in Dardanos. Ibi decem millia barbarorum concidit, & ingentem prædam auertit. Solicitauit etiam clam illos qui Danubium accolunt Gallos, (Bastarnæ dicuntur) gentem equitatu valentem & bellacem. Ille exit præterea per Genthium regem ad societatem belli Illyrios. Fama tenuit barbaros ab eo mercede inductos, vt per inferiorem Galliam secundum mare Adriaticum superfunderent se Italia. Quæ nuntiata mouerunt populum Romanum, vt ommissa in ducibus deligendis gratia atque ambitione, virum prudẽtem & rerum magnarum gendarum peritum præficerent exercitui. Is Paulus Aemilius erat, prouecta iã ætate & annos natus circiter sexaginta, sed corpore viuido, succinctus propinquus & filiis iuuenibus, item præpotētium amicorum frequentia & necessariorum: qui omnes suaferunt ei vt consulatum deferenti morem gereret populo. At ille fastidiosius primum reiciebat plebem, & quasi auersus à magistratu gerendo, repudiabat munus eius & studium

A ἡ φρόνημα καὶ θυμὸν ἐχόντος ἀνδρός, ἐπεὶ καὶ τῷ πολέμῳ τὴν γνώμην, καὶ συνετάπητο λαθρα καὶ πλοῦργας. τῷ γὰρ πολέμων τὰς ἐνοδοὺς καὶ τὰ θάλασσιον, ἀδελφεὺς ἡμομένων ποσειδωνίων καὶ ὑπερήμοις, ὡς καὶ αὐτοφρονεῖσθαι, πολλὴν αὐτῷ στυγῆν διώκειν, καὶ τὰ μεσογῆα χερσὶ καὶ φρουρίαι καὶ πόλεις, ὀπλων καὶ χερμάτων πολλῶν καὶ σωματῶν ἀκμαζόντων ἐμπέπληκώς, ἐσωμάσθη τὸν πόλεμον, καὶ συνεῖχεν ὡς τὰρ ἐκκεχυμένον ἀδελφῶς. ὀπλων μὲν γὰρ ἄφρονων ἀπέκλειτο θεῖς μυριάδας· ὀκλακῶσαι δὲ οἴτου μεδίμων ἦσαν ἐκ τῶν ἐνοδομηδῶν τοῖς τείχεσι χερμάτων ὅσον ἦρκει μιᾶς φούρας ἔτη δέκα μυριοὺς βέβη. ἡ πολεμικὴ τῆς χώρας ἀλλ' ἐκείνος μὲν οὐκ ἐφθι τῶν τακτικῶν καὶ ποσειδωνιαίων εἰς ἔργον, ὑπὸ λύπης καὶ διζυμίας ποσειδωνίων τὸν βίον. ἐργῶ γὰρ ἀδίκως τὸν ἔτερον τῷ ἡδὲν Δημήτριον ἐκ ἀβουλῆς τῶν χείρων ἀθηναίων. ὁ δὲ ἀπὸ τῆς πόλεως ἦεν αὐτῷ Περσῆς, ἀμα τῇ βασιλείᾳ διεδέξατο τὸν ποσειδωνιαίων ἐργῶν, ἐκ ὧν ἐχέριος ἐπέκειν, ἔλα μικροτῆρα καὶ μοχθηρὰ ἡτοῖς, ἐκ τῶν παθῶν τε πλοῦδα πῶν καὶ νοσημάτων ἐνότων, ἐπὶ τῷ δὲ ἐν ἡ φυλαργυρία. λέγεται δὲ μηδὲ γήσιος φῶναι, λαβὴν δὲ αὐτὸν ἡ στωικῶσα τῷ Φιλίππῳ νεογόνῳ, ἀκέραιος υἱὸς Ἀργολικῆς, Γναθανίας τοῦ ὄνομα, τεκνύσης, καὶ λαβὴν ὑποβαλομένη. ἐξ ἧς καὶ μάστιγα δοκεῖ τὸν Δημήτριον φοβηθεῖς ἀποκτεῖναι, μὴ γήσιον ἔχων ὁ οἶκος ἀκέραιος, ἀποκαλύψῃ τὴν ἐκείνου νοθείαν. ἐμὴν ἀλλὰ καὶ τῶν ἀθηναίων καὶ λαβῆς, ὑπὸ βάρους τῶν ποσειδωνιαίων ἀναφρονῶν τῶν πόλεμον ἔση, καὶ διηρείσασθαι πολλὴν χροῖον, ἡγεμονίας τε Ρωμαίων ὑπαλικῶν καὶ στρατεύματα καὶ πόλεις μεγάλους ἀποκτείναντες, οἶων δὲ καὶ κρατήσας. Πόπλιον τε γὰρ Δικίνιον ἐμβαλόντα τῶν τῶν εἰς Μακεδονίαν, βεβαλῶντος ἰππομαχία, διχαλίους πελαγονίους ἀνδρας ἀγαθοὺς ἀπέκτενε, καὶ τῶν ἀλλοῖς ἐξακροῖσις ἔλαβε. τῷ τε ναυστῶν τῶν ὠρεῶν ὀρμονίος, ἀποκτείναντος ὀπίπλου θελῶντος, εἴκοσι μὲν αὐτοφρονῶν ὀκλακῶν ἐχειρώσασθαι, τὰς δὲ ἄλλας οἴτου γεμούσας κατέδυσεν. ἐκράτησε δὲ καὶ πεντηκῆα τέσσαρα, καὶ μάχην ἐπολέμησεν τὸν δὲ ἑτερον, ἐκ τῆς τῶν ὑπαλικῶν ὀσίλιον ἀπεκρούσασθαι, καὶ βιαζόμενον καὶ τὰς ἑλιμίας, λαθρα δὲ ἔλα Θεσσαλίας ἐμβαλόντα ποσειδωνιαίων εἰς μάχην, ἐφόβησεν. παρεργῶν δὲ τὸν πόλεμον στρατείας ὅτι Δαρδανεύς θελῶντος, ὡς δὲ τῶν Ρωμαίων ὑπερφορῶν καὶ χολάζων, μυριοὺς τῶν βαρβάρων κατέκοψεν, καὶ λείαν ἡλάσασθαι πολλῶν. ὑπεκίθη δὲ καὶ Γαλατίας τοῖς τῶν ἑσθῶν ὀκλακῶν, οἱ Βασάραι καλοῦνται, στρατὸν ἰπποτικὸν καὶ μάχων. Ἰλλυριοὺς τε ἀπὸ Γαίθου τῶν βασιλέως παρεκίθη σινεφάλαξ τῶν πόλεμον. καὶ λόγος κατέχεν ὡς τῶν βαρβάρων μιᾶς πεπεσμένων ὑπὸ αὐτῶν, ἀπὸ τῆς κατὰ Γαλατίας τῶν τῶν Ἀδριατικῶν ἐμβαλόντων εἰς τὴν Ἰταλίαν. ταῦτα τοῖς Ρωμαίοις πτωχνομένοις, ἐδοκίμασε τῶν στρατηγῶν χερσὶ καὶ ποσειδωνιαίων ἐάσαι τὰς αὐτοὺς, καλὴν δὲ τὴν ἡγεμονίαν ἀνδρα νοῦν ἐχοῖσα, καὶ ποσειδωνιαίων χερσὶ καὶ ποσειδωνιαίων ἀνδρα νοῦν ἐχοῖσα, καὶ ποσειδωνιαίων χερσὶ καὶ ποσειδωνιαίων ἀνδρα νοῦν ἐχοῖσα.

γα δυνάμειον, οἱ πόρτες αὐτὸν ὑπακοῦσαι καλοῦντι τῷ δῆμῳ ποσειδωνιαίων ὑπατείας ἐπέθον. ὁ δὲ κατ' ἀρχαίαν μὲν ἐδρῶντο ποσειδωνιαίων τοῖς πολλοῖς, καὶ δίκλινε τὴν φιλοδημίαν αὐτῶν καὶ τὴν αὐτοδῶν, ὡς μὴ δεόμενος τῶν ἀρχῶν.

φοιτώντων ἢ καθ' ἡμέραν ὅτι θύρας, καὶ παροικουμένων
αὐτὸν εἰς ἀγροῦν, καὶ κατὰ βουλήν, ἐπειδή καὶ φανεῖς δι-
θύς εἰς τοὺς μέθοδοι τῆς ὑπατείας, ἐδόξεν οὐκ ἀρχὴν ἀ-
φ' ὁμοῦ, ἀλλὰ νίκην καὶ κράτος πολέμου κηρύττειν, καὶ δι-
δοῖς τοῖς πολίταις κατὰ βουλήν εἰς τὸ πεδίον. μὲν τὸ αὐτῆς ἐλ-
πίδος καὶ παροικίας ἐδέξατο πάντες αὐτὸν, καὶ κατέστησαν
ὑπατὸν τὸ δόξασαν, οὐκ εἰσάντες κληρὸν ἡγεῖσθαι, κατὰ
τὸ εἰσὶν πρὸς τῆς ἐπαρχίας, ἀλλ' ὅπως ἐκείνη φησὶ σά-
μιοι τῶ Μακεδονικῷ πολέμῳ τῆς ἡγεμονίας. λέγεται δὲ
αὐτὸν, ὡς ἀνηγορεύθη καὶ τῶ Περσέως στρατηγὸς τὸ δὲ δὴ-
μου πρῶτος, οἷα δὲ παροικίαν λαμβάνει, ὅρῳ δὲ θυ-
γάτειον τῆς Τερπῆαν δεδακρυμένῳ, ἐπιπαθῖον οὖσα. ἀ-
παύσθη δὲ αὐτῶν, ἐρωτᾷν ἐφ' ὅτῳ λελοπῆται. τῶ δὲ
" πρὸς ἀποδοῦναι καὶ ἀφιλῆσαι, οὐ γὰρ οἶδα (εἶπεν) ὡ πα-
" τερὸς πῆμιν ὁ Περσὸς τέθνηκεν; λέγουσαν κωιδίον στυγ-
" φον, οὕτω παροικίαν ἀφ' ὁμοῦ. καὶ τὸν Αἰμίλιον, Ἀγαθὴν τύ-
" χην (φάναι) ὡ θύγατερ, καὶ δέχομαι τὸν οἰωνόν. ταῦτα μὲν οὖν
Κικέρων ὁ ῥήτωρ εἰς τοὺς πρὸς Μακεδονίαν ἐπέγραψεν. εἰς ὅτων δὲ
τῆς ὑπατείας λαβόντων, οἷα ἀποδοῦναι ἡγεμονίαν, καὶ
παροικίαν φιλοφρονέως τὸν δῆμον ἀπὸ τῆς βήματος, Αἰ-
μίλιος εἰς ἐκκλησίαν ἀναγαγὼν τοὺς πολίτας, τῶ μὲν παρο-
κίαν ὑπατείας μετελθεῖν ἔφη αὐτὸς ἀρχὴν δεόμενος, τῶ
δὲ δόξασαν, ἐκείνων στρατηγὸν δεόμενον. δι' ὁ μνηστῆρ ἄν-
τις χάριν ἔχον. ἀλλ' εἰ νομίζουσιν δι' ἐτέρου βέλτιον ἔξεν τὰ
καὶ τὸν πόλεμον, ἐξίστασθαι τῆς ἡγεμονίας. εἰ δὲ πιστεύουσιν
αὐτῶ, μὴ παροικίαν ἀποδοῦναι μὴ δὲ λογοποιεῖν, ἀλλ' ὑποσχεθῆναι
σιωπῆ τὰ δέοντα πρὸς τὸν πόλεμον, ὡς εἰς ἀρχὸν ἀρχὴν
ζητῶσιν, ἐπιμαλκὸν ἢ ἄν κατὰ ἀγαλλασοῖς εἰς τὰς ἐρατείας ἐ-
σομένους. ἀπὸ τούτων τῶ λόγων, πολλῶν μὲν ἀπὸ πρὸς αὐ-
τὸν ἐπεποίησεν τοῖς πολίταις, μετὰ τὴν ἢ παροικίαν τὸ
μέλλοιτος. ἠδὲ μνηστῆρ ὅτι τοῖς κρακύνοντες πα-
ρελθόντες, εἴλοιο παρρησίαν ἔχοντες καὶ φρονημα ἐρατη-
γόν. οὕτως ὅτι τὰ κρατεῖν καὶ μέγιστος εἶναι τῶ ἄλλων, ἀρετῆς
καὶ τῶ καλῶ δόξασαν ὁ Ρωμαίων δῆμος. Αἰμίλιον δὲ Παύλον
ὡς ἐξώρμησεν ὅτι ἐρατείας, πλοῦ μὲν ὀτυχία καὶ ῥασώ-
νη κηρύττειν πορείας καὶ δαίμονα τίθημι, σιωπῆ καὶ μετὰ
ἀσφαλείας εἰς τὸ ἐρατὸ πεδίον κηρύττειν. τῶ δὲ πολέμου καὶ
τῆς ἐρατείας αὐτῶ, ὅ μὲν τὸ λυμὸς οὐκ ὄνη, ὅ δὲ βουλή-
μασι κηρύττει, ὅ δὲ φίλων ἐκ θυμῶν ὑπηρεσίας, ὅ δὲ
τὰ πρὸς τὰ δεινὰ παρρησίαν καὶ κηρύττει λογισμοῖς ἀρετῶ-
σιν, ὅρων ἀρετῶν ἀγαλλόμενος, οὐκ ἔχω τῆς λεγομένης πρὸ
ἀνδρὸς ὀτυχία λαμβάνειν ἀποδοῦναι καὶ ἀρετῶν ἔργον
οἷα ἐτέρων ἐρατηγῶν. εἰ μὴ τις ἀρετῶν τῶ Περσέως φιλαργυ-
εῖαν Αἰμίλιον τῶ ἀγαθῶ πρὸς τὰ ἀρετῶν ἀγαλλόμενος
ἀγαλλόμενος, ἢ λαμβάνει καὶ μετὰ τὸν πόλεμον ἀ-
ρετῶν ἀγαλλόμενος. ἢ καὶ μὲν γὰρ αὐτῶ δεινῶν Βα-
σάρται, μύριοι μὲν ἵπποις, μύριοι δὲ ἀρετῶν, μισθοφό-
ροι πάντες, ἀνδρῶν οὐ γεωργεῖν εἰδότες, ἐπὶ πρὸν, ἐκ ἀπὸ ποι-
μῶν ζῆν ἡγεμόνες, ἀλλ' ἐν ἔργῳ καὶ μίαν τέχνην μελετῶ-
ντες, ἀεὶ μάχεσθαι καὶ κηρύττειν τῶ ἀνηπαθημένων. ὡς ὅτι
εἰ τῶ Μνηστῆρ κατὰ ἐρατῶν ἀρετῶν ἐπεμύνησεν
τοῖς πρὸς τῶ βασιλέως, ἀνδρῶν ὑψηλοῖ μὲν τὰ σώματα,
θαυμαστοὶ δὲ τὰς μελέτας, μετὰ τὸν πόλεμον ὅ δὲ λαμβάνει τὰς
κατὰ τῶ πολέμων ἀπὸ τῶν, θάρσος παρέστησαν τοῖς Μακεδόσι, καὶ δόξαν ὡς τῶ Ρωμαίων οὐκ ὑποδύοντων,

A Verum quum quotidie assidui essent ad ianuam eius, atq; in forum cum euocarent increparentq; paruit. Qui simul vt in cœtu cãdidatorũ consularium apparuit, nõ consulatũ visus est accepturus, sed victoriam & bellilactũ successũ adferre. Quũ hoc populo dedisset, vt in campum descenderet, omnes eum ingenti cum spe & alacritate acceperunt, creaueruntq; iterum consulẽ, nec sortiri, vt affolet in aliis prouinciis, permiserunt, sed extemplo prouinciam ei Macedoniam decreuerũt. Dicitur quum dux designatus aduersus Persen esset, à toto populo deductus domum honorifice, filiolam Tertiam, admodum puellã, offendisse plorãtem, eam appellasse, & quid tristis esset, quãsisse. Illam eũ complexã & deosculatam dixisse, Nescis, pater, Persen nostrum perisse? catellum domesticum eius nominis significans. Paulus autem respõdissẽ, Bene habet, accipio filia omen. Hoc Cicero orator in libris De diuinatione prodidit. Moris erat vt qui consalutatus consul esset, quasi aliquam gratiam referret populo, eumq; pro rostris benigne appellaret: at Paulus aduocata concione, priorem ait se consulatũ, quod honores quæreret, petissẽ, alterum, quod illi quærerent imperatorem. quare nullam se ipsis habere gratiam, sed si per alium existiment rectius ipsos bellum exequuturos, cedere se prouincia: sin autẽ id sibi credãt, ne muneri imperatorio ingerãt se, rumores ne serãt, & debitum manus præstent in bello, obedienter: nam si imperatori animũ inducant imperare, multo quam nunc magis ridiculos in expeditionibus fore. Hac oratione magnã sui reuerentiam ciuibus, magnã futuri expectationem impressit gratulantib. cunctis quod præteritis blandis, ducem elegissent libertate dicendi & grauitate præditum. Ita quo rerũ potiretur & omnium euaderet maximus, virtuti & honesto populus Romanus seruibat. Porro quod Paulus Æmilius, postquam ad bellum est profectus, secunda nauigatione & facili vsus itinere expedite & secure peruenerit in castra, felicitati eius assigno: at quũ bellum & imperium eius partim acri audacia videã, partim bono consilio, partim amicorum enixa opera, partim præsentis in periculis animo & certis rationib. administratum, non habeo celebratẽ eius felicitati præclarum & insigne opus, vt ceterorũ ducum, tribuere. Nisi sane rebus gestis Pauli dicas secundam fuisse fortunam Persei sordes, quæ splendidas & magnificas Macedonum vires spe ad bellum arrectas euerterunt, & prostrauerũt pecuniaz amore torpescetes. Siquidem suppetias ei Bastarnæ veniebant decem millia equitum, par numerus peditum qui iungebãt cursum equis, & inuicem prolapsorum equitum vacuos capiebant equos, omnes mercede militiam sequentes, qui nec agriculturam nec nauiculariam nosent, nec pecore pascendo vitam tolerare, verum vnum opus, vnam meditentur artem, perpetuo præliari & vincere acie hostes. Hi postquã in Medica vnis castris fuerũt cum Macedonibus commisti, proceris corporibus viri, mirabili exercitatione, grandiloqui, & mirifice aduersus hostes minaces, confirmauerunt Macedonas, opinionemq; præbuerunt iis, fore vt exhorrescerent nec tolerarent Romani conspectum eorum,

vel horrendam & trucem iactationem. Ad eum modum quum Perseus suorum pectora acuisset, & tanta inflasset spe, simul vt postulati ab eo sunt milleni in duces aurei, ad tantam auri summam vertigine hebescens, & dementia præ fordibus captus, renuntiavit repudiavitq; hanc societatem, tanquam dispensator non hostis esset populi Romani, & exactam impensæ esset rationem relaturus iis cum quibus bellum gerebat, quum præceptores, quid faciendum ipsi esset, haberet eos quibus præter alium apparatus centum milia militum erant parata & præsto quum vsus postularer. Hic verò qui cum tantis viribus & cum tanto colucltabatur bello, cuius tam essent ingentes accessorii in milites sumptus, metiebatur & obfignabat aurum, veritus, sicut alienum, attingere. Atq; hæc faciebat is qui non Lydis prognatus nec Phœnicibus esset, sed Alexandri & Philippi vendicaret ex propinquitate virtutem, qui, quod imperium pecunia non pecuniam imperio venalem duce- rent, rerum sunt potiti: dicebant enim vires expugnare Græciæ non Philippum, sed Philippi aurum. Alexander, quum expeditionem in Indos suscepisset, graues autem & impeditos videret præda Persica Macedonas, primus flammam subdidit regis plaustri, inde cæteros induxit vt se imitari, ad bellum agiles & expediti pergerent. Perseus vero aurum sibi, liberis & regno suffundens, noluit paucis seruari, sed cum multis abductus pecuniosus captius ob oculos ponere voluit populo Romano quam multis in vsum eorum comparisset seposuissetq;. Neq; Gallos modo remisit delusos, verum etiam Illyriorum regem Genthium ad belli societatem spe trecentorum talentorum pellexit, pecuniamque legatis eius annumeravit & signare permisit iis. Vbi credidit tenere se quæ poposcerat Genthium, nefandum peregit & atrox facinus. Legatos Romanos, qui missi ad se erant, apprehensos coniecit in custodiam. Ibi nihil iam pecunia ratus ad concitandum in Romanos Genthium opus esse, sed contraxisse eum maximas necessitates ad hostilitatem, & in bellum se per iniuriam tantam demisisse, miserum trecentis illis talentis defraudavit, nec curæ ei fuit quod paucis diebus à L. Anicio, qui cum exercitu in eum fuit missus, cum liberis & coniuge, veluti ex nido, suffolleretur regno. Aduersus hunc Paulus aduersariū veniens, illum flocci pependit, apparatus non contempsit. Equitum erant ei quatuor millia, pedites phalangitæ non multo minus quadraginta millia. Ille ad mare sedens sub Olympo locis impenetrabilibus, quæ vndique præfidiis ab ipso & propugnaculis ligneis erant septa, securus agebat, attriturum se tempore, & sumptibus confulem ratus. Enim verò hic animo in omne consilium intentus, & omnem mouens lapidem, quum milites ex priore licentia moræ cerneret impatientes, verbisque multa quid factum oportuisset, quasi duces forent, inaniter iactantes, increpuit eos, edixitq; ne se torquerent, nec quicquam curarent nisi vt corpus & atma sua quisque præstaret expedita, gladioque more Romano vteretur, vbi signum datum ab imperatore esset:

δείας ὅ τῆς παρόθεν τὸν στρατὸν ὄραν δυσαναγεωῶπα, καὶ λόγῳ πολλὰ διαφρατηροῦντα τῶν ἀποστάτων, ἐπετίμησεν αὐτοῖς, καὶ παρήγγειλε μηδὲν πολυπραγμονεῖν, μηδὲ φροντίζειν, ἀλλ' ἢ τὸ σῶμα θεῶν καὶ τὴν πανοπλίαν ἕκαστον, ὅπως σφερῶν παρέξῃ, καὶ χρῆσεται Ῥωμαϊκῶς τῆ μαχαίρα, τὸν χειρὸν παρὰ δότος τῆ στρατηγού.

A ἄλλ' ἐκπλαγῆσθμένων τὴν ὄψιν αὐτῶν καὶ τὴν κίνησιν ἐκφυλὸν οὐσαν καὶ διεσπασσῶσαν. οὕτω διαφρατίζεις αὐτοῖς τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὤτοι ἐμπλήσας ἐλπίδων, αἰτούμενος καθ' ἕκαστον ἡγεμόνα χιλίους, πρὸς τὸν γυμνάσιον τῶν χειρῶν πλῆθος ἰλιγγιάσας καὶ τῶν φρονήσας, ὑπὸ μικρολογίας ἀπέπατο καὶ παρήγγειλε τὴν σύμμαχον, ὡς αὐτοῖς κρονοῦν, οὐ πολὺν Ῥωμαίοις, καὶ λογισμὸν ἀποδόσεων ἀκροῦν τῆς εἰς τὸν πόλεμον διαπόνης οἷς ἐπολέμῃ, καὶ διδασκάλους εἶχεν ἑκάστοις οἱ ἄλλης τῶν ἀποστάτων, τῶν δὲ καμειάδων ἦσαν ἡθροισμένοι καὶ παρὰ ὅσῃ τὰς χρεῖας. ὁ δὲ πρὸς διώματιν αἰτάρων τηλικαύτῃ καὶ πόλεμον, οὐ τοσοῦτον ἢ τῶν ἀποστάτων, διεμέτρῃ καὶ παρεσημάνετο τὸ χρεῖον, ἀφασαθὰ δεδίως ὡς αὐτὸν ἀλλοτείων. καὶ ταῦτ' ἐπείθετο οὐ Λυδῶν, οὐδὲ Φοινίκων χειρῶν, ἀλλὰ τῆς Ἀλεξάνδρου καὶ Φιλίππου κατὰ συγκρίσειν στρατῶν μετὰ τοῦτοῦτο, οἱ τὰ τὰ παρὰ γὰρ τῶν χρεῖματων ἀνηπά, μὴ τὰ χρεῖματα τῶν ἀποστάτων ἡγεῖσθαι, πύργων ἐκέρησεν. ἰρρέθη γὰρ ὅτι τὰς πόλεις ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων οὐ Φίλιππος, ἀλλὰ τὸ Φιλίππου χρεῖον. Ἀλέξανδρος δὲ τῆς ἐπὶ Ἰνδοῖς στρατείας ἀποτόμος, καὶ βαρῶν ὄραν καὶ δὲ σὸν ἤδη τὸν Περσικὸν ἐφελεχθῆσθαι πλοῦτον τοῖς Μακεδόνας, παρὰ τὰς ἐπέθετο τὰς βασιλικὰς ἀμαξάς, εἶτα τοῖς ἄλλοις ἐπέτε ταῦτο ποιήσαντας, ἐλάφους ἀναζεύξαι πρὸς τὸν πόλεμον, ὡς αὐτὸν λευκῶν. Περσὶς δὲ τὸν χρεῖον, αὐτὸς αὐτὸ καὶ τέκνων καὶ βασιλείας καταχρόνος, οὐκ ἠθέλησεν δι' ὀλίγων σωθῆναι χρεῖματων, ἀλλὰ μετὰ πολλὰν κριμασίαν ὁ πλούσιος ἀχμαλώτης, ὅτι δειξάσθαι Ῥωμαίοις ὅσα φεισάμενος ἐτήρησεν αὐτοῖς. οὐ γὰρ μόνον ἀπέπεμψε τοῖς Γαλάταις φεισάμενος, ἀλλὰ καὶ Γένηον ἐπέπεμψε.

D τὸν Ἰλλυριὸν ὅτι τριακισίους ἑκατάμην σκευάσθαι τῶν πολέμων, τὰ μὲν χρεῖματα τοῖς παρ' αὐτῶν πεμψέσθαι τὸν ποῦτον ἡεθροισμένα, καὶ κατασημάσθαι παρὰ τὸν ὡς ὅτι παρὰ τοῖς εἶχεν ἢ ἦσεν ὁ Γένιος, ἔργον ἀσθεῖς καὶ δεινὸν ἔδρασεν, (παρὰ τοῖς γὰρ ἐλθόντας Ῥωμαίων πρὸς αὐτὸν σκευάσθαι καὶ κατεδρασε) ἡθροῦτος ὁ Περσὶς οὐδὲν ἐπὶ δεῖσθαι τῶν χρεῖματων τὴν ἐκπολέμῃσιν, ἀλλὰ τὰς Γενηίου προδεδωκῶτος ἔδρας ἐπέχευε, καὶ δια τηλικαύτης ἀδικίας ἐμπεδωκῶτος ἑαυτὸν εἰς τὸν πόλεμον, ἀπετίρησε τὸν κακὸν αἶμονα τῶν τριακισίων ἑκατάμην, καὶ παρὰ τοῖς ὀλίγω χρεῖμα, μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν, ὡς ἀπὸ νεοπίας, ἔδρασε τῆς βασιλείας, ὑπὸ Λυκίου Ἀνικίτου στρατηγῆς πεμψέντος ἐπὶ αὐτὸν μετὰ διώματιν. ὅτι τοσοῦτον ἀπὸ τῶν ἐλθόντων ὁ Αἰμίλιος, αὐτὸν μὲν κατεφρονῆ, τὴν δὲ ὑπὸ αὐτῶν τῶν ἀποστάτων καὶ διώματιν ἐθαύμαζε. ἦσαν γὰρ ἰππεῖς μὲν τετρακισχίλιοι, πεζοὶ δὲ εἰς φάλαγγα, περὶ τριακισμυεῖων οὐ πολλοῖς ἀποδέοντες, ἰδρυμένος δὲ πρὸ τῆς θαλάσσης, τῶν δὲ τὴν Ὀλυμπικὴν ὑπὸ τῶν ὀλιγῶν, οὐδαμῶθεν παρασπασθῆναι ἐχόντων, καὶ πύργων ὑπὸ αὐτῶν ἀπεπείρασματων ἐρύμασι καὶ πορτειχίσμασι ξυλίνοις, πολλὰ δὲ ἀδεια ἦν, ἀπὸ τῶν χρεῖων καὶ χρεῖματων δα-

F πρὸ τῶν Αἰμίλιοι ἡθροῦτος. ὁ δὲ τῆ γνῶμη μὲν ἢ σφερῶν, ὅτι πρὸ βούλευμα καὶ πᾶσαι βεβόησεν πείραν. ὡς αὐ-

- u. Palmer.

πᾶς ἡνικελευσας ἐκέλευσε φυλακᾶς αἰδολόχης φυλάττειν, ὡς μάλλον παροξύνοντας καὶ ἀμαχουμένους πρὸς τὸν ὕπνον, αἱ ἀμύλλασαι τοῖς πολεμίοις μὴ δύνωνται παροξύνοντας. ἐνοχλουμένων ὅ τ' αἰδολόχων μάλιστα πρὸς τὴν ποταμὸν χερσαίαν, (ὃ γὰρ ὀλίγον καὶ ποικίρον ἔστι δύνειν, καὶ σιωλεῖ βέλο παρ' αὐτῶν ἢ θάλατταν) ὄραν ὁ Αἰμίλιος μέγα καὶ κατηρεφές δένδρεσιν ὄρας τὸν Ὀλυμπον ἑπιχειρῶν, καὶ τεκμαιρόμενος τῆ χλωρότητι τῆς ὕλης, ναμάτων ἔχων ἄρχας, ἀπὸ βάθους ὑποφωρομένων, ἀναπνοᾶς αὐτοῖς καὶ φρέατα πολλὰ πρὸς τὴν ὑπὸρραν ὠρυθε. τὰ δὲ ὕψος ἐπιμπλάτο ῥυμάτων καθαράν, ἐπισημαδιόντων ὀλίγη καὶ φορὰ τῆς θλιβομένης πρὸς τὸ κενούμενον. καὶ τοῖς ἰνέσι οὐ φασι ὑδάτων ἐπίμωσι κεκρυμμένων πηγᾶς ἐναποκείσθαι τοῖς τόποις ἐξ ὧν ῥέουσιν, οὐδὲ ἀποκάλυψιν ὁδοῦ ῥῆξιν ἔτι πρὸς ἐκβολὴν αὐτῶν, ἀλλὰ ἡμέσιν καὶ σύρασι, ἐκ τῶντα τῆς ὕλης ἐξυγραίνονται. ἐξυγραίνονται ὅ πυκνότητι καὶ ψυχρότητι πρὸς τὴν ἀναθυμίασιν, ὅταν ἐκ βάθου καὶ ἀθλιβεῖσα ῥυμάτι καὶ ἡμέσιν. καθαροὶ γὰρ οἱ μαρσι τῆς γυναικῶν, οὐχ ὡς ἀπὸ ἀγέια πλήρες εἰσὶν ἑπιρρέοντος ἐπίμου γάλακτος, ἀλλὰ μετεβάλλοντες τὴν ἑσθίαν ἐν αὐτοῖς, ἐργάζονται γάλα, καὶ διηθοῦσιν. οὕτως οἱ περὶ ψυχῶν καὶ παιδαγωγῶν τόποι τῆς γῆς, ὑδαρῶν ὅσα ἔχουσι καλυπτόμενοι, ὁδοῦ ἐκβολῆς, ῥυμάτι καὶ βάθου ποταμῶν ὑποφωρομένων ἐξ ἐπίμωσι καὶ ὑποκειμένης ἀφίεντας ἀρχῆς, ὅ τ' πνεύμα καὶ τὸν ἀέρα, τὰ πρὸς τὴν καὶ ἀποκρυφῶν, ἀποθλιβόντες εἰς ὕδαρ βέποισι. τὰ γὰρ ὀρυπτόμενα τῆς χερσαίας, μάλλον αἰαδῶν καὶ ἀναπνοῦ πρὸς τὴν αἰαδῶν φιλίασιν, (ὡς ἀπὸ οἱ μαρσι τῆς γυναικῶν πρὸς τὸν θηλασμόν) αἰυγραίνονται καὶ μαλάττονται πρὸς τὴν ἀναθυμίασιν. ὅσα δὲ ἀρχὰς τῆς γῆς συμπεφρακται, τυφλά πρὸς ἡμέσιν ὑδάτων ἔστιν, ὅσα ἔχουσι πρὸς τὴν ἐργαζομένην ὅ ὑγρὸν κίνησιν. οἱ ὅ τ' αὐτὰ λεγόντες, ἐπιχρῆσιν δεδῶκεσιν τοῖς ἀπορητικῶσι, ὡς ὁδοῦ ὁ αἶμα πῶς ζῶσις ἐνεσιν, ἀλλὰ ἡμῶντα πρὸς τὰ τε αἰματῶν, πνύματός ἴνος, ἢ σαρκῶν μετεβολῆ, ῥύσιν ἀποφρασσάμενη καὶ σωτήριον. ἐλέγχονται ὅ τοῖς πρὸς τοῖς ὑπονόμοις καὶ τὰς μετελλείας ἀπορῶσιν εἰς βάθου ποταμοῖς, οὐ κατ' ὀλίγον συλλεθρομένοις (ὡς ἀπὸ εἰκός ἐστιν, εἰ ἡμέσιν ἐκ τῆς ἀρχῆς κινουμένης τῆς γῆς λαμβάνουσι) ἀλλ' ἀδρόσι ἀναχομένοις. ὄραν ὅ καὶ πέτρας πληγῆ ῥαχίσις ἐξεπῆδησε ῥέυμα λάβρον ὕδατος, εἶτα ἐπέλιπεν. αὐτὰ μὲν πρὸς τούτων. ὁ δὲ Αἰμίλιος ἡμέρας μὲν ἵνας ἠρέμει, καὶ φασι, μήποτε τηλικούτων ἐρεθιστῶν ἐγγίς οὕτω σιωλεθόντων, ἡσυχίας ἡμέρας ἵσαυτῶν. ἐπεὶ δὲ κινῶν ἀπορῶν καὶ πειρώμενος, ἐπιωθάνετο μίαι εἰσβολῶν ἐπιμόνον ἀφροσιν ἀπολείπεσθαι, τὴν δὲ ἑρραβίας παρὰ τὸ Πύθιον καὶ τὴν πύσαν, τὰ μὴ φυλάττεισθαι τὸν τόπον, ἐλπίσας μάλλον ἢ δι' αὐτὸν ὅσα ἐφυλάττει, δις χερσαίαν καὶ βαχύτητα δέσας, ἐβουλόετο. πρῶτος δὲ τ' παρόντων ὁ Νασικᾶς ἑπικαλούμενος Σκηπίων, γαμβρὸς Ἀφειθμοῦ Σκηπίωνος, ὕστερον δὲ μέγιστον ἐκ τῆς συγκλήτου διουητῆς, ὑπεδέξατο τῆς κυκλώσεως ἡγέμων ἡμέρας. δεύτερος ὁ Φάβιος Μάξιμος, ὁ πρεσβύτερος τῶν Αἰμιλίου παίδων, ἐπιμετῶντων, αἰετῆ πρὸς τὸν ἡμέρον. ἠδὲ οὐκ ὁ Αἰμίλιος, δίδωσιν αὐτοῖς οὐχ ὅσοις Γολύβιος εἶρηκεν, ἀλλ' ὅσοις αὐτὸς ὁ Νασικᾶς λαβεῖν φησι, γεγεφῶς πρὸς τῶν παρὰ τῶν τούτων ἐπιτόλιον πρὸς ἵνα τῶν βασιλέων. οἱ μὲν ἐκ τῶν τῆς Ἰταλικῆς, πειχῆλοι ὅ πληθὸς ἦσαν, ὁ δὲ ἀνώμωμον κέρας, εἰς πειταχιχίους.

A nocturnas stationes sine lancea agerent, quo magis essent intenti & resisterent somno, quod ingruentibus hostibus non valerent resistere. Quia verò infestabatur potus penuria exercitus potissimum (exiguus enim & prauus scaturiebat & stillabat iuxta mare haustus) videns Paulus excelsum & nemorosum montem imminentem Olympum, ac coniciens sylvarum virore habere eum laticum scaturigines, quae in imo clam fluerent, lacus iis & puteos frequentes aperuit in latere montis, qui mox riuus puris affluentibus impleti sunt, tractu & impetu eius quod adstrictum ante fuerat ad vacuum delato. Quauis sint qui negent aquae paratae fontes in locis vnde emanant reconditos esse, neque in emanando detegi & erumpere, verum generari & procreari tunc liquefcente materia. Liquefcere autem densitate & frigore humidum vaporem, quum in alto adstrictus redditur fluidus. Vt foeminarum vbera non vtrium modo plena sunt affluentis praesentis lactis, sed conuertendo intra se humore efficiunt lac, percolantque; ita argentia & fontibus scatentia terrae loca thesauros (vt aiunt) non continent aquae, neque sinus qui riuos & vim tantorum fluminum ex prompto & expedito effundant capite, sed aurum & aera premento, spissandoque exprimentes vertunt in aquam: vnde quae aperiuntur loca ex ea titillatione scaturint potius & resudant, sicut mulierum mammæ ex suctu, in humorem vertentia & fundentia vaporem. Quae verò iacet illaborata tellus & obstipata, ea caeca gignendis aquis est, quod auctore humoris deficiatur motione. Atqui haec qui iactitant occasione dederunt adstruendi scepticis, ne sanguinem quidem inesse in animantibus, sed ex vulnere gigni spiritu vel carne per mutationem fluescente & colliquefcente. Caeterum reuincunt hos illi qui occurrunt in imis cuniculis & metallis fluuii: haud paulatim collecti, quod oportuerat si natales accipiant ex terra in praesenti agitata, imo prorumpentes confertim. Saepè etiam montibus vel saxo, quum caederetur, rupto riuus aquae exiliit largus, inde substitit. Verum de his satis. Paulus per aliquot dies quieuit, negantque tantam vnquam exercituum tam ingentium in propinquum collatis castris auditam quietem. Quum omnia moueret & tentaret, neque praeter vnum, qui non esset praesidiis infestus, superesse audiret transitum per Perrhaebiam secundum Pythium atque eam rupem, quia incustoditus hic erat locus, magis sperans, quam propter quas stationem non habebat timens salebras & asperitatem, posuit rem in concilio deliberandam. Eorum qui in concilio erant primus Scipio cognomento Nafica, Scipionis Africanigener, cuius fuit postea autoritas in senatu maxima, professus est duces se fore ambitus, secundus Fabius Maximus Pauli Aemilii filiorum maximus, admodum adulescens, alacris exurrexit. Igitur latus Paulus attribuit iis non quot Polybius tradidit, sed quot ipse se accepisse Nafica ait, qui epistolium de his gestis ad regem quendam scripsit. Ex cohortibus Italicensibus extraordinarii milites erant tria millia numero, sinistrum cornu ad quinque millia.

" ο δ' Αιμίλιος μειδάσας, Είγετιώ σην (είπεν) ήλικία ει-
 " χον· αι' ο' πολλὰ με νίκα διδάσκουσα τὰ τ' ήπρωμένων αμρ-
 " τήματα, καλύουσιν εξ' οδού μάχην ήθεσται προς Φάλα-
 " γασιν τετραγώνην ήδη και σιωεσάσαν. εκ' τουτου παρδν
 " πορτα και κειρα φανη προς τοις πολεμίοις, εκελδυσεν εις
 " απειρας και τις αμυρα ποιην ρήμα πορταξέως, τοις δ' απο
 " ουρεσ εραφέντας εν χωρα χερσικα βαλέσται και ερατο-
 " πεδδλφν. ουτω ο' τ' η' σιωεχαν τοις τελοταμοις και υπαρω-
 " γην εξελιποδμων, ελαθε τιω πορταξιν αιαλύσασ, και
 " κειρασθσας αθουρος εις τον χερσικα πορταξ. επει ο' νυξ γε-
 " γνη, και μετ' δειπνον εβ' α πορταξ προς υπνον και αι' α παυσιν, αι-
 " φιδιον η πελήη πληρης ουσα και μετεωρος εμελαίνετο· και τ' ε
 " φωτος απολιπόντος αυτιω, χροσας αμειψατα πορταξσας,
 " ηφανιση. τ' η' ο' Ρωμαίων, ως πορ' εστιν γενομισμενον, χαλκω
 " τε παταγρις αι' α και κειρασθσας ο' φως αυτης, και πυρε και πολλα
 " δαλοισ και δασιν αι' εχόντων προς τ' ερανον, ο' δ' εν ομοιον ε-
 " πορασθσας οι Μακεδονες, αλλα φεικη και θαμβος ο' ερατο-
 " πεδον και τειχεν, και λογος ησυχη Δι' πολλων εχωρς, βασι-
 " λείως ο' φασμα σημαίνην εκλ' φιν. ο δ' Αιμίλιος ο' κειω μδν
 " αι' ηκος ουδ' απερος πορταξσας των εκλ' φηικων αι' εμα-
 " λιδν, αι' τιω πελήηη πορταξσας εις ο' σκίασμα της γης
 " εμβάλλουσιν τετραγώνης πορταξσας, και αποκρυψισιν, αχρ
 " ε' παρελθσται τ' επ' σκ' του χωρεν, παλιν επιλαμψη προς
 " τ' ηλιον. ου μιν αλλα τα' η' πολυ νεμσν, και φιλοθυτης εν
 " και μαδικας, ως ειδε πορταξσας πελήηηη αποκαθαρομδνην,
 " ει δεκα μορς αυτη και τεθυσεν. αμα δ' ημερα τα' Ηρακλ' ε
 " βουθυτων, ο' κ' εκαλλιερ' μεχρς ει' κσοι' τα' ο' πορταξ και ει-
 " κροσ' παρην τα' σημεια, και νικην αμειωμενοις εφραξε. δι-
 " ζαμυρος ο' εν βοων εκατον και αγωνος ιεροδ τα' η' πορταξ,
 " επαξε Δι' αχρσθσας τοις ηγεμοσι τον ερατον εις μάχην, αυ-
 " τοσ ο' τιω αποκλσιν και πορταξσας αι' αμενων τ' ε φωτος ο-
 " πως μη και τα πορταξσας μαχρμενοις αυτις εωθεν ο' ηλιος
 " απιλαμποι, παρην τον χρονον εν τη σκηνη και εζ' ομδρος
 " αι' απεσθσας προς ο' πεδον και τιω ερατο πεδεια των
 " πολεμίων. πορταξσας δειλιν, οι μδν αυτ' φασι τοδ Αιμιλίου
 " τεραξσας, εκ των πολεμίων ημεσται τιω επιχειρησιν
 " αχαλινον ιππον εξελασας, εμβασθσας αυτις τοις Ρω-
 " μαίοις, και τ' επον αρχην μάχης διωκόμενον παραχρσθσας· οι
 " ο' Ρωμαίων αποσυγίων χορτασαστα παραχρσθσας ζόντων
 " απεσθσας ο' ερακας, εν Α' λεξανδρσ ηγετο. πορταξσας ο' τουτοις
 " εκφρομιν εξ' εαν επ' αχρσθσας Δι' γων ημεσται. παραβου-
 " θωτων ο' πλειονων εκατεροις, ουτω σιω απεσθσας τιω
 " μάχην αμφοτερον. ο μδν ο' εν Αιμίλιος, ως πορ' κειρασθσας
 " της, τα' παρην σαλα και κινήματι των ερατο πεδων τεκ-
 " μαρομδρος ο' μέγθος του μελλοντος αγωνος, εκ της σκη-
 " νης πορταξσας, και τα' π' γματα των οπλιτων επιων παρε-
 " θαρρσθσας. ο ο' Νασικας δειππασαμδρος πορταξσας τοις ακρο-
 " βολιζομνοις, ορα πορταξσας ο' εν ουτω τοις πολεμίοις εν χερ-
 " σιν ο' ντας. πορταξσας ο' οι Θρακες εχωρσθσας, εν μάλισα
 " φησιν εκπλαγηναι τιω ο' φιν, αθρσθσας ο' ηληθι τα' σωματα,
 " λακω και πορταξσας πορταξσας, και πορταξσας ο' ηληθι
 " σμω, μελσθσας πορταξσας χιτωνας, ο' ρθσας ο' ρομ-
 " φαίας βαρσοδηρες απο των δεξων ουσθσας επισειοντες. πορταξσας
 " δε τοις Θρακας οι μαροφορσ παρεεβαλλον, εν
 " σκηναι τε πορταξσας και μεριμδμοι Παγονες ησαν. επ' δε τουτοις
 " αχρσθσας τειτον οι λογαδες αυτων Μα-
 " κεδονων, ερετη και ηλικια ο' καθαρωτατον, α' εραπιοτες
 " επιχερσθσας ο' ηληθι και νεουρησθσας φοιησθσας.

A Cui Paulus arridens, Sane quidē, inquit, si tua sim-
 atate, sed multae me victoriae, quae victorū me do-
 cuerunt offensa, ex itinere vetant cum instructa
 iam phalange & composita manus conferere. In-
 de frontem exercitus sui per cohortes speciem iu-
 bet efficere aciei & postremos cduertere se ad val-
 lum ibidem iaciendum & castra munienda. Ita si-
 lentio subductis qui proximi extremos stabant, &
 orbem voluentibus, aciem imprudentibus hosti-
 bus explicauit, & in castra sine tumultu omnes
 duxit. Quum iam nocte à cena corpora somno &
 quieti dare vellent, ecce luna pleno orbe & subli-
B mis obscurata est, fugiēteq; lumine in varios ver-
 tit colores, dum condita est. Hic quum Romani
 de more æris crepitu lumen eius reuocarent, fre-
 quentesq; flammās tædis facibusq; ad cælum por-
 rigerent, longe diuersa egerunt Macedones, quo-
 rum castra horror stuporq; tenuit, rumorq; sensim
 est per castra vulgatus, portendere hoc regni oc-
 casum. Paulus verò, qui tyro non erat neq; rudis
 inæqualitatum eclipticarum, quæ stas circulis
 vmbra terræ condant & inopacent lunæ orbem,
 dum offuscantem præteruecta regionē iterum à
 sole illustretur, oppido religiosus tamen deditusq;
C diis placandis & auguriorum peritus, ut primum
 renitescere cōspexit lunā, immolauit ei vndecim
 iuuenças. Luce prima quū sacrificaret Herculi ho-
 stis viginti non litauit. Tandem prima & vige-
 sima læta exta fuerunt, victoriāq; defendentibus
 se, non laceſsentibus hostem, spondere. Igitur
 centum bobus & ludis deo votis, imperat legatis
 ut instruant aciem. Ipse tantisper moratus dum sol
 vergeret in occasum circumactus, ne lumen so-
 lis, quod erat suis ex aduerso, matutino tempore
 oculos eorum perstringeret: sedensque in taber-
 naculo suo, quod campus & hostium castra spe-
 ctabat, terebat tēpus. Inclinato in vesperū die, ab ip-
D so Paulo quidam autores sunt, quo hostes pu-
 gnā primī laceſſerent, struente, equum fuisse
 detracto fræno expulsū, & nonnullos Roma-
 nos ad eum retrahendum emissos, atque hinc,
 dum hi persequuntur equum, contractū certā-
 men. Alii Thracas quibus præerat Alexander, in
 apportantia pabulum Romanorum iumenta im-
 petum dedisse, aduersus hos septingentos Ligu-
 res acriter excurrisse, atque quum plures utriusque
 subsidio venirent, ita commissum prælium. Con-
E sul ex præſenti fluctu & motu exercituum, ut gu-
 bernator molem prospiciens instantis conflictus,
 prodiit ex tentorio, legionesque adiit & adhorta-
 tus est. Nasica autem qui prouectus erat ad excur-
 siones, totum hostium exercitum cernit pugnam
 capeſſentem. Primam aciem tenebant Thraces,
 quorum dicit maxime terribilem aspectum fuisse,
 viri corporibus eminentibus. His erant candi-
 cantia & resplendentia scuta ocreisque tecti & sa-
 ga induti nigra, directas frameas ferro graues à
 dextris humeris intentabant. Iuxta Thracas inter-
 calati erant mercenarii milites: quorum erat
 varia armatura, erantque his mixti Præones.
 Hos tertia acies sequebatur, delecti Macedo-
F nes virtute & flore iuuentutis præcipuo, auratis
 armis & nouis amiculis micantes puniceis,

Pone quos instructos phalanges chalcaspidum emicantes ex castris splendore ferri & artis fulgore campum clamore strepituq; cohortantium montes compleuere. Tanta autem ferocitate & pernicitate sese intulerunt ut qui occubuerunt primi, duobus stadiis ceciderint ab Romanis castris. Quum infestæ incurrissent legiones Macedonum, aderat consul, eosq; offendit extremas hastas in scuta Romanorum adigentes, quos cōtingere Romani cominus nō poterant gladiis. Vbi iam reliquos quoque Macedonas detractis ex humero parmīs, atq; hastis vno signo inclinatis legionarios excipiētes, roburq; vidit cōfertæ aciei & asperitatem frontis hastis horrētis, stupore & terrore corruptus est: q̄ spectaculū nunquam esset contēplatus horribilius, ac postmodū illius metus sui & speciei meminit subinde. At in præfētia aciem celsō & lato ore obequitauit sine galea & lorica. At rex Macedonū (vt Polybius tradit) commisso prælio, in oppidum Pydnā se magna ignauia subduxit per causam sacrificii Herculi faciendi, trepida à trepidis non recipienti sacra, nec vota admittenti nefanda. Neq; enim fas est vt qui nō iaculatur, destinatum feriat, neq; qui locum non tenuit, is ferat palmam: neq; vt habeat socors successum, neq; vt sit malus beatus. Sed Pauli precibus volēs propitiufq; annuit deus, quippe petebat victoriam belli & palmam hastam tenens, pugnantq; opē implorabat dei. Verū Posidonius quidam, qui æqualem temporū illorū esse se & illis gestis refert interfuisse, in libris Historiarū quos de Perseo scripsit cōplures, timiditate negat vel sacrificium causatū discessisse, sed pridie quam pugnaretur crux eius ab equo fuisse calce percussam. In prælio, quanuis haberet incommodē & vetarēt amici, equum viatorium imperasse admoueri sibi, atq; ita vestū phalāgi se immiscuisse inermē. Quum autem magna vis hinc inde volitaret missilium, paltum ferreum in eum decidisset, nec cuspidē attingisse tamen, sed obliquum præterlapsū dextro latere esse, ac libramento tunicam eius discidisse carnemq; perstrinxisse cæca vibice, cuius diu vestigium manserit. Hanc pro Perseo adfert Posidonius defensionem. Porro Romani quum hastis occurrentes non valerent phalangem impellere, Salius qui Pelignos ducebat, signum cohortis suæ raptum torsit in hostes: quo quum Peligni (nefas est enim & piaculum Italis signum suum deserere) inferrent se atrox vltro citroq; ex eo conflictu illata & accepta clades est. Siquidem hastas hi gladiis elidere & repellere scutis enitebantur, atque ipsis manibus prensantes eas traicere. Illi infestas hastas ambabus tenentes manibus, & in quos incidebant, hos cum ipsis armis trāsverberantes, quia nec scutum nec lorica resistere violentiæ valebat hastæ, in caput corpora statuebant Pelignorum & Marruciorum qui temere & furore beluino in vulnera, & apertum ruebant discrimen. Ita cōtrucidatis antesignanis, impulsi sunt qui proxime stabant, subfidiani. Nondū quidem fugam capiebant, referebant pedē tamen ad montem, quē Olocrū vocant. Quod cernens consul (vt est autor Posidonius)

A οἱ κελισαμένους εἰς πῆξιν, αἱ τῶν χαλκασπίδων ἐπὶ κρατέλλουσαι φάλαγγες ἐκ τῆς χάρακος, ἐπέπλησαν αὐγῆς σιδήρου ὑλαμπηδόνος χαλκῆς ὁ πεδίον, κραυγῆς ἢ καὶ θορύβου τῶν ἀκελευμένων τ' ὀρῆνῶν. ἔπειτα ἡ φασάκος καὶ μὲν τὰ χεῖρας ἐπέστησαν, ὥστε τοῖς περὶ τοὺς νεκροὺς ἀπὸ δυνεῖν σταδίων τοῦ Ρωμαϊκοῦ χάρακος κατὰ πεσῖν. γιγνομένης ἡ τῆς ἐφόδου, παρῶν ὁ Αἰμίλιος, καὶ κατελάμβανεν ἠδὴ τοὺς ἐν τοῖς ἀγῆμασι Μακεδόνας, ἀκρας τὰς σαείσας περὶ σπερρηχότας τοὺς θυρεοὺς τῶν Ρωμαίων, καὶ μὴ περὶ σπεριμένοις εἰς ἐφικτὸν αὐτῶν τὰς μαχάρας. ἐπεὶ ἡ καὶ τῶν ἄλλων Μακεδόνων τὰς τε
B πέλας ἐξ ὠμοῦ περὶ σασαίτων, καὶ τὰς σαείσας ἀφ' ἐνός σιδηροῦ κλιθείσας ὑποσάπτων τοὺς θυρεοφόρους εἶδε, τίω τε ῥώμῳ τῆς σινασπισμοῦ καὶ τίω βαρῆτη (αὐτῆς περὶ σολῆς, ἐπληξίς αὐτὸν ἔχεν καὶ δέος, ὡς εἶδεν ἰδούσα πῶποτε θέαμα φοβερώτερον καὶ πολλὰ κίς ὑστερῶν ἐμύμητο τῆς πάθους ἐκείνου καὶ τῆς ὀφείας. τότε ἡ περὶ τοὺς μαχόμενοις ἐπιδεδυμένους ἰλεω καὶ φαιδρὸν αὐτὸν, ἀδύ κραινοὺς καὶ θάρακος ἴστω παρήλαυνεν. ὁ ἡ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς (ὡς φησὶ Πολύβιος) τῆς μάχης ἀρχὴν λαμβανέσσης ἀποδεδυμένος, εἰς πόλιν ἀφισπάσατο, σκηψάμενος Ἡρακλῆς θυῆν, δὲ δὲ τῶν ἀφῆλων ἰερέα μὴ δεχομένω, μηδὲ δὲ χάς ἀδεμί τοὺς ἐπιτελοῦντι. θεμιτὸν γὰρ εἶναι, ἔτε τὸν μὴ βάλλοντα κατευσχεῖν, οὔτε τὸν μὴ μένοντα κρατεῖν, οὔδ' ὅλως τὸν ἀπερακτὸν ἀπεραγῆν, ἔτε τὸν κακὸν δὲ δαμοειῖν. ἀλλὰ τὰς Αἰμιλίου παρῶν δὲ χάς ὁ θεός· ὄλετο γὰρ κραινοὺς πολέμου καὶ νίκῳ δόρυ κρατῶν, καὶ μαχόμενος παρεκάλει σύμμαχον τῆς θεῶν. οὐ μὲν ἀλλὰ Προσφώνιος, ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις καὶ τὰς περὶ ἔσει γενομένην λέγων, ἰσοείδου δὲ γεγεφώς περὶ Περγέως ἐν πλείοσι βυβλίοις, φησὶν αὐτὸν οὐχ ὑπο δειλίας, εἶδεν τίω θυσιαι ποιησά
C μεθρον αἰτία, ἀπελθεῖν, ἀλλὰ τῆς περὶ τῆς μάχης τυχεῖν λελακλιμένοι ὑφ' ἵππου ὁ σκέλος. ἐν ἡ τῆς μάχης, καὶ ἀφ' ἐχόντα διασφῆτος, καὶ καλυμένον ὑπο τῶν φίλων, ἵππων αὐτῶν κελύσασα τῶν φορέων περὶ σασαγῆν καὶ περὶ σασατα συμμίζασα πῆξιν τῆς φάλαγγος ἀθωρακισον. φερεμένων δὲ περὶ σασαπῶν ἐκατέρωθεν βελῶν, παλτῶν ἐμπεσῖν ἐλοσίδηρον αὐτῶν, καὶ τῆς μὲν ἀκμῆς μὴ λήξῃ, ἀλλὰ πλάγιον τῶν τῶν ἀριστερῶν πλάγιον τῶν δεξιῶν. ῥύμη ἡ τῆς παρῶν, τὸν τε χιτῶνα ἀφῆσαι, καὶ τίω σάρκα φοινίξασα τυφλῶ μάλοπι πολὺν χρόνον ἀφῆσαι ἀδύ
E τῆ τυπόν. τῶν μὲν οὖν ὁ Προσφώνιος ὑπο τῆς Περγέως ἀπολογεῖται. τῆ ἡ Ρωμαίων, ὡς αἰτέσασα τῆ φάλαγγι μὴ διωαμένον βιάζεσασα, Σάλιος ὁ τῶν Παλιανῶν ἡγευμένος ἀφῆσας ὁ σημεῖον τῶν ὑφ' αὐτὸν, εἰς τοὺς πολεμίους ἐρρίψεν. τῶν ἡ Παλιανῶν (ἐγὰρ εἶναι ἰπαλοῖς θεμιτὸν οὐδ' ὅσπον εἶχε ἀλιπεῖν σημεῖον) ἐπιδραμόντων περὶ ἐκείνον τῶν τόπον, ἔργα δὲ ἀνά καὶ πάσῃ παρ' ἀμφοτέρων ἀπῆλτα συμπεσόντων. οἱ μὲν γὰρ ἐκκρούον τε τοὺς ἐξίφειν τὰς σαείσας ἐπειράωντο, καὶ πῆξιν τοὺς θυρεοὺς, καὶ τὰς χερσὶν αὐταῖς ἀνυλαμβαμένοι τῶν φέρων· οἱ ἡ τίω περὶ σολίω κρα
F τινάμενοι δι' ἀμφοτέρων, καὶ τοὺς περὶ σασαίτων αὐτοῖς ὅπλοισι διελαύνοντες, οὔτε θυρεοῦ ἐχόντος οὔτε θάρακος τίω βία τῆς σαείσης, ἀερρίπτοι ὑπο κεφαλῶν τὰ σάμασα, τῶν Παλιανῶν καὶ Ρακινῶν κατ' ἐπὶ ἀλογισμῶν ἀλλὰ θυμῶν θηριώδῃ περὶ ἐναίτιας πληγῆς καὶ περὶ πλον ὠθουμένων θάνατον. οὔτω ἡ τῶν περὶ σασαίτων ἀφῆσασα, ἀεὶ ἐπῆσασα οἱ κατόπιν αὐτῶν ἐπιτεταγμένοι· καὶ φυγῆ μὲν εἶναι, ἀναχώρησις ἡ περὶ ὅσπον ὁ κελύμενος Ολόκρον, ὡς τε καὶ τῶν Αἰμιλίων ἰδούσα φησὶ ὁ Προσφώνιος,

καταρρήξασθαι τὸν χιτῶνα, τούτων μὲν ἐνδεδόντων, τῶν δὲ ἄλλων Ῥωμαίων διαβεπομένων τὴν Φάλαγγα πρὸς ὀλίγῳ ἔχουσαι, ἀλλ' ὡς ἄρ' ἡρακαμάτι τὰ πυκνώματα τῶν σαειῶν ὑπὸ βιάζουσαι πρῶτον ἀπερσομαχόν. ἐπεὶ δὲ τῶν τε γυίων αἰωμάτων ὄντων, καὶ διαβεπομένης τῆς ἀπὸ τῆς οὐ φυλακίσεως ἄρα ἔργα τὸν σινασπισμὸν, κατείδε τὴν Φάλαγγα τῶν Μακεδόνων κλάσας τε πολλὰς καὶ διασπασίμαλα λαμβάνουσαν, (ὡς εἶχες ἐν μεγάλοις ἑσπεροῖς καὶ ποικίλαις ὀρμαῖς τῶν μαχημένων) τοῖς μὲν ἐκθλιβομένην μίρεσι, τοῖς δὲ πρὸς πηλίσσαν, ὅτι ὡν ὄξείως καὶ διαφανήτας ἀπείρας, ἐκέλευεν εἰς τὰ διαλείμμαλα καὶ κείωμαλα τῆς τῶν πολεμίων πείσεως παρεμπιπτόντας καὶ συμπλεκόμενοι, μὴ μίαι πρὸς ἀπὸρίας ἀλλὰ πολλὰς καὶ μεμιγμένας τῶν μέσας τὰς μάχας ἵπεδα. ταῦτα τῶν μὲν Αἰμιλίου τῶν ἡγεμόνας, τῶν δὲ ἡγεμόνων τοῖς τραυώτα, διδασκόντων, ὡς πρῶτον ὑπέδυσαν καὶ διεσπον εἰσὼν τὸ ὄπλων. τοῖς μὲν ἐκπλαγίαι καὶ γυμνα πρὸς φερόμενοι, τῶν δὲ τῶν πεδερμομαῖς ἀπολαμβάνοντες, ἢ μὲν ἰχίαι καὶ ὁ κοινὸν ἔργον ἀφῆκε ἀπολάσας, τῆς Φάλαγγος ἀπαρρηγυμένης. ἐν τῶν καὶ ἕνα καὶ κατ' ὀλίγας συστάσει, οἱ Μακεδόνες μικροῖς μὲν ἔχοντες δίοις φερούσι καὶ ποδὴν ἴσους ἵππωντες, ἐλαφροῖς δὲ πελταεῖοις πρὸς τὰς ἐκείνων μαχάρας, (ὡς ὑπὸ βάρεσι καὶ καταφοροῖς διαβεπομένης ὄπλου χωρέσας ὅτι τὰ σώματα) κακῶς ἀντέχοντες, ἐβάρυντο. καὶ τούτοις ὁ μέγας αὐτῶν ἀγὼν ἔειπε δὴ καὶ Μάρκος ὁ Κάτωιος υἱός, Αἰμιλίου τῶν γαμβροῦς, πᾶσαι ἀλκίαι ὑπὸ κινύμενος, ἀπέβαλε τὸ ξίφος. οἱ δὲ νεανίας εἰτα θραμμένος πλείστοις παιδὸν ὄμασι, καὶ μεγάλῳ πατρὶ μεγάλῳ δρετῆς ἀποδείξας ὀφείλων, οὐ βιωτὸν ἡγιστάμενος εἶ) πρὸς ἐμὴν σκόλον αὐτῶν ζῶντος τοῖς πολεμίοις, ἐπέδραμε τῶν μάχῳ, εἰπὼν τὸν φίλον καὶ σιωπῆ κατείδεν, φερόντων δὲ συμπεσοῖ αὐτῶν, καὶ δεινὸς βοηθεῖν. οἱ δὲ πολλοὶ καὶ ἀγαθοὶ ἡρόμενοι, καὶ διασπῶντες ὀρμῆ μίαι τῶν ἄλλοις πρὸ αὐτῶν ὑψηλὸν ἔμβαλλοι τοῖς ἐκείνοις. μεγάλα δὲ ἀγῶνι καὶ φόνῳ πολλῶν καὶ βράμασι ὡσαύτως ἐκχώρας, καὶ τὸ πονέριμον καὶ γυμνὸν καὶ ἀσπῶντες, ὅτι ζήτησιν ἐβάρυντο τῶν ξίφοις. ὡς ὁ μάλιστα ἐν πολλοῖς ὄπλοις καὶ σώμασι νεκρῶν κεκρυμμένον ἀνδρέθη, πρὸς ἄρας ἡρόμενοι καὶ παμαίσιαντες, ἐπὶ λαμπεροῦτερον εἰκείνῳ τοῖς σιωπῆσιν ἐπὶ τῶν πολεμίων. καὶ τέλος οἱ τριγύλιοι λογάδες ἐν ταῖς μύροντες καὶ μαχηόμενοι, κατεκίπησαν ἀπὸ τῆς τῶν ἄλλων φερόντων πολέμου ὁ φόνος, ὡς περὶ μὲν πεδίων καὶ τῶν ὑπὸ βριαν καὶ ἀπεπληθῶσαι νεκρῶν, τῶν δὲ Λακεδαιμόνων πρὸς αὐτοῦ δὲ ῥέμα τοῖς Ῥωμαίοις τῆ μὲν τῶν μάχῳ ἡμέρα διεληθεῖν ἐπὶ μεμιγμένον αἶμα. λέγονται γὰρ ὑπὸ δισμυεῖοις περὶ ἀχιγλίοις ἀποθανεῖν. τῶν δὲ Ῥωμαίων ἔπεσον, ὡς μὲν Γασφάριος φησὶν, ἑκατὸν, ὡς δὲ Νασικᾶς, ὀγδοήκοισα. καὶ κείσιν μὲν ὄξυ τῶν μέγιστος ἀγῶν εἶχε. ἐνάτης γὰρ ὡρας δρετῆς ἀμφοῖν μάχῳ, πρὸς δεκάτης εἰκείσασιν. τῶν δὲ λιπομύων τῆς ἡμέρας χησοῖ μὲν πρὸς τῶν δὴ ὄξιν, καὶ μέχει σαδίων ἑκατὸν καὶ εἴκοσι διαξάντες, ἐσπέρας ἤδη βαθείας ἀπέτε ἀποντο. καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις οἱ θεράποντες ὑπὸ λαμπαδῶν ἀπὸ τῶν ἀπῶντες, μὲν χῆρας καὶ βοῆς ἀπῶν ὅτι τὰς σκίνας, φωνὴ λαμπομένης, καὶ κεκοσμημένης χιτῶν καὶ ἀφῆκε φεραίοις. αὐτὸν δὲ τὸν φερατῆρην μέγα πένθος εἶχεν. δεῖν γὰρ ὑπὸ αὐτῶν φερατῶν ὄντων, ὁ νεώτερος αὐτοῦ φερατῆρην ἦν, οἱ ἐφίλει τε μάχῳ, καὶ πλείστον εἰς δρετῆν φερατῆρην τῶν ἀδελφῶν εἶχε.

A concidit paludamentum suum, quod partim proni in fugam essent, partim caeteri Romani nunquam patentem declinatet phalangem, sed quod hastarum strue instar valli ingrueret unde quaq; intolerabilem. Quia vero loco inaequali non teruabat ob longitudine sua acies cofertā testudine, aduertitque Paulus multis locis interruptā Macedonū phalangem esse ac multa aperuisse interualla, ut fieri in magnis exercitibus solet, variis pugnantū impressionibus hinc impulsam hinc instantem, prope aduolans dissolutis ordinib. imperat, quada interualla essent, & hiabat hostium acies, ut B insinuarent se & pugnant, non vno loco cū cunctis, verum cateruatim multa praelia & confusa fererent. Ea vbi Paulus duces, duces docuerunt milites, ut primum subierunt & penetrauerunt ordines illorum, hinc in nuda latera Macedonū incurrentes, illinc à tergo eos circumuenientes, vis & opus commune diuisa phalange est dissolutū. Quū verò pede collato, vir cum viro, & manipularim pugnant, minutis ensibus Macedones firma fodientes & praelonga scuta, leuib. autem parmis non satis illorum gladios, qui pondere atq; ictus impetu per omnia tegumenta penetrabāt ad corpora, sustinentes auertuntur. Hoc loco acriter dimicatum est. Vbi Marcus Catonis filius, consulis gener, dum fortissime pugnat, amittit gladiū, qui, vt adolescens plurimis imbutus praeceptis, & ingenti patri ingentis virtutis specimina debens, vitam sibi acerbam putauit si spolia sua viuentis permitteret hostibus. Itaq; inserit se in ordines pugnantium, ac sicubi amicum aut familiarem cernit, exponit casum suum, opemq; petit. Qui multi fortisq; cursu vnoq; ardore via per alios facta incurrunnt illo duce in hostes, atq; his magno certamine multaq; caede & vulneribus impulsis, locum desertum & nudum occupant, & ad vestigandum sese conferunt gladium. Quem vt tandem in magno armorum & cadauerum aceruo repererunt abditum, exultabundi ouantesque longe validius ordinibus hostium, vbi adhuc integri sint, incumbunt. Postremo tria millia delectorum qui in acie perstabant & dimicabant, occisione sunt trucidati, caeterorum in fugam effusorum ingens data strages. Campus & colles cadaueribus oplet, Leuci fluuii, quem transierunt postridie quam pugnatum esset Romani, vnde sanguine etiamnum infecta fuerunt. nam super viginti quinque millia dicuntur cecidisse. Ex Romanis desiderati, vt tradit Posidonius, centum, vt Nafica, octoginta. Hæc vsque adeo cruenta pugna breuissime decreuit, nona hora quum affectassent praelium, ante decimam profligauerunt hostem. Quod supererat diei in confectandis hostibus consumpto, quum ad quindecim millia passuum insequuti eos essent, iam nocte receperunt se. Ad caeteros ferui occurrentes ad faces cum gaudio & plausu in tentoria luminibus fulgentia, hederaque exornata & lauro reducerunt. At ipsum imperatorem ingens sollicitabat luctus. nam ex duobus eius filiis qui militabant sub ipso, nusquam apparebat minor, quem præcipue habebat charum, & inter fratres animaduerte- F tebat indole ad virtutem esse præcellentissima,

animosum autem & gloriae avidum, quamvis admodum adolescentem, omnino putabat perisse rudem ad ista, permixtum in pugna cum hostibus. Exanimationem & incertorem eius totus sensit exercitus, atque inter caenandum exilierunt ac cum fascibus discurrerunt, multi ad praetorium, multi pro vallo, ut inter eos qui primi ceciderant, inuestigarent adolescentem. Mœstitia castra, vociferatio campos tenebat Scipionem in clamantium: mox enim à prima ætate omnibus virtutibus ad imperandum & rempublicam gerendam instructus fuit à natura ut nullus alius equalium & temperatus. Serius tandem iam prope deploratus ab insequendo cum duobus aut tribus sodalibus rediit receti hostium cruore oppletus, sicut generosus catulus pro voluptate nimium victoria ablatus. Hic ille est Scipio qui postmodum Carthaginē & Numantiam excidit, ac qui suæ memoriæ Romanorum longe virtute primus plurimum habuit autoritatis. Ceterum huius decoris consuli fortuna, in aliud tempus reiiciens invidiam, tunc solidum gaudium dedit victoriæ. At Perseus à Pydna Pellam profugit. Equitatus eius pene integer evasit ex pugna: pedites verò quum assequuntur equites essent, eosque tanquam imbelles & proditores insectantes ex equis deturbarent, ac vulnera iis infligerent, metu Perseus tumultus, equum via deflexit, & ne noscetur, detractam chlamydem præ se posuit, tenuitque manibus diadema. Iam quo cum amicis in itinere colloqueretur, ad pedes digressus, traxit equum manu. Illorum alius calceum simulans solum adstringere, alius adquare equum, alius sistere, à tergo relictus, & paulatim dilapsi sunt, quod non tam hostes quam illius formidarent saevitiam: quippe miseris perculsus, in omnes quærebatur à se causam avertere cladis. Postquam Pellam nocte ingressus, Eudam & Eudem ærario præfectos, qui ei præsto fuerunt, partim eum de superioribus peccatis increpantes, & intempestiva libertate admonentes, consiliaque suggerentes, infensus ambos pugione confodit: nemo hæsit apud eum extra Cretensem Euandium, Archidamum Ætolum, & Neonem Bœotium. Ex militibus sequuti eum sunt Cretenses, non quod diligenter eum, sed quod thesauro eius, velut fauo, affixi essent. Magnum enim thesaurum trahebat secum depromptusque ex eo scyphos & crateras, aliaque aurea & argentea vasa Creten-sibus diripienda ad quinquaginta talentorum pretium. Quum verò Amphipolim primum pervenisset, inde Alepsum, remisso paulatim timore, in natiuum & vetustissimum relapsus morbum, sordes, lamentatus apud amicos est ex Magni Alexandri aureis vasis quedam se Creten-sibus imprudentem obicisse, precatusque supplex & lacrymabundus illos qui hæc haberent ea ut sibi permutarent pecunia. Ac qui hominem probe nosset, hos non fefellit cretizare cum Creten-sibus, qui verò fidem ei habuerunt atque reddiderunt, elusi sunt. Neque enim soluit his argentum, sed quaestu triginta talentorum ab amicis facta, quæ brevi post capturi hostes erant, cum his nauigavit Samothracam, atque ad templum Castoris & Pollucis supplex confugit.

ὄπισθεν αὐτῷ ἐλάθει χρητίζων πρὸς Κρήτας· οἱ δὲ πειθαίτετες καὶ ἀποδόντες, ἀπεσερήθησαν. οὐ γὰρ ἀπέδωκεν τὰ γύμνια, ἀλλὰ τειχάκινα τάλαντα κερδάντας ἀπὸ τῶν φίλων, ἃ μικρὸν ἔφερον ἐμελλον οἱ πολέμοι ληΐσθαι μετ' αὐτῶν διέπλευσεν εἰς Σαμοθράκιον, καὶ ἀφ' ἧν ἦν τοῖς Διοσκούροις ἰκέσθαι.

A θυμοειδῆ καὶ φιλότιμον ὄντα τὴν ψυχὴν, ἐπὶ αἰτήματα τῶν ἡλικίων, πρῶτάπασι ἀπολωλέναί κατεδόξαζεν, ὡς ἀπείρας ἀναμνηστέα τοῖς πολέμοις μαχομένοις. ἀποσευμένη δ' αὐτῷ καὶ παρπαλουῖτος, ἤθετο πρὸς τὸ στρατόπεδον, καὶ μεταξὺ δειπνούντες ἀεπιήδων, καὶ διέπεινον μὲν λαμπάδων, πολλοὶ μὲν ὅτι τὴν σκηνὴν τῆς Αἰμιλίου, πολλοὶ δ' ὡς τῆς χάρακος ἐν τοῖς πρώτοις νεκροῖς ζητούντες. κατ' ἤφρα δὲ τὸ στρατόπεδον καὶ κραυγὴ τὸ πεδίον κατετίχεν ἀνακαλουμένων τὸν Σκηπίωνα. πᾶσι γὰρ ἀγαθὸς ἦν ὁ θεὸς ὅς ἐρχῆς πρὸς ἡγεμονίαν καὶ πολιτείαν, ὡς ἄλλος B ὁσδεῖς τῷ συγγενῶν κεκαμένους ὁ ἦτος. ὅψι δ' οὐκ ἦδη σχεδὸν ἀπεγνωσμένοις, ἐκ τῆς διώξεως πρὸς ἡμῶν μὲν δύο ἢ τρεῖς ἑταίρων, ἀμείλιος καὶ πολέμων ἀνάπλευς, ὡς ἄρ' οὐκ ἔλαξεν ἡγεμόνος, ὃν ἠδὲν ἀκρατῶς τῆς νίκης σιωπῆς ἐνεργεῖς. αὐτὸς ἐστὶν Σκηπίων ὁ τοῖς ἰκνούμενοις Καρχηδόνα καὶ Νομαντίαν κατὰσπάσας, καὶ πολὺ πρῶτος ἄρετῆ τῶν τότε Ρωμαίων ἡγεμόνος, καὶ διωχθεὶς μέγιστον. Αἰμιλίω μὲν οὖν τὴν τῆς καλορθώματος νέμεσιν εἰς ἕτερον ἢ τύχην κατὰ τὸν ἑσθλομοίην, τότε πρῶτον τὴν ἠδὲν ἀπεδίδου τῆς νίκης· Περσεὺς δ' ἐφυγὴ μὲν ἐκ Πυδνῆς εἰς Γέλλαν ἀπεχώρησεν, τῷ ἵππεύων ὀπίσθεν πρῶτων ἀπὸ τῆς μάχης ἀφαιστωσμένων. C ἐπεὶ δ' ἐκαταλαμβάνοντες οἱ πεζοὶ τοὺς ἵππους, ὡς αἰαίδροις καὶ πρὸς δὲ δὲ κέρας λοιδωροῦντες, ἀπὸ τῶν ἵππων ὄπισθεν καὶ πληγὰς ἐδίδοσαν, δείσας τὸν ἰόρυβον, ἐκ τῆς ὁδοῦ παρέκκλινε τὸν ἵππον, καὶ τὴν πορφύραν, ὡς μὴ ἀφαιστωσῆναι, παρὰσπασας, ἔθετο πρὸς αὐτὸν, καὶ τὸ δῆκνῆμα ἀφαιστωσῆναι εἶχεν· ὡς δ' καὶ πρὸς ἀφαιστωσῆναι τοὺς ἑταίρους ἀμαβαδίζων, κατὰσπασας ἐφείλετο τὸν ἵππον. τῷ δὲ ὀπίσθεν ἑσθλομοίην πρὸς ποιοῦντος λελυμένον σιωπῆσιν, ὃν ἵππον ἀρδῆν, ὃ δ' ὅτι πολὺν χεῖρῶν, ἑσθλομοίην καὶ μικρὸν ἀπεδί- D δρασκῶν, οὐχ οὕτω τοῖς πολέμοις, ὡς τὴν ἐκείνου χαλεπότητα δεδοκίματες. πεταραχμένος γὰρ ὑπὸ τῷ κακῶν, εἰς πρῶτον ἐξήτει βεβαιῶν αὐτῷ τὴν αἰτίαν τῆς ἥτης. ἐπεὶ δ' ἵππος Πέλλαν εἰσελθὼν, Εὐκλῶν καὶ Εὐδαμον, τοῖς ὅτι τῆς νομισματός, ἀπληθήσασας αὐτὰ, καὶ τὰ μὲν ἐγκαταλείψας πρὸς τῶν γενομένων, τὰ δ' ἐπαρρησιαζόμενοις ἀκρίως καὶ συμβουλεύοντες, ὀργισθεὶς ἀπέκτεινε αὐτοὺς τὰ ἐπιφιδίω παίων ἀμφοτέρους· ὁσδεῖς παρέμειναν αὐτῷ παρὰς Εὐαίδρου τε τῆς Κρητῆς, καὶ Ἀρχεδαμου τῆς Αἰτωλοῦ, καὶ τοῦ Βοιωτοῦ Νέωνος. τῷ δ' ἐσθλομοίην ἐπικρατοῦ- E θῆσαν οἱ Κρητῆς οὐ δι' ὄνομα, ἀλλὰ τοῖς χεῖμασιν, ὡς ἄρ' κρείοις μέλιτῆι, πρὸς λιπαροῦτες. παρὰ πολλὰ γὰρ ἐπήγετο, καὶ πρὸς ὄψιν ἐξ αὐτῶν ἀφαιστωσῆναι τοῖς Κρητῶν ἐκπώματα καὶ κρατῆρας καὶ τὴν ἄλλῃ ἐν δρυῶν καὶ χροσφῶ κατὰσπασίω, εἰς πενήτην κατὰ τῶν λόγων. ἡγεμόνος δ' ἐν Ἀμφιπόλει πρῶτον, εἶτ' ἐκείθεν ἐν Ἀλφειῶν, καὶ τῆς φέου μικρὸν ὑπερέβητο, εἰς τὸ συγγενῶν καὶ πρὸς ὄψιν αὐτῷ τῶν νοσημάτων, τὴν μικρολογίαν, αὐτῶν ὑπερέβητο, ὡδύρατο πρὸς τοὺς φίλους ὡς τῶν Ἀλεξάνδρου τῆς μεγάλου χροσμάτων ἕνα τοῖς Κρητῶν διέρριφως ὑπὸ ἀγνοίας· καὶ παρεκάλει τοὺς ἑταίρους, ἀπὸ τῶν καὶ δακρύων, ἀμείψασθαι πρὸς νόμισμα. τοῖς μὲν οὖν

Γαλήφω Palmer.

αει μὲν οὖν λέγονται φιλοβασιλεία Μακεδόνες, τότε δ' ὡς
 εἰρήσῃ κελασμένῃ, πόρτων ἅμα συμπεσόντων, ἐχθρί-
 ζοντες αὐτοὺς τὰ Αἰμιλία, δύο ἡμέρας ὅλης κύριον αὐτὸν
 κατέστησε Μακεδοῖας, καὶ δοκεῖ τὸτο μὲν πρῶτον τοῖς ἄτυ-
 χία λυγρὰς παρὰ τῆς ἐκείνας γεγονέναι φάσκειν. ἐπὶ δ' ἔτι
 ὁ παρὰ τὴν θυσίαν σύμψωμα δαμμόνιον ἔσθ' Ἀμφιπό-
 λης θυόντος τῷ Αἰμιλίου, καὶ τῷ ἱερῶν ἐπιτηγμένων, κεραυὸς
 εἰσκήψας εἰς τὸν βωμὸν ἐπέφλεξε καὶ συλκασθῆναι τὴν ἰε-
 ρουργίαν. Ἐπὶ δ' ἄλλῃ δ' ἡρότι πρῶτως καὶ τύχη τὰ τῆς Φή-
 μης. ἔτι μὲν γὰρ ἡμέρας τετάρτην νενικηκίω Περσὶ παρὰ Πύ-
 δνας, ἐπὶ δ' τῆς Ῥώμης τῷ δήμου θεορῶντος ἰππικῶν ἀγῶνας,
 δὲ αἰφνης ἐπέπεσε λόγος εἰς τὸ παρῶτον τῷ θεῷ θυμῶντος, ὡς
 Αἰμιλίου μεγάλη μάχη νενικηκίω Περσῶν καὶ ἀπρόφοιτο
 σύμπασαν Μακεδονίαν. ἐκ δ' οὗτου, ἄλλο τῆς Φήμης ἀ-
 ναχωμένῃς εἰς τὸ πλῆθος δὲ ἐλαμψε χάρα μὲν κέρτου καὶ
 βοῆς, τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ ἀφῆκε τὴν πόλιν. εἶτα ὡς
 ὁ λόγος οὐκ εἶχεν εἰς ἄρχῆν ἀελεῖν βέβαιον, ἀλλ' ἐν πᾶ-
 σιν ὁμοίως ἐφαίνετο πλαιώμῃς, τότε μὲν ἐσκέδαθη καὶ διερ-
 ρύη τὰ τῆς Φήμης. ὁλόγος δ' ὕστερον ἡμέρας πυθόμενοι σα-
 φῶς, ἐθαύμαζον τὴν παρὰ δραμοδοῦ ἀγγελίαν, ὡς ἐν τῷ
 ψεύδῃ δ' ἀληθῆς εἶχεν. λέγεται δ' ἔτι τῆς ἐπὶ Σάρα παρὰ
 μὲν μάχης Ἰταλιωτῶν ἀθημερῶν ἐν Πελοποννησῶ λόγον
 ἠγέσθαι, καὶ Πλαταῖσι τῆς ἐν Μυκάλῃ παρὰ Μήδους.
 ἔτι δ' Ῥωμαῖοι Ταρκυνίους μὲν Λατίνων ἐπιερατῶσαντας
 εἰσκήσαν, αὐτὰρ ἑλθεῖν φερόντες ὠφθησαν ἀπὸ τοῦ ερατοῦ
 μικρὸν ὕστερον ἀνδρες δύο καλοὶ καὶ μεγάλοι, (τῶν οὖν εἶχα-
 σαν εἶ) Διοσκῶρις) ὁ δ' ἐπιτυχῶν παρῶτος ἀδελφὸς κατ' ἀγ-
 ρῶν παρὰ τῆς κρήνης ἀναψύχουσι τοῖς ἰπποῖς ἰδρῶτι πολλῷ
 παρῶν ῥεομῶντος, ἐθαύμαζε τὸν παρὰ τῆς νίκης λόγον. εἶθ' οἱ μὲν
 ὅτι ψαύσῃ λέγεται τῆς ὑπῆνης αὐτῶν τῶν χερσῶν ἀβέμα
 μειδιῶντες ἢ δ' ὄψους ἐκ μελαίνης τειχὸς εἰς πυρραῖν με-
 τὰ βαλοῦσα, τὰ μὲν λόγῳ πιστὴν, τὰ δ' ἀνδρὶ παρῶν ἔτι
 κλησὶν τὸν Αἰνὸβαρον, ἐπὶ δ' ἐστὶν χαλκῶν πύργων. πᾶσι δ' οὗ-
 τοις δ' καὶ ἡμᾶς ἠρόμενον πιστὴν παρέχεν. ὅτε γὰρ Ἀντωνίου
 ἀπέστη Δομετῆντος, καὶ πόλις πόλεμος ἀπὸ Γερμανίας παρῶ-
 εδοκῆτο τῆς Ῥώμης παρῶν ἡμῶν, ἀφῆκε καὶ αὐτῶν αὐτῶν
 ὁ δῆμος δὲ αὐτῶν φήμῃ ἀνέδωκε νίκης, καὶ τὴν Ῥώμην
 ἐπέδραμε λόγος αὐτὸν τε τὸν Ἀντωνίου ἀηρήσθαι, καὶ τῶ σὺ
 αὐτῶν ερατῶματος ἠπῆμένον μηδὲν μέρας λελῆσθαι. ὅ-
 σαύτῃ δ' λαμψρότητα καὶ ῥύμῃ ἢ πίστις ἔχεν, ὡς τε καὶ
 θυσαί τῷ ἐν τέλει πολλοῖς. ζήτουμένου δ' τῶ παρῶτου φε-
 σαίτος, ὡς ὁδοὶς ἔσθ' ἀλλ' ὁ λόγος ἄλλων δὲ ἄλλου διωχ-
 μένος ἀνέφθαγε, καὶ τέλος καὶ ἀδελφῶν, ὡς παρῶν πέλαιος ἀ-
 χμῆς, τὸν ἀπειρὸν ὄχλον, ἐφαίνετο μηδεμίαν ἀρχὴν ἔχον
 βέβαιον, αὐτῇ μὲν ἢ φήμῃ ἄλλο τῆς πόλεως ἐξέρρη' ἢ πο-
 ρβομένου δ' τὰ Δομετῆντος μὲν δυνάμεως ἐπὶ τὸν πόλεμον,
 ἔδῃ καὶ ὁδοὶ ἀγγελία καὶ γράμματῶν φερόντων τὴν νί-
 κην ἀπῆντησαν. ἢ δ' αὐτῶν τοῦ κατῶν ἡμέρας καὶ
 τὴ Φήμης ἐγίνετο, ὅτι πλέον ἢ δις μῆνας ἐπὶ τοῖς τὸ πῶτων
 διεσώτων. ταῦτα μὲν ὁδοὶς ἀγνοεῖ τὴν καὶ ἡμᾶς. Γνωσθῶν δ'
 Οκτάβιος ὁ σὺ ἀρχὸν Αἰμιλίου παρῶν ἡμῶν τῆ Σα-
 μοθράκη, τὴν μὲν ἀστυλίαν παρῶν τῶ Περσὶ δ' ἄλλο τῶν τοῖς, ἐκπλοῦς δ' καὶ φουγῆς εἶργον. ἐμὲν ἄλλὰ λαοὶ τῶν πῶς
 ὁ Περσὶς Ορσίδην ἵνα Κρήτην λέμβον ἔχοντα συμπίσας μὲν χερσῶν ἀναλαβῆν αὐτὸν. ὁ δ' κρητισμῶν χερ-
 σαίμῃς, τὰ μὲν χερσῶν νικτωρ ἀνέλαβεν, ἐκείνον δ' ἢ νικτὸς ἢ κῆν καλῶσας ἐπὶ τὸ παρῶν δ' Δημητρίῳ λιμένα

A At Macedones, qui semper regum suorum habiti fuerant amantes, tunc sicut cum fulcimento rupto omnibus vna corrudentibus, permittentes sese Paulo duobus diebus totius Macedoniae copotem eum fecere. Quod ad stipulari videtur illis qui secunda fortunae assignant eas res gestas Pauli. Insuper factum fuit quod accidit sacrificio Amphipoli. Sacrificante consule & sacra auspato, fulmen in aram delapsum combussit vnaque; perpetravit sacrificium. Omnem vero excedit fauorem deorum & firmitatem famae miraculum. Quarto die quam superatus ad Pydnam est Perseus, quum Romae ludos circenses populus spectaret, murmur repente primam partem theatri peruasit, Paulum ingenti praelio Persea superasse, totamque Macedonia in ditionem redigere, mox quum apud vulgus increbuisse hic rumor, mixta cum plausu clamoreque laetitia, quae totum illum diem occuparet urbe, exorta est. Inde ut nullum certum habuit fama auctore, & apud omnes iuxta vaga fuit, euauit in praesens & dissipata est. Qua paucis diebus post certo allata, miraculi loco fuit praecurrens nuntius, qui in falso complexus verum fuerat. Ferunt etiam praelii ad Sagram amne ab Italis commissi eodem die famam in Peloponnesum delatam, & Plataeas illius apud Mycalen contra Medos. Victoriam de Tarchiniis, qui, sociis Latinis, arma mouerant, duo viri eximia & eminenti specie visi sunt, qui breui post recentes a castris nuntiarunt. Hos Tynidaridas fratres coniecerunt fuisse. Qui primus eos appellauit pro fonte in foro reficientes equos, qui multo sudore manabant, mirabatur victoriae nuntium. Mox ferunt eos aridentes atrectasse manibus illius barbam, quam confestim in rufam ex nigra versam, fidem nuntio ac viro Aenobarbe dedisse cognomen. Hisce omnibus quod aetate nostra factum est adstruit fidem. Quum ab Domitiano Antonius desciuisset, atque ingens bellum in expectatione esset a Germania, urbe consternata repente, & sine auctore populus ex sese famam distulit victoriae, ac sermo Romam peruagatus est interfectum esse Antonium, exercitusque eius strati nullam partem superesse. Fuit autem tam certa fides & flagrans, ut magna pars magistratum sacrificaret. Quum vero auctor rumoris quaeretur, nec extaret ullus, sed ab alio ad alium reiectus refugeret sermo, & demersum denique in multitudinem immensam velut in vastum pelagus ex nulla certa processisse origine apparuit, haec quidem fama prope effluxit urbe. Ceterum educenti legiones ad bellum Domitiano, nuntius & literae iam in itinere victoriam significantes occurrere. Huius trophaei & famae vnus fuit dies, locis plus duo millia quingenta milliaria distantibus. Id neminem nostro auro fugit. Porro Cn. Octavius, qui vna cum Paulo bellum administrabat, classe Samothracam appulsa, Persem religione deorum reliquit in uiolaum, mari tamen & effugio praclusit. At Perseus clam Oroandem quendam Cretensem qui lembum habebat induxit ut se cum pecunia sustolleret. Ille arte Cretica vnus, recepit pecuniam, illum quum nocte venire ad portum Demetrium

B
 C
 D
 E
 F

παπεινοὶ καὶ ἀπλήθετε, πρὸς δὲ μέλλον αἰεὶ κεραιδοκρού-
 τε, εἰς ὅ, πικρασκίη τῆλος ἐκάστω τῶν τῆς παρούσης
 β' παρρησίας ὁ δαίμων νέμεσιν; τοιαῦτα φασὶ πολλὰ Δι-
 λεχθέντα τὸν Αἰμίλιον, ἀποπέμψαι τοὺς νέους, δὲ μάλα δὲ
 καύχημα καὶ τῶν ὕβρειν, ὡς ἄρ' χαλιῶν τὰ λόγῳ κέσθοντι,
 κεχλασμένοι. ἐκ τούτου τῶν μὲν γραπτῶν πρὸς ἀνά-
 παυσιν, αὐτὸν δὲ πρὸς ἴσαν τῆς Ἑλλάδος ἔβρισε, καὶ Δι-
 γαλιῶν ἐνδοξὸν ἄμα καὶ φιλόδοξον ὄπτιων γὰρ ἀνελάμ-
 βατε τοὺς δῆμοις, καὶ τὰ πολιτεύματα κηρίσατο, καὶ δω-
 ρεὰς ἐδίδου, ταῖς μὲν οἴτων ἐκ τῆ βασιλικῆς, ταῖς δὲ ἑλαμον.
 Ἵσπιδον γὰρ Ὀρεθίου φασὶν ἀποκείμενον, ὡς τε τοὺς λαμ-
 βάνοι, καὶ δεομένης ὀπιλιπεῖν πρὸς τῶν ἡ κατὰ μαλω-
 δίου δὲ πλήθος τῶν Ὀρεθίωντων. ἐν δὲ Δελφοῖσι δὴ κίονα
 μέγδου τετράγωνον ἐκ λίθων λευκῶν σιωηρημοσύνων, ἐφ'
 δὲ Περγίως ἡμελλε χρυσῶς ἀνδρίας ἴσταται, πρὸς τῆς
 τὸν αὐτοῦ τελεῖται. τοὺς γὰρ ἡγήμενοι τοὺς νικῶσιν ἔξιστάται
 χῶρας παρὸς σῆκιν. ἐν δὲ Ὀλυμπία τῆτο δὲ ὁ πολυδρῦλ-
 λητον ἐκείνο ἀναφῆξασαται φασὶν, ὡς τὸν Ὀμήρου Δία
 Φιδίας ἀποπλάσαιτο τῶν δέκα παρῆσεων ἐκ Ρώμης ἀ-
 Φικρῶν, Μακεδόσι μὲν ἀπέδωκε τῶν χῶραν καὶ τὰς πό-
 λης ἐλδοθέρας οἰκεῖν καὶ αὐτόνομους, ἐκαστὸν δὲ τάλαντα Ρώ-
 μῶσις ὑποτελεῖν, ἔπλεον ἢ διπλάσιον τοὺς βασιλεύσιν εἰ-
 σέφερων. ἴσας δὲ πρὸς τοὺς ἀγῶνων καὶ θυσίας ὀπιτελῶν
 τοὺς θεοῖς, ἐστίασας καὶ δεῖπνα παρῶν, χρηρία μὲν ἐκ τῶν
 βασιλικῶν ἀφθονῶς χρώμενος, τάξιν δὲ καὶ κόσμον καὶ κα-
 τακλίσις καὶ δεξιῶσις, καὶ τῶν πρὸς ἑκάστον αὐτῶν κατ'
 ἀξίαν τιμῆς καὶ φιλοφροσύνης ἀδῶσιν ἔπως ἀκριβῶ καὶ
 πεφρονησμένῳ ἐνδὲ κινύμενος, ὡς τε συμμάχων τοὺς Ἑλ-
 λῶνας εἰ μηδὲ τῶν παλαιῶν ἀμοιρον ἀπολείπει σπουδῆς,
 ἀλλὰ τηλικαῦτα παρῶν αἰὲρ παρῶν, καὶ τοὺς μι-
 κροῖς δὲ παρῶν ἀποδίδωσιν. ὁ δὲ καὶ τοῖς ἔχαιρειν, ὅτι πολ-
 λῶν παρῶν ἀποδίδωσιν καὶ λαμπαρῶν, ὅ ἴδιον αὐτοῦ ἴω
 ἀπόλαυσμα καὶ ἴσας τοὺς παρῶν. καὶ πρὸς τοὺς συμ-
 μάχων τῶν ὀπιτελῶν, ἐλεγχῶ, τῆς αὐτῆς εἰ ψυχῆς, πα-
 ρατάξῶς τε παρῶν καλῶς, καὶ συμποσίῃ τῶν μὲν, ὅ-
 πως φοβερῶτατη τοὺς πολέμοις, δὲ δὲ, ὡς Ὀχαιρίστῳ τῶν ἡ
 τοὺς σπουδῶν. ὁ δὲ τῶν αὐτῶν τῶν ἐλευθεριότητι καὶ
 τῶν μεγαλοψυχῶν ἐπήνοιο οἱ ἀνδραγαθοί, πολὺ μὲν δὲ
 γέρον, πολὺ δὲ χρεῖστον ἐκ τῶν βασιλικῶν ἡδρῶσιν οὐδὲ
 ἴδειν ἐβελήσαντος, ἀλλὰ τοὺς ἱστίαις εἰς τὸ δημόσιον παρῶν
 δόντος μὴ τὰ βιβλία τῆ βασιλέως φιλοζαμματοῦσιν τοὺς
 ἡέσιν ἐπέβρισε ἔξελείσται, καὶ ἀφῶν ἐστὶ εἰς τὴν μά-
 χης, Αἰλίῳ Τουβέρων τῶν γαμβρῶν φιάλῳ ἔδωκε πέντε
 λιτρῶν ὀκλιῶ. οὗτος ὅστιν Τουβέρων ὄν ἐφῶν μὲν σὺν ἑσῶν
 οἱ κείν ἐκκαδέκατον, ἀπὸ γηδίου μικροῦ ἀφῶν ἀ-
 πῶτων. καὶ πρὸς τῶν ἀργυρον ἐκείνον φασὶν εἰς τὸν Αἰλίῳ
 οἴκον εἰσελθεῖν, ὡς ἔφρητις καὶ ἡμῆς εἰσαγόμενον τὸν δὲ
 ἄλλον χερόνον οὐτ' αὐτοῖς οὐτε γυνῶνας δὲ γυμνῶν χεῖρῶν
 ἢ χρυσοῦ. διωκημένων δὲ πῶτων αὐτῶν καλῶς, ἀσασά-
 μένος τοὺς Ἑλλῶνας, καὶ παρῶν καλῶς τοὺς Μακεδόνας
 μεμνησται τῆς δεδομένης ὑπὸ Ρωμαίων ἐλευθερίας, σῶ-
 ζῶσαι αὐτῶν δι' εὐνομίας καὶ ὁμοιῶς, ἀνῆξῶν ὅτι τῶν
 ἡπαιρον, ἔχον δόγμα σὺν κλήτου τοὺς συμμέμα χημένους
 αὐτῶ τῶν πρὸς Περγίῳ μάλιστα φρασίσας ἀπὸ τῶν ἐκεῖ πόλεων ὠφελῶσαι βουλόμενος ὅ πᾶσιν ἄμα καὶ μη-
 δένος παρῶν ἀλλ' ἔξαιφῆς ὀπιτελοῖν, μετεπέμψατο τοὺς παρῶν ἔξ ἑκάστης, πόλεως ἀνδρας δέκα,

A summissi reprimetis vos, ad consequentia sem-
 per respicientes, in quem cuique exitum fors pre-
 sentis invidiam prosperitatis venter? Multa in hac
 sententiam ferunt concionatum Paulum iuvenes
 dimississe, probe, tanquam freno, oratione illa ia-
 ctationem & procacitatem incidente eruditos.
 Inde quū exercitum in hyberna deduxisset, cōuer-
 tit se ad visendam Græciam, atq; ad oblectationē
 honorificam simul atq; humanam. Adiit enim po-
 pulos, eosq; refocillavit, in stituta dedit, ac dona cō-
 tulit, aliis frumentum ex horreis regis, oleum aliis.
 Tantam enim eorum quæ recondita fuerant vim
 B memorant inuentam, vt prius qui acciperent & de-
 siderarent deessent, quam numerus exhauriretur
 eorum quæ fuerunt reperta. Delphis columnam
 ingentem quum videret quadratam albo concin-
 natam marmore, quæ destinata Persei statuae au-
 rea erat, ei imperavit imponi suam: victos enim
 victoribus decedere loco par esse. Olympiæ vul-
 gatū illud fertur dixisse, Phidiam Homeri Ioue-
 uem effinxisse. Postquam decem legati Roma ad-
 uenerunt, Macedonas liberos esse iussit colentes
 vrbes suas agrosq; vtentes legibus suis, centum ta-
 lentia tributi populo Romano ferrent, quum plus
 C altero tanto pependissent regibus. Spectacula in-
 de variorum ludorum & victimas diis exhibuit, e-
 pulas conuiuiaq; præbuit: in quæ sumptum quidē
 large suppeditabat commeatus regius. Ordinē ve-
 rō, digestiones, loca, exceptiones, & quantum cu-
 iusq; dignitati deferre honoris & comitatus debe-
 ret, ita exacte atq; accurate ostendit se callere, vt
 stuperent Græci, quod ne quæ per ludum quidem
 agebat, tractaret solute, sed vir rebus tantis distri-
 ctus, hisce quoq; minutis decorum adhiberet. Ac
 qui oblectabant hæc quoq; eum quod in tanto ap-
 paratu & splendore suauissimum esset ipse oblecta-
 D mentum & spectaculum conuiuus. Ac defixis in-
 dustrix suæ admiratione, eiusdem mentis dixit ef-
 se aciem ordinare recte & conuiuium, hoc, vt quā
 gratissimum inuitatis, illam, vt quam horrendissi-
 ma hostibus esset. Nec minus quam reliquas vir-
 tutes liberalitatem eius, & animi magnitudinem
 prædicabant homines, quod vim ingentem auri,
 ingentem argenti ex regis coactam thesauris ne
 adspicere quidem sustinuerit, sed quæ storibus, vt
 in ararium deferrent, permisit. Libros regios
 tantum studiosis literarum concessit filiis. In do-
 nis dandis ob egregiam operam in pugna naua-
 tam AElío Tuberoni genero phialam donauit
 E quinque pondo Tubero hic est, quem sexium de-
 cimum demonstraui cum propinquis habi-
 tauisse, quum ex paruo rusculo se tueretur omnes.
 Illud autem argentū in domū AEliorum aiunt pri-
 mum immigrasse à virtute & honore illatum: an-
 tea neq; ipsos neq; vxores eorum aurum vel argen-
 tum affectasse. Vbi iam rite cuncta dispensauit, sa-
 lutatis Græcis, & admonitis Macedonibus vt da-
 ta ab Romanis libertatis memores, eam discipli-
 na legum atq; concordia tueretur, mouit in Epirū.
 Senatusconsulto mandatū ei erat vt militib., quo-
 rum opera in pugna usus fuerat aduersus Persea,
 prædam illius regionis oppidorū concederet. Er-
 F go, vt omnib; simul præter expectationem ingru-
 ret, euocauit ex singulis oppidis denos principes,

quibus denuntiavit, ut quod auri & argenti in priuato & sacris aedibus esset, stata die proferrent in publicum. Adiunxit singulis praetextu quaerendi, & accipiendi auri, velut ad hoc ipsum, praesidium militum & centurionem. Instante die vno simul atque eodem momento discurrerunt ad diripiendos hostes. Ita vna hora centum quinquaginta millia captum humanorum in seruitutem abrepta, lxx. oppida direpta fuere. Ex tanta clade atque exitio singulis militibus non plus vndeni denarii dati. Omnes autem mortales exhorruerunt belli exitum, in adeo exiguum singulorum emolumentum & compendium tota vna discripta gente. Hoc Paulus edito maxime praeter ingenium benignum suum & placidum, ex tempore Oricum descendit: inde legiones deportauit in Italiam, atque regia naue, quam sexdecim versus remorum agebant, Macedonicis ornata spoliis, puniceisque & purpureis textilibus, aduerso Tyberiamne est subuectus, completis ripis obuiam lento nauis cursui effusa ciuium frequentia, ut quodammodo triumphalem pompam praelibaret populus Romanus. At milites, qui regiis opibus oculos cupiditatis adiecerant, vbi spei non responderunt praemia, clam exarserunt inde & infensi fuerunt Paulo, propalam autem conuerentes, durum eum fuisse sibi & imperiosum ducem, erant negligenter ad futuri ad procurandum ei triumphum. Quod odoratus Sergius Galba, Pauli inimicus, qui tribunus militum sub eo fuerat, non dubitauit suadere non esse ei decernendum triumphum. Hic quum militari turba multa suggestisset in imperatorem probra, & iam conceptam eorum iram magis etiam stimulauisset, postulauit a tribunis plebis, ut, quoniam hora esset iam octaua diei, neque id satis temporis foret accusationi, in posterum diem diffunderet. Quum tribuni dicere eum si quid vellet iuberent, prolixam exorsus & variarum calumniarum plenam orationem, diem dicendo exemit, ac tribuni iam tenebris dimiserunt concionem. Milites vero concurrerunt ad Galbam ferociore redditi, ac coitione inter se facta, Capitolium diluculo infederunt. eodem enim concionem indixerant tribuni. Postquam diluxit, missio in suffragia populo, praerogatiua tribus triumphum antiquauit. Quare ad alios delata, atque a senatu intellecta, plebs ob Pauli ignominiam ingenti percita dolore irritos edebat clamores, principesque senatus, indignum facinus esse vociferantes, concitabant sese mutuo ut reprimere licentiam & audaciam militarem, quae, nisi iretur obuiam, ne Paulum Aemilium triumphali laurea dispoliarent, in omnem eruptione improbitatem & vim essent: ac summota turba in Capitolium frequentes scanderunt. Ibi postulerunt a tribunis ne perferri permitterent suffragia, dum ad populum quae visa essent dixissent. Omnibus suffragia sustinentibus, factoque silentio, conscendens suggestum vir consularis, qui tres & viginis hostes ex prouocatione interemerat, M. Seruilius, Quantus Imperator, inquit, Paulus Aemilium fuerit nunc maximè cognosco, quum videam qui ad o seditiones & improbos milites in castris

A καὶ παρῶταξεν αὐτοῖς, ὅσας ἀργυρὸς ἔστι καὶ χρυσὸς ἐν οἰκίαις καὶ ἱεροῖς, ἡμέρᾳ ῥητῇ καταφέρειν. ἐκάστους δὲ συνέπεμψεν, ὡς ἐπὶ αὐτὸ δὴ τὸτο, φρουρὰν ἐραλίω τῆς, καὶ ταξίαρχον, παρῶποιον μόνον ζητεῖν καὶ καταλαμβαίνειν τὸ χρυσίον. ἐτάσθη δὲ τὴν ἡμέραν ἐφ' ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν ἅμα καὶ ἐν ἰρήσαστες, ἐβράβοντο παρὸς καταδρομὴν καὶ ἀναρπαγὴν τῆς πολεμίων ὡς τε ὥρα μιᾷ περὶ καὶ δεκά ἀδράχμων ἔξαιδραποδιθῆναι μυριάδας, ἐβδρηκόντα δὲ πόλεις πορθηθῆναι. ἡμέραν δὲ ἐκ ποταμῆς φρουρὰς καὶ πρυμναδρίας ἐκαστὸν ἐραλίω τῶν δόσιν οὐ μείζον ἐνδεκά δραχμῶν. φείδεται δὲ πάλαι ἀδράχμων τὸ τὸ πολέμου τέλος, εἰ μικρόν οὐτὼ καὶ ἕκαστον λῆμμα καὶ κέρδος ἔδνοις ὄλου κατακερμαλισθέντος. Αἰμίλιος μὲν οὖν τὸτο παρῶτας μάλιστα παρῶ τῶν αὐτῶ φύσιν, ἐπιπέκῃ καὶ χρυσῆν οὐσαν, εἰς ὠκεῖον κατέβη. κακίτην εἰς Ἰταλίαν μὲν τῆς δυναμέων παρῶταξίς, ἀπέπλει τὸν οὐρανὸν ποταμὸν, ἐπὶ τῆς βασιλικῆς ἐκκατακρήσας κατεσκαδασμένης εἰς κόσμον ὅπλοις ἀχμαλώτοις, καὶ φοινικίσιν καὶ πορφύραις, * ὡς καὶ πρυμναδρίας ἐξωθεν, * ὡς τε * ὄντια θριαμβικῆς πομπῆς παρῶταξίαν τοῖς Ῥωμαίοις, τὰς ῥοθίαν ἀέδην ὑπάρχοντι τῶν ναδὶ ἀντι-

C παρῶταξίαν. οἱ δὲ ἐραλίω τῶν βασιλικῶν χρῆμασιν ἐποφθαλμισθέντες, ὡς ἔχουσιν ἡζίου ἔτυχι, ἀργίζοντο μὲν ἀδήλωτος ἀπὸ τῆς, καὶ χαλεπῶς εἶχον παρῶ τῶν Αἰμίλιον, ἀπώμυνοι δὲ φατεροῦς ἐπιβαρῆς ἦνοιτο καὶ δεσποτικὸς αὐτοῖς ἀρχῶν, οὐ πρὸς παρῶταξίαν ἐπιπέκῃ ὑπὸ τῆς θριαμβου σπουδῶν ἀπώμυνοι. ἀποθνήσκου δὲ τὸτο Σέρβιος Γάλλος, ἐχρῆς Αἰμίλιου, γεννητὸς δὲ τῆς ὑπὸ αὐτὸν χηλιάρων, ἐτάρρησεν ἀναφαιδὸν εἰπεῖν ὡς οὐ δοτέον εἶναι τὸν θριαμβόν. ἐναῖς δὲ πολλὰς τὰς ἐραλίω τῶν πλήθους ἀφῶταξίαν καὶ τῆς ἐρατῆρος, καὶ τῶν οὐσαν ὄργην ἐπιμαλλον ἀξερήσας, ἠ-

D τῆς παρῶ τῆς δημῶν ἀλλῶν ἡμέραν. ἐκείνῳ γὰρ οὐκ ἔξαρκεῖν τῇ κατηρησίᾳ τέταρτος ἐπὶ λοιπὰς ὥρας ἐχρῶσαι. τῆς δὲ δημῶν λέγειν αὐτὸν εἰπιβούλεται κελθόντων, ἀρῶταξίαν μακρῶ καὶ βλασφημίας ἐχρῶσι πρυμναδρίας παρῶταξίαν λέγον, τὸν χρῶν ἀνηλωσεν τῆς ἡμέρας καὶ ἡμοδρῶν σέτοις, οἱ μὲν δὴ μῶχοι τῶν ἐκκλησίαν ἀφῶταξίαν, παρὸς δὲ τὸν Γάλλος οἱ ἐραλίω τῶν συνέδραμον θρασυτέροι γεννητὸς καὶ συκροτήσαντες αὐτοῖς, παρὸς τὸν ὄρθον αὐτῆς καταλαμβαίνονται τὸ Καπετώλιον. ἐκεῖ γὰρ οἱ δὴ μῶχοι τῆς ἐκκλησίαν ἐμελλον ἀξείν. ἀμα δὲ ἡμέρα τῆς ψηφου

E δοθείσης, ἠτε παρῶταξίαν φυλῆ τὸν θριαμβόν ἀπεψήφιστο, καὶ τῆς παρῶταξίαν ἀμῶταξίς εἰς τὸν ἄλλον τόπον καὶ τῶν συγκαληθῶν κατῆναι καὶ τῶν πλῆθος ὑπὸ ἀφῶταξίαν τὰς παρῶταξίαν λακίξασθαι τὸν Αἰμίλιον, ἐκ φωνῆς ἡ ἀπαρῶταξίς. οἱ δὲ γνωσιμῶταξίαν τῆς ἀποβουλής, δεινὸν εἶναι τὸν ὄρθον βοάντες, ἀλλήλους παρεκάλου ἐπιπέκῃ τῆς τῆς ἐραλίω τῆς ἀπελγίας καὶ θρασυτέρος, ἐπὶ πρὸ ἀφῶταξίαν ἀνομιον ἔργον καὶ βίαον, εἰ μηδὲν ἐμπόδων αὐτοῖς ἦνοιτο, Γάλλον Αἰμίλιον ἀφῶταξίαν τῆς ἐπιπέκῃ ἡμῶν. ὡσαύτω μῶχοι δὲ τὸν ὄρθον, καὶ ἀναβάντες ἀδρότοι, τοῖς δημῶχοις ἐλεγον ἐπιπέκῃ τῶν ψηφουφοσίαν, ἀχρῶσι ἀν δὲ λῶσιν ἀβούλονται παρὸς τὸ πλῆθος. ἐπιπέκῃ τῶν δὲ πρῶτων, καὶ

ἡμοδρῶν σῶταξίαν, ἀφῶταξίαν ἀπῶ ὑπατικῆς καὶ πολεμίας εἶχουσι καὶ τρεῖς ἐκ παρῶταξίαν ἀνηρηκῶς, Μάρκος Σέρβιος, Αἰμίλιον μὲν ἔφη Πάλλον, ἡλικὸς ἀποκροτῶν ἦνοιτο, ὃ νῦν μάλιστα γνωσιμῶς, ὅραν ὅσας ἀπεβίαις γὰρ ἡμῶν καὶ κακίας ἐρατῶταξίαν χρῶταξίαν, οὕτω κατῶταξίαν κατῶταξίαν καὶ μεγάλας παρῶταξίαν.

" θαυμάζω ὃ τὸν δῆμον, εἰ ποῖς ἀπὸ Ἰλλυριῶν καὶ Λιβύων ἀ-
 " γαλλόμυθος θριάμβους, αὐτὰ φθονεῖ, τῶν Μακεδόνων βασι-
 " λέα ζῶντα καὶ τὸν Ἀλέξανδρου καὶ Φιλίππου δόξαι ὅτι-
 " δεῖν ὑπὸ τοῖς Ῥωμαίων ὄπλοις ἀγρομένιων ἀχμαλώτων.
 " πῶς γὰρ οὐ δῆλον εἶπεν, εἰ φήμης πᾶσι νίκης ἀβέβαιου παρ-
 " τερον εἰς τὴν πόλιν ἐμπεσούσης, ἐθύσατε τοῖς θεοῖς, ἀγρόμε-
 " νοι τῶ λόγου τούτου ἁγέως ἀπολαβεῖν τὴν ὄψιν· ἠκούσας ὃ
 " τῶ στρατηγῶ μὲν τῆς ἀληθινῆς νίκης, ἀφαιρέσει τὸ μὲν θεῶν
 " τὴν ἡμίλιον, αὐτῶν ὃ τὴν χερσὶν, ὡς φοβούμενοι θεάσασθαι
 " τὸ μέγεθος τῶ καταρωμάτων, ἢ φερόμενοι τῶ βασιλέως καί-
 " ποι κρείττον ἢ τῶ παρὸς ἐκείνων ἐλέω, μὴ ὅτι παρὸς ἀβέβαιον
 " πορροφθόνων λυθιῶν τὸ θριάμβον. ἀλλ' εἰς ἑσάυτιον (ἐφῆ)
 " ὁ κακὸς ἐξοισίαν παρὰ γὰρ δι' ὑμῶν, ὥστε πᾶσι στρατη-
 " γίας καὶ θριάμβου πολὺ μᾶλλον λέγειν ἀπὸ θεοῦ ἀφῶτος, καὶ τῶ
 " σώματι εἰλβον ὑπὸ λήθητι καὶ σιανθραίας, παρὸς ὑμᾶς
 " τοῖς ποσούτοις θαύματα πεπαυθμένους ἀρετῆς καὶ κακίας
 " κείνων στρατηγῶν. ἀμα ὃ τὸ ἐσθῆτος ἀρετῶν ἐξέφηνε καὶ τῶν
 " σέρων ὡτὲ ἀπὸ ἀπίστοις ὁ πλήθος. εἶτα μετὰ στραφεῖς, εἶνα
 " τὸ ὅτι ἀπὸ πᾶσι ἐν ὄχλῳ γυμνοῦσθαι δοκούντων τῶ σώμα-
 " τος ἀεικάλυψε καὶ παρὸς τὸν Γάλλων ὅτι φρέφας, Σὺ μὲν (ἐ-
 " φη) γέλας ὅτι τούτοις, ἐγὼ ὃ σιμνύομαι παρὸς τοῖς πολί-
 " τας ὑπὸ τούτων γὰρ ἡμέραν καὶ νύκτα σιωπῶν ἐπιπασι-
 " μένος, αὐτὸ ἔχον. ἀλλ' ἀγε λαβὼν αὐτοῖς ὅτι τὴν ψῆφον ἐ-
 " γὰρ ὃ καὶ ἀβέβαιον ἀρετῶν ἡσῶ πᾶσι, καὶ γνάσομαι τοῖς κα-
 " κίαις καὶ ἀχαίροις, καὶ δημαγωγίαι μᾶλλον ἐν τοῖς πο-
 " λέμοις ἢ στρατηγίαι βουλομένοις. οὕτω φασὶν ὑπὸ τῶ λό-
 " γων τούτων ἀνακροῦσθαι καὶ μετὰ βαλεῖν τὸ στρατιωτικόν, ὥς-
 " τε πάσης τῆς φυλακῆς ὅτι κωροῦσθαι τῶ Αἰμιλίῳ τὸ θρί-
 " αμβον. πεμφθῆναι δὲ αὐτὸν οὕτω λέγουσιν· ὁ μὲν δῆμος, εἰ ἴε
 " τοῖς ἰππικαῖς θεάροις, ἀκίχους καλοῦσιν, πᾶσι τε τῶ ἀγρ-
 " οῦ νικητῆ πῆξ ἀμύροι, καὶ τὰλλα τῆς πόλεως μέρη καὶ ἀλα-
 " βόντες, ὡς ἕκαστα παρὸς τῆς πομπῆς ἐπέψιν, ἐπὶ αὐτὸ κα-
 " θαραῖς ἐσθῆσι κεκοσμημένοι. πᾶσι ὃ γὰρ ἀπὸ ἀπὸ, καὶ σερ-
 " νων καὶ θυμιαμάτων ἢ πλήρης. ὑπὸ τῶν τε πολλοὶ καὶ
 " βασιδνόμοι τοῖς ἀπὸ ἀπὸ συρρέουσιν εἰς τὸ μέσον καὶ ἀφ-
 " ἔροντες ἐξείρητες, ἀναπεσπασμένας τῶ ὁδοῖς καὶ καθα-
 " ρῶ παρὸς τῶν. τῆς ὃ πομπῆς εἰς ἡμέρας ἦεν νεμενημέτης, ἢ
 " μὲν παρὸς τῶ, μόνις ἐξ ἀρκέσει τῶ ἀχμαλώτοις ἀνδριάσι
 " καὶ χερσὶν καὶ χερσὶν ὅτι ζῶντων πεντήκοντα καὶ ἀφ-
 " κοσίων κομιζόμενοις, τῶ ὅτι ἔχον θεῶν τῶ ὅτι ὑστέρα πα καλλι-
 " σα καὶ πολυτελέσει τῶ Μακεδονικῶν ὄπλων ἐπέμπετο
 " πολλὰς ἀμάξας, αὐτὰ τε μὲν καὶ ἄλλοις χαλκῶ νεοσμηκτῶ
 " καὶ σιδῆρων. τῶ τε ἔχον ἐκ τῆς καὶ σιανθραίας, ὡς ἀπὸ
 " μελίσα συμπεφορημένοις, χυδῆν καὶ αὐτομάτως ἐφῆκει
 " πεπονημένα κρεῖται παρὸς ἀπὸσι, καὶ θῶρακες ὅτι κνημι-
 " σι, καὶ Κρητικὰ πέλαται, καὶ Θρακία γέρρα, καὶ φάρετα
 " μετὰ ἰππικῶν ἀναμεμιγμένα χαλινῶν, καὶ ξίφη γυ-
 " μνά ἀφῶ τούτων παρὸς ἀπὸ, καὶ σάεισα παρὸς ἀπὸ πεπη-
 " γῆς, σὺ μὲν ἔχοντων χάλασμα τῶ ὄπλων. ὥστε τῶ
 " παρὸς ἀπὸ ἀπὸ σιανθραίας ἀφῶ ἀφῶ, τραχὺ καὶ φο-
 " βερὸν ὑπὸ χεῖν, καὶ μὴ δὲ νεικημένων ἀφοβὸν εἶναι τῶ ὄ-
 " ψιν. μὲν ὃ τῶ ὄπλοφόροις ἀμάξας ἀνδρες ἐπεπορῶντο τριτάτοις,
 " ἐπὶ ἀπὸσις πεντήκοντα τριτάτοις· ὡν ἕκαστος ἀνὰ πῶσας ἐκείμζον. ἄλλοι ὃ κρεῖται ἀφῶ, καὶ κέ-
 " ρετα, καὶ φιάλας, καὶ κύλικας, δὲ ἀφῶ ἀπὸ ἀπὸ παρὸς ἔχον ἕκαστα, καὶ πᾶσι τῶ μετὰ καὶ τῶ παρὸς τῶ
 " τῆς πρεΐας. τῆς ὃ τριτῆς ἡμέρας ἔωθεν μὲν δὲ ἔχον τὸ σαλπικτικῶν, μετὰ οἱ παρὸς ἀπὸ καὶ πεμψῶν,

A Vos miror, Quirites, si triumphis de Illyriis & A-
 fris gloriantes, vobis invidetis regem Macedonū
 viuum Alexandriq; & Philippi gloriam contem-
 plari a mis Romanis ductam captiuam. Anne ab-
 surdum est vos qui, quum leuis de victoria fama
 infusa ciuitati fuisset, victimas eecidistis vota; nū-
 cupastis, vt breuileret huiusce rumoris capere o-
 culis spectaculum: nunc postquā imperator verā
 adduxit palmam, fraudare deos immortales suo
 honore, & vos ipsos latitia, quasi vere animi ma-
 gnitudinem rerum præclare gestarum haurire o-
 culis, aut regi parcatis? Et quidem satius esset illius
 B miseratione quam inuidia imperatoris abrogari
 triumphum. Atqui eo perripit per vos liuor licē-
 tię, vt de imperio & triumpho verba facere homo,
 integro, molli nitenteq; corpore, atq; in vmbra e-
 ducato, audeat apud vos, qui tā multis vulneribus
 de virtute & nequitia imperatorū iudiciū facere
 didicistis. Simul se nudauit, ostenditq; infinitas ci-
 catrices aduerso corpore acceptas. Inde conuer-
 sus: adaperuit quædam quæ ad populum velanda
 erant, atq; ad Galbam respiciens, Tu quidem hæc,
 inquit, derides, ego verò apud ciues gloriōrius quę
 pro his in equo dies noctesq; persedendo accepi.
 C Sed age, voca hos ad suffragium, ego omnes affe-
 ctabor, notaboq; improbos & ingratos, eosq; qui
 sibi in bello obsequiū magis quam imperatum
 volunt. Adeo perhibent hac oratione repressam
 & immutatam militarē turbam vt omnes tribus
 sciscerent Paulo triumphum. Triumphatū ad hūc
 modum aiunt. Populus in circis & foro tabulata fi-
 xerat, aliisque vrbis partibus vbi conspici poterat
 pompa. Spectauerunt candidis amicti lacernis. O-
 mnes ædes sacre aperte erant, coronatumq; & suf-
 fituum plenæ. Multi apparitores & viatores incō-
 posite confluentes & discurrentes summoebant
 de medio, vias patentes & vacuas præstabant. Tri-
 duum triumphauit. Primo die signa capta, tabulæ
 pictæ, & colossi ducentis quinquaginta vehiculis
 translata, vixque hic dies ei spectaculo satis fuit.
 Secundo die fabrefacta & pulcherrima spolia Ma-
 cedonica multis plaustris transuecta, aie ferro-
 que modo exterso fulgētia. Quæ quum perquam
 artificioso concinnoque essent ordine constru-
 cta, temere & fortuito videbantur congesta, ga-
 leæ impositæ clypeis, lorice ocreis, parmæ Creti-
 cæ, Thraciæ tragulæ, & pharetrę equestribus con-
 fusæ franis, strictique gladii ex medio horum e-
 minentes, atq; interiecta sarissæ. Habebant hæc
 E arma conueniens laxamentum, vt muiuo crepi-
 tu in transferendo stridorem ederent asperum &
 terribilē, ac ne spolia deuictorum quidem adspici
 citra horrorem valerent. Plaustra quibus arma
 portabantur viri ter mille sequuti. Hi nummos
 argenteos septingentis quinquaginta vasis pon-
 do centenum octogenum tulerunt, singula qua-
 terni portarunt. Alii crateras argenteas, cornua,
 phialas, poculaque, vnumquodque eleganter ad
 spectaculum compositum, rata magnitudine &
 crassitudine celaturæ. Tertio die summo mane
 præcesserunt tubicines: modos canebant non
 F quales solent in supplicationibus & pompis,

sed quibus classicum canunt quum militem acunt ad praelium Romani. Secundum haec victimas, boues domesticos auratis cornibus, centum viginti, vittis fertisq; redimitos, adolescentes duxerunt splendidis cinctis compri, quos pueri comirabantur aureas & argenteas pateras ferentes. Post eos autum signatum portauerunt in vasa centenum octogenum pondο distributum similiter vt argentum. Vasa fuerunt LXXXIII tribus minus. Hos sequuti qui sacram phialam gestabant, quam Paulus sexcentorum pondο auri distinxerat gemmis. Hinc, qui Antigonidas, Seleucidas, Thericleos, vasaq; aurea, quibus vti in conuiuio Perseus solebat, ostentauerunt, quibus currus Persei successit, cui imposta erant arma eius, & armis diadema. Mox paruo interuallo ducti liberi regis captiui, quos nutritiorum, preceptorum & pedagogorum grex lacrymabundorum comitatus. Hi manus ad spectatores tendebant, puerisq; suggerebant vt orarent & supplicarent populo. Duo filii erant, filia vna, magnitudinem calamitatis suae per atatem non capientes; quo miserabilior ex vicissitudine fortunae simplicitas eorum erat, vt pene Perseus spectantium oculos praeterierit. Ita miseratio in infantes Romanorum defixerat aciem, ac multae effusae lacrymae sunt omnibusq; mixtum acerbitate & oblectamento fuit spectaculum: quousq; praeteregressi sunt pueri. Eos eorumq; famulitium proxime excepit Perseus pullatus, patriis indutus crepidis, praemiseriarum mole ad omnia stupentis & attoniti mente similis. Pone hos amicorum & necessariorum regis caterua, quorum erat lectu oppressus vultus. Quia vero perpetuo defixam in Persea aciem habebant, lacrymabanturque, opitionem imprimebant spectantibus, illius se lamentari fortunam, de sua sorte minime laborare. Et quidem miserat ad Paulum deprecatum ne in triumpho duceretur. Qui mollitiem hominis & ignauiam haud dubie irridens, In tua id quidem (inquit) & pridem fuit, & nunc manu atque voluntate est positum, significans praue niendum illud de decus fuisse morte, quam declinans miser & spe nescio qua emollitus, suorum pars manubiorum est factus. Sub his coronae aureae quadringentae numero translatae dona ciuitatum Paulo cum legationibus victoriae causa missae. Inde ipse curru magnifice exornato urbem inuectus est, vir vel sine tanta imperii pompa spectatu dignus, toga picta amictus, & lauriratum dextra protendens. Laureatus etiam vniuersus exercitus centuriatim & manipulatim ducis currum prosequutus est, partim carmina, vt in triumphis solet, iocis mixta, partim canulenas victoriales rerumque gestarum laudes canebant in Paulum, quem suspiciebant omnes, & beatum ducebant, nulli inuisum bono: nisi sane quis deus hoc habet muneris, vt de insigni & immodica detrahat felicitate, sortemq; misceat humanam, ne a malis liquida sit & sincera, sed praeclearissime (vt est apud Homerum) agi videatur cum iis quorum habeat fortunae in vtraq; partem conuersionem. Quatuor Paulo filii erant, duo in alias familias per adoptionem (vt supra est dictum) dati, Scipio & Fabius,

ληγεν ὁ τυχεῖν ἀπαρῦτῃ, καὶ μυγνῶναι τὸν ἀνδρόπινον βίον, ὅπως μηδενὶ κακῶν ἀκερατος εἴη καὶ καθαρός, ἀλλὰ καθ' Ὀμηρον, ἀείψα δοκῶσι παρὰ τῆν οἷς αἱ τύχαι ἐστῶν ἐπ' ἀμφοτέρω τῶν παρὰ γυμνάτων ἔχοισιν. ἦσαν γὰρ αὐτῷ τέσσαρες υἱοί, δύο μὲν εἰς ἑτέρας ἀπακισμένοι συληθείας, ὡς ἦδη λέλεκται, Σκηπίων καὶ Φάβιος,

A ἄλλ' οἷα μαχομένοις ἐποδύοισιν αὐτοῖς Ρωμαῖοι, παροσσεκελεύοντο. μὲν δ' αὖτοῖς ἦσαν τοῦ χρυσόκερω ἑσφίαι βούδας, ἑκατὸν εἴκοσι, μίθραις ἠσκημένοι καὶ ἐμίμασιν. οἱ δ' ἀγροντες αὐτοῖς νεανίσκοι, περὶ ζώμασιν ὁπαρῦφοις ἐσαλκίμοι, παρὸς ἱεροργίαν ἐχώρουν· καὶ παῖδες ἔργουα λοίβεῖα καὶ χρυσῶα κημίζοντες. εἶτα μὲν τῶτοῖς οἱ δ' χρυσοδὸν νόμισμα φέροντες, εἰς ἀγεία τετραλαυαῖα μεμεεισμένοι ομοίως τὰ δ' ἔργουα. ὁ δ' ἄλλοις μὲν τῶν ἀγείων, ὀγδοήκοντα τετάρων δέοντα. τῶτοῖς ἐπέβαλλον οἱ τε τῶν ἱερῶν φιάλων ἀγροντες, μὲν δ' οἱ Αἰμίλιος ἐκ χρυσοδὸν δέκα τετραλάτων ἀγείων

B κετεσκεύασαν· οἱ τε τὰς ἀπτηγνίδας καὶ σελδκίδας καὶ θηεικλείους, καὶ ὅσα παρὸς δειπνον χρυσώματα τῶν Περσέως ἑπιδ' φηγνύμοι. τῶτοῖς ἐπέβαλλε δ' ἔργουα τῶν Περσέως, καὶ τὰ ὄπλα, καὶ δ' ἄλλοις ὅσοις ὄπλοισι ἐπικείμηνον. εἶτα, μικροῦ ἀγαλείμματος ὄντος ἦδη, τὰ τέκνα τῶν βασιλέως ἠγροντο δούδα, καὶ σὺν αὐτοῖς ἑσφείων καὶ διδασκάλων καὶ παιδαγωγῶν δεδακρυμένων ὄχλος· αὐτῶν τε τὰς χεῖρας ὀρεγνῶν εἰς τοῖς θεατῶν, καὶ τὰ παιδία δαῖδα καὶ λιτανύειν διδασκόντων. μὲν δ' ἄρρηνα μὲν, δύο, θῆλυ δ', εἷν, οὐ πόρῦ συμφοροδόντα τῶν κακῶν ὁ μέγος δ' ἔχε τῶν ἠλικίαν· ἦ

C καὶ μάλλον ἐλεεινὰ παρὸς τῶν μεταβολῶν τῆς ἀγαθοποιίας μὲν. ὥστε μικροῦ τῶν Περσέως βασιλέων παρορώμοι· οὕτως ἔσ' οἴκου τοῖς ἠπτοῖς παροσείχοντο τὰς ὄψας οἱ Ρωμαῖοι, καὶ δάκρυα πολλοῖς ἐκβάλλειν στωέθη. πᾶσι δ' μεμυγμένην ἀληθῶν καὶ χεῖρι τῶν θεῶν εἶ, μέχει οὐ τὰ παιδία παρηλθεν. αὐτῶν δ' τῶν τέκνων ὁ Περσέως καὶ τῆς παρὸς αὐτὰ θεραπείας κατόπιν ἐπορδύετο, φαγὸν μὲν ἰμάτιον ἀμπεχόμενος, καὶ κρηπίδας ἔχων ἐπιχρῶεις, ἔσ' ὁ μέγος δ' κακῶν πόρῦτα θαμβοδόντι καὶ παρὸς ἀπεπληγμένα μάλα τὸν

D λογισμὸν εἰκοῖς. καὶ τῶτω δ' εἶπετο παρὸς φίλων καὶ σιωθῶν, βεβαρημένον τὰ παρὸς σῶπα πειθῆ, καὶ τὰ παρὸς Περσέως βλέπῃν αἰεὶ καὶ δακρυῖν, ἐνοιαν παρὸς αὐτῶν τοῖς θεομῆοις ὅτι τῶν ἐκείνου τύχῃ ὄλοφύρονται, τῶν καὶ εἰσὺς ἐλάχις φρογνίζοντες. καίτοι παρὸς πέμψε τὰν Αἰμιλία δειρόμοις μὴ πομπῶν δῶναι, καὶ παρὸς αὐτῶν τὸν θρίαμβον. ὁ δ' ἄνδρῶν αὐτῶν καὶ φιλοψυχίας, ὡς εἰκεν, καὶ ἀγαθῶν, Ἀλλὰ τῶν γ' (εἶπεν) καὶ παρὸς τῶν ἐπ' αὐτῶν καὶ μὲν ὄστιν, αἱ βούληται. δηλαδὲ τὸν παρὸς ἀγμῶν θεῶν δαῖδα, ὃν οὐχ ἔσ' ὀπομείνας ὁ δειλαμος, ἀλλ' ἔσ' ἐλπίδων λιγῶν ἀπομαλακισθείς, ἐγερνῶν μέγος τῶν αὐτῶν λαφύρων. ἐφεξῆς δ'

E τῶτοῖς ἐκομίζοντο χρυσοῖς ἐσφῆνοι τετρακόσοι ὁ πλῆθος, οἷς αἱ πόλεις ἐριγεία τῆς νίκης τὰν Αἰμιλία μὲν παροσσειῶν ἐπέμψαν. εἶτ' αὐτῶν ἐπέβαλεν, δ' ἔργουα κεχρησμημένοι, ἄλλοις παρὸς τῶν ἐπιθεβηκῶν. αἷρ καὶ δῖχα ἑσφῆταις ἐξοσίας ἀξιοθέατος, ἀλουργίδα χρυσόπασον ἀμπεχόμενος, καὶ δ' ἀφῆς κλῶνα τῆ δ' ἔσ' ἑσφῆταις. ἐδαφῆ φέρῃ δ' καὶ σῶμα ὄσφῆταις, τὰ μὲν ἀρῆματα τῶν ἐσφῆταις καὶ λόγους καὶ τὰς ἐς ἐπόμοις, ἀδῶν δ', τὰ μὲν, ὡδ' ἀσῆνας παρὸς ἀγαμεμνυμῆας γέλωι, τὰ δ', παμῆνας ἐπιπικίους, καὶ τῶν ἀγαπεπαργμῶν ἐπαίνοις εἰς τὸν Αἰμίλιον, παρὸς βλεπῶν ὄντα

F καὶ ζῆλωτῶν ἔσ' ὀπόρῦτων· ὡσδενὶ δ' τῶν ἀγαθῶν ἐπίφθορον, πλῆν εἶπῃ δαμόνοιον ἄρα τῶν μεγάλων καὶ ἑσφῆταις εἰ-

δύο ὃ παῖδες ἐπὶ τῷ ἡλικίᾳ οἷς ἐπὶ τῆς οἰκίας εἶχεν τῆς
 εἰαυτῆ, γενησάσθαι ἕτερος γυναικός. ὡς ὁ μὲν ἡμέρας πέν-
 τε πρὸ τῆς θριαμβούτου Αἰμίλιον, ἐτελεύτησεν τεσα-
 ρεκαδέκτης, ὃ δὲ δωδεκῆς μὲν τρεῖς ἡμέρας θριαμβού-
 σαύτος ἐπαπέθανεν ὥστε μηδένα ἡμέρας Ρωμαίων τοῦ
 πάθος ἀνάλητον, ἀλλὰ φεῖσαι τὴν ὠμότητά τῆς τύχης
 ἀπορίας, ὡς οὐκ ἠδέσαστο πένθος ἑσσοῦτον εἰς τὴν οἰκίαν ζή-
 λου καὶ γράσας καὶ θυσιῶν γέμουσαν εἰσαύρουσα, καὶ κατὰ μι-
 γήουσα θριάσοις καὶ δάκρυα παῖσιν ἐπιπνικίσι καὶ θριάμι-
 σοις. οὐ μὲν ἀλλ' ὁ Αἰμίλιος, ὀρθὰς λογίζομενος ἀνδρείας
 καὶ παρράλευτῆτος ἀνδραγαθίας οὐ παρὸς ὄπλα καὶ σείσας
 χρεῖσιν εἶναι μόνον, ἀλλὰ παρὸς πᾶσαν ὀμαλῆς τύχης ἀντί-
 στασιν, οὕτως ἡρώσαστο καὶ κατεκρήσθησε τὴν τῶν παρῶντων
 σύγκρασιν, ὥστε τοῖς ἀγαθοῖς τὰ φλαδέρα καὶ τὰ οἰκεία τοῖς
 δημοσίοις ἐναφανισθεῖσα, μὴ καταπνῶσαι ὁ μέγεθος, μηδὲ
 καθυβείσαι ὁ ἀξίωμα τῆς νίκης. τὸν μὲν γε παρῶτερον τῶν
 παίδων ἀποθανόντα γὰρ τῆς, ἀδύς ἐθριαμβούσεν, ὡς λέλε-
 κται. τῆς δὲ ἀδύτερον μὲν τῆς θριαμβούτου τελευτήσας, σωμα-
 γαγῶν εἰς ἑκκλησίαν τὸν Ρωμαίων δῆμον, ἐχρησάτο λό-
 γοις ἀδύς οὐ δεομένου παρὰ μυστίας, ἀλλὰ παρὰ μυσθου-
 μένου τοῖς πολίταις δις παθούσας ἐφ' οἷς ἐκείνος ἐδυσύ-
 χησεν. ἔφη γὰρ ὅτι τῶν ἀνδραγαθῶν ὁσὸν ὁσὸτε δει-
 σασ, τῶν δὲ θείων, ὡς ἀπιστότατον καὶ ποικιλώτατον παρὰ γῆμα,
 τὴν τύχην αἰεὶ φοβηθεῖς, μάστιγα παρὰ τοῦτον αὐτῆς τὸν πό-
 λεμον, ὡς παρὰ πνῆματος λαμπαροῦ, τῆς παρὰ ζῆσι παρῶ-
 σης ἀνατελοῖν μεταβολῆν ἕνα καὶ παλῆροισι παρῶς δε-
 χροῦρος. Μία μὲν γὰρ (εἶπεν) ἡμέρα τὸν Ἰόνιον ἀπὸ Βρεντε-
 σίου περῆσας, εἰς Κέρκυραν κατήχθη. πεμπτήσος δὲ ἐ-
 κείθεν εἰς Δελφοῖς τὰς θεῶν θύσας, ἕτεροις αὐτῆς αὐ πέντε
 τὴν δυνάμιν εἰς Μακεδονία παρὰ λαβῶν, καὶ τὸν εἰωθότα
 σιωτελέσας κατὰ ἁρμόν αὐτῆς, καὶ τῆς παρὰ ζῆσι ἀδύς ἐ-
 ναρξάμενος, εἰ ἡμέρας ἄλλαις πεντεκαδέκα ὁ κάλλιπον
 ἐπέδηκα τὸν πόλεμον τέλος. ἀπιστῶν δὲ τῆς τύχης ἀπὸ τῆς
 θύσας τῶν παρῶντων, ὡς ἀδύα πολλῆ καὶ κίνδυνος ἔ-
 δεῖς ἕν ἀπὸ τῶν πολεμῶν, μάστιγα κατὰ πλοῦν ἐδεδῆεν
 τὴν μεταβολῆν τῆς δαίμοις, ἐπ' ὅτι τύχῃα τοσοῦτον τρα-
 τὸν νεικηχῆστα, καὶ λαφύρα καὶ βασιλεῖς ἀχμαλώτους χε-
 μίζων. οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ σωθεῖς παρὸς ὑμᾶς, καὶ τὴν πόλιν
 ἔραν ἀφροσύνης καὶ ζήλου καὶ θυσιῶν γέμουσαν, ἐπὶ τὴν
 τύχην δι' ὑποψίας εἶχον, εἰδὼς οὐδὲν εἰλικρινῆς οὐδὲ ἀε-
 μέστον ἀνδραγαθίας τῶν μεγάλων χρεῖσιν ὀμῶν. καὶ τοῦτον
 οὐ παρῶτερον ἢ ψυχὴν τὸν φόβον, ὡδίνουσα καὶ παρῶσπου μέ-
 νη ὁ μέλλον ὑπὸ τῆς πόλεως, ἀφῆκεν, ἢ τηλικαύτη με-
 παρῶσπῆσας δυστυχία παρὰ τὸν οἶκον, ὑπὸν χρεῖστων, οἷς ἐ-
 μαι τῶν μόνους ἐλιπόμην ἀφῆσθαι, ἀφῆσθαι ἐπαλλήλοισι εἰ
 ἡμέρας ἑραῖς μεταχειρισάμενον. ἰδὼν οὖν ἀκίνδυνός εἰμι τὰ
 μέγιστα, καὶ παρὰ καὶ νομίζω τὴν τύχην ἡμῖν παρὰ μέ-
 νην ἀελαβῆ καὶ βίβασον. ἰσχυρῶς γὰρ ἐμοὶ καὶ τοῖς ἐμοῖς κα-
 χεῖς εἰς τὴν τῶν καπορθωμένων ἀποκέρχεται ἡμέσιν, οὐκ
 ἀφῆσθαι ἐχούσα παρὰ ζῆσιν τῆς ἀνδραγαθίας ἀδύς
 τοῦ θριαμβούτου, τὸν θριαμβούτου. πλὴν ὅτι Περ-
 σὰς μὲν ἐχθρὸν καὶ νεικηχῆστος τοῖς παῖδας. Αἰμίλιος δὲ τοῖς αὐτοῦ νεικῆσας ἀπέβαλεν. οὕτω μὲν ἀδύς καὶ με-
 γάλους λόγους τὸν Αἰμίλιον ἕξ ἀπλάστου καὶ ἀληθινῶ φρονημάτων εἰς τὰς δῆμον ἀφῆσθαι λέγεισι. τὰς
 δὲ Περσῶν, καὶ παρὰ οἰκτερεῖται τὴν μεταβολῆν καὶ μάστιγα βοήθεισας παρῶσπῆσας, οὐδὲν ἄρετο, πλὴν μετασά-
 σιως εἰς τὸν καλυμένον κάρκερε παρὰ αὐτοῖς, εἰς τὸν κατὰ καὶ φιλανδραγαθῶν δίαγταν. ὅπου φρονημένος,

A duo etiamnum pueri quos in familia sua retinue-
 rat, ex altera suscepti vxore. Horum alter quatuor-
 decim annos natus, diebus quinq; ante triumphū
 eius, alter duodecim annorū triduo deceffit post
 triumphum. Neq; erat quisquam vllus ex populo
 Romano, ad quem non peruenerit huius sensus
 doloris. Omnes s̄auitiam horruerūt fortunæ, quæ
 tantum luctum non sit verita in domum felicitate,
 gaudio festo refertam inuhere, lamētationibusq;
 & fletibus cantilenas cōfundere victoriales ac tri-
 umphos. At verò Paulus recte reputās fortitudine
 & animo hominibus, non contra arma & hastas
 B tantum, verum contra omnes æque fluctus fortu-
 næ opus esse, ita concinne moderatus est tempe-
 rauitq; res præsentēs, vt bonis mala, & domestica
 publicis obruta, magnitudinem ne deprimerent
 neque maiestatem commacularent victoriæ suæ.
 Namq; simulatq; extulit priorem filium, vt dixi-
 mus, triumphauit: ac quum alterius funus trium-
 phum excepisset, concilio populi aduocato, ora-
 tionem habuit conuenientem viro non qui con-
 solatione egeret, sed qui consolaretur eiues infor-
 tunium dolentes suum. Quum ab hominibus, in-
 quit, nihil vnquam timuerim, ex rebus diuinis me
 tuere vt infidissimam & instabilissimam semper
 C fortunam nunquam destiti, præcipue quod hoc
 bello illa fuisset rebus gerendis, sicut secunda au-
 ra, præsto, inclinationem aliquam & procellā ex-
 pectans. Vno die à Brundisio mari Ionio transmis-
 so tenui Corcyrā, inde die quinto sacrificauī Del-
 phis. Alteris quinq; ex exercitu in Macedonia ac-
 cepti. Mox lustrato de more exercitu, res gerere ag-
 gressus, diebus aliis quindecim pulcherrimum re-
 bus imposui finem. Ob hunc secundum rerum cur-
 sum fortunam habens suspectam, quia eram secu-
 rus iam & solutus periculo hostili, per pelagus for-
 tis in transportando ex felicitate tanta victore ex-
 D excitu, præda & regibus captiuis, timui vices. Post
 quam verò perueni ad vos saluus, & ciuitatem vi-
 di gaudio, gratulatione, festis agitandis cōfertam,
 quandoquidem nihil fortuna magnis in rebus lar-
 gitur syncerum mortalibus & illibatum, suscepta-
 bam etiamnum eam. Nec ante hunc timorem par-
 turians animus & futurum sollicitudine vr̄bis cir-
 cumspectans deposuit, quam in tantum familiare
 incurri naufragium, optimorumq; filiorum, quos
 mihi reliqueram solos hæredes, continua funera
 festis diebus duxi. Nunc igitur defunctus summis
 E periculis sum, confidoq; & arbitror innoxiam vo-
 bis fortunam atq; stabilem permansuram. Abun-
 de enim ad satisfaciendum suæ ob res lætas inui-
 dia, me meisque est abusa calamitatibus, neque
 habet obscurius humanæ imbecillitatis, exem-
 plum triumphantem, quam eum de quo trium-
 phatum est: nisi quod Perseus liberos habet etiam
 victus, qui eum vicit Paulus suos amisit. Adeo ge-
 nerosam & magnificam orationem Paulus ex a-
 nimo non composito, sed verò dicitur ad popu-
 lum habuisse. Persei vero miseratus conditio-
 nem, quum maxime studeret opitulari ei, ni-
 hil habuit, nisi vt pro carcere, in libera & hu-
 F mana custodia teneretur. In qua dum asseruatur,

turpiter refert & ignominiosè dimissum à Syracusanis fuisse, quòd pecuniæ cupiditatem atq; inexplebilè eius in rebus gerendis essent avaritiam exosi. Quæ verò Pharaux Spartiates & Atheniensis Callippus Siciliae obtinendæ spe designauerunt sceleratè & perfidè, multi literis prodiderunt. At qui tandem & quibus freti opibus fuerunt hi tanta qui sperauerunt? Nempe superior exactum Syracusis sequutus est Dionysium, Callippus vnus apud Dionem ex ducibus fuit mercede conductorum militum. At Timoleon ad petentes & rogantes imperator missus Syracusanos, nec potentiam quærens, sed obtinere valens, quam illis acceperat volentibus & dantibus, terminum imperij & potestatis suæ in violentorum posuit excidio dominorum. Hoc in Paulo fit tamen memorabile, quòd tanto regno in ditionè redacto, ne vno quidem teruncio rem reliquerit auctiorem, neque aspexerit vel attigerit pecuniã, quum tamen multa dona & præmia contulerit in alios. Non dico culpandum quòd splendidam domum & prædium acceperit Timoleonem. neque enim ex huiuscemodi occasione accipere turpe, sed non accipere est honestius: & cumulus virtutis, vbi licet, ostendentis non indigere. Quia verò vt corpore rigorem vel æstum facile tolerante, illud quod iuxta ad vices rectè comparatum vtrasque est, habetur robustius: ita animi integra sanitas & vires sunt, quas neq; res secundæ procacitate emolliunt vel liquefaciunt, neq; deiciunt calamitates. Videtur consummator Paulus, qui in duro casu & graui ex filijs luctu, nihilo humilior aut infractor quàm in rebus latis est visus. Timoleon verò, quum præclarum actum in fratre suo perpetrasset, non repressit animi motum ratione, verum poenitentia & mœrore depressus, concionem & forum viginti annos non sustinuit adspicere. Est verò defugienda turpitudine & timenda: at omnis infamiæ pudor est boni quidem ingenij & simplicis, non tamen excelsi.

A ἀκλεῶς Φοινικῆ ἀπίμφοι δόποτέμνηται Συρακοσίοις, φιλοπλουτίαν αὐτῶν ἀπλησίαν ἐν τῇ στρατηγίᾳ κατεργασάμενος. ἃ δὲ Φαράξ ὁ Σπαρτιάτης καὶ Κάλλιππος ὁ Ἀθηναῖος, ἐλπίζοντες εὖ εἶναι Σικελίας, παρενόμησαν καὶ παρεσπόνδησαν, ὑπὸ πολλῶν αἰαγέγραπται, καί τοι ἦνες ἢ πηλίκων κύριοι πῶς αὐτῶν ὄντες, οὗτοι βραῦτα ἤλπισαν, ὧν ὁ μὲν ἐκπεσῶν κῆρα Συρακοσῶν ἐθεράπευε Διονύσιον, Κάλλιππος δὲ εἰς τὴν τῶν πατρῴων Δίωνα ξενάζων; ἀλλὰ Τιμολέων ἀιτῆσαι μὲν οὐ ζήτην ἀλλ' ἔχθη ὀφείλων, καὶ ἔλαβε βουλομένων καὶ διδόντων, ὡς ἐποίησατο τῆς αὐτῆς στρατηγίας καὶ δρεχῆς τὴν τῶν πατρῴων δρεχόντων καταλείπειν. ἐκείνο μὲν τοῦ Αἰμίλιου γαμματόν, ὅτι τηλικαύτω βασιλείᾳ καταστρεφάμενος, εὐδὲ δραχμῆ μείζονα τι οὐσίαν ἐποίησεν. εὐδὲ εἶδεν, εὐδὲ ἤφατο τῶν χρημάτων, καί τοι πολλὰ δοῖς ἐπέριε καὶ δωροδοκῆτος. οὐ λέγω δὲ ὅτι Τιμολέων μεμῶτος ἔστιν. οἰκίαν τε καὶ λιῶ λαβὼν καὶ χωρίον. οὐ γὰρ ὁ λαβὼν ἐκ βουλομένων αἰσχρὸν, ἀλλὰ ὁ μὴ λαβὼν κρήτην καὶ ἀειδοσία τῆς δρεχῆς, ἐν οἷς ἔξοισι ὅτι δεικνυμένης ὁ μὴ δεικνυμένη. ἐπεὶ δὲ ὡς Ἰωμάτος ῥήτορ ἢ γάλλος φέρειν διναμόρου, ὁ παρὲς ἀμφοτέρων δὲ πεφυκὸς ὁμοῦ τὰ μεταβολὰς ῥωμαλεώτερον, οὐ τῶν ψυχῆς ἀκρεῖας ἀρωσία καὶ ἰσχύς, καὶ οὐτε ὁ δὲ τυχερὸν ἔβρα ἰσχυρὸν καὶ αἰήσιον, οὐτε Συμφορὰ ἱαπεινοῦσιν. φαίνεται τελειότερος ὁ Αἰμίλιος, ἐν χαλεπῇ τύχῃ καὶ πάθῃ μεγάλῃ τῶν πατρῴων πᾶδας εὐδὲ τι μικρότερος εὐδὲ ἀσμενότερος ἢ ἀπὸ τῶν ἀτυχημάτων ὀρεθείς. Τιμολέων δὲ ἡμιγᾶ παρὰ τὰς ἀδελφῶν, ἐκ δὲ ἀντιγόνου τῶν λογισμῶν παρὲς ὁ πάθος, ἀλλὰ μεταβολὰ καὶ λύπη ἱαπεινοῦσιν, ἐπὶ τῶν εἰρησῶν ὁ βῆμα καὶ τὴν ἀρετὴν ἰδῆν οὐχ ὑπεμείνεν. δὲ δὲ τὰ αἰετὰ φάλαγγα καὶ ἰδῆσθαι, ὁ δὲ παρὲς πᾶσαν ἀδελφίδου βλάβειν, ὅτι τῆς αἰετῆς μὲν ἦτορ καὶ ἀπλοῦ, μέγιστος δὲ οὐκ ἔχοντος.

P L V T A R C H I
vitæ comparatæ

P E L O P I D A E E T
MARCELLI.

P E L O P I D A S .

CA T O maior celebrantibus quibusdam hominè temerariæ & proicte in bello audaciæ, interesse ait, magni virtutem, an vitam vili pēdas. Et rectè dixit. Siquidem miles Antigonis, ferox quidem, sed affecto corpore & habitu, palloris causam regi requirenti, dicitur reconditū morbum detexisse. Verum quū magna cura rex si quod remediū esset, nihil summe opis iussisset medicis prætermittere, restitutus ita sanitati, strenuus ille nō obiecit deinceps se discrimini, neq; præceps ruit in certamina. Quā conuersionem quū Antigonis exprobraret ei & miraretur, καὶ φιλοκίνδυνος εὐδὲ παλδαῖος ἐν τοῖς ἀγαθῶν. ὡς τε καὶ τῆς Ἀντιγόνου ἐγκαλῆναι καὶ γαμματῶν τὴν μεταβολῆν.

P A O Y T A P X O Y
Βίοι παράλληλοι

P E L O P I Δ O Y Κ Α Ι
Μ Α Ρ Κ Ε Λ Λ Ο Υ .

P E L O Π Ι Δ Α Σ .

KA T O N ὁ παρὲς οὐτάτος, παρὲς πῆνας ἐπαμειβῆται δὲ ἀποπῶν ἀλογίως πῶς ἀβολὸν καὶ βολμῶν ἐν τοῖς πολεμικοῖς, ὅτε φέρειν ἔφη ὁ πολλοῦ πᾶ τῆς ἀρετῆς ἀξίαν, καὶ ὁ μὴ πολλῶν ἀξίον ὁ ζῶνομιζῶν ὀρθῶς ἀποφαινόμενος. ὅν ἔτι παρὲς Ἀντιγόνου στρατοδρόμος ἱαμὸς, φάσκει δὲ ἔξιν καὶ ὁ Ἰωμάτος διεφθαρῶς, ἐργασίᾳ τῆς βασιλείας τῆς αἰτίας τῆς ἀρετῆς, ἀμολόγησε πᾶ νόσον τῆς ἀπορρήτων. ἐπεὶ δὲ φιλοπληθῆς ὁ βασιλεὺς παρὲς τῆς αἰετῆς, εἰάν τις ἢ βοήθηα, μηδὲν ἐλλίπειν τῆς ἀκρεῖας ὅτι μελείας, οὐτε θεραπείας ὁ ἡμιγᾶς ἐκείνος, εὐδὲ τῆς ἀντιγόνου ἐγκαλῆναι καὶ γαμματῶν τὴν μεταβολῆν.